UMAR

pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2022

Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2022

Izdajatelj: UMAR, Ljubljana, Gregorčičeva 27
Odgovarja: mag. Marijana Bednaš, direktorica

Glavna urednica: Nataša Todorović Jemec, MSc

Pri pripravi napovedi so sodelovali (po abecednem vrstnem redu):
mag. Barbara Bratuž Ferk, Urška Brodar, Lejla Fajić, dr. Tina Golob Šušteršič, mag. Marjan Hafner, mag. Matevž Hribernik, Katarina Ivas, MSc, dr. Laura Južnik Rotar, Mojca Koprivnikar Šušteršič, mag. Mateja Kovač, mag. Janez Kušar, dr. Andrej Kuštrin, Urška Lušina, mag., dr. Jože Markič, Mitja Perko, mag., Jure Povšnar, Denis Rogan, mag., Dragica Šuc, Msc, Branka Tavčar, mag. Ana Vidrih

Uredniški odbor: mag. Marijana Bednaš, Lejla Fajić, dr. Alenka Kajzer, mag. Rotija Kmet Zupančič, mag. Janez Kušar

Tehnično urejanje in prelom: Mojca Bizjak, Bibijana Cirman Naglič, dr. Maja Založnik

Lektura: Špela Potočnik

Tisk: Collegium Graphicum d.o.o.
Naklada: 160 izvodov
Prvi natis

Ljubljana, pripravljeno marca 2022, objava aprila 2022

ISSN 2536-3603 (tisk)
ISSN 2536-3611 (pdf)

Publikacija je brezplačna.

©2022, Urad RS za makroekonomske analize in razvoj
Razmnoževanje publikacije ali njenih delov ni dovoljeno.
Objava besedila in podatkov v celoti ali deloma je dovoljena le z navedbo vira.

Kazalo

Povzetek **5**

1 Izhodišča Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2022 ..... **11**

2 Obsežni ukrepi za omilitev posledic pandemije in za pomoč pri okrevanju gospodarstva **18**

3 Pomladanska napoved gospodarskih gibanj v Sloveniji **23**

3.1 Bruto domači proizvod – agregati potrošnje 23

3.2 Dodana vrednost po dejavnostih 33

3.3 Zaposlenost in brezposelnost 38

3.4 Plače 42

3.5 Inflacija 45

3.6 Tekoči račun plačilne bilance 51

4 Tveganja za uresničitev napovedi **53**

5 Proizvodna vrzel in rast potencialnega BDP **55**

6 Literatura in viri **57**

Priloga: Ocena uspešnosti napovedi **64**

Statistična priloga **71**

Povzetek

Pomladansko napoved gospodarskih gibanj smo pripravili v razmerah visoke negotovosti zaradi vojne v Ukrajini, ki lahko v primeru zaostrovanja poslabša predpostavke in obete osrednjega scenarija. Pri pripravi predpostavk smo upoštevali do 11. marca sprejete oziroma napovedane sankcije zahodnih držav ter scenarije mednarodnih institucij in bank glede vpliva sankcij na gospodarsko aktivnost, ki pa so bili v tem času še maloštevilni. Evropsko gospodarstvo je do Rusije in Ukrajine izpostavljeno predvsem preko uvoza energentov, sta pa državi tudi pomembni dobaviteljici nekaterih kovin in prehranskih surovin. Že prej visoke cene surovin so se po ruski invaziji na Ukrajino močno povišale, zato predpostavljamo, da bodo negativni učinki gospodarskih sankcij na gospodarsko rast evrskega območja vplivali predvsem preko višjih cen energentov in ostalih surovin. Pomembno bodo na gospodarstvo vplivali tudi zmanjšanje zaupanja, finančni stres ter okrnjena blagovna menjava. Predvidevamo, da bodo cene energentov in surovin ostale visoke dalj časa, zaradi česar se bodo stopnjevali inflacijski pritiski. To bo zmanjšalo realne prihodke gospodinjstev in dobičke podjetij ter skupaj z zmanjšanim zaupanjem zaviralo potrošnjo in investicije. Sankcije bodo vplivale na nadaljevanje oziroma poglabljanje težav v dobavnih verigah, saj podjetja, ki trgujejo z Rusijo, po izključitvi pomembnih ruskih bank iz sistema SWIFT težko najdejo finančne kanale za trgovanje z Rusijo, menjavo pa ovirajo tudi okrnjene prometne povezave. Za evrsko območje tako za letos predpostavljamo upočasnitev gospodarske rasti na 3,4 %, v letu 2023 pa na 2,6 %. Predpostavke gospodarske rasti za vse naše pomembnejše trgovinske partnerice spremljajo izrazita negotovost in močna negativna tveganja, ki se lahko uresničijo ob nadaljevanju (zaostrovanja) vojnih razmer in sankcij proti Rusiji.

V Pomladanski napovedi za letos predvidevamo 4,2-odstotno rast BDP, ki se bo naslednje leto umirila na 3,0 %, leta 2024 pa na 2,8 %. Gospodarska aktivnost se je po globokem padcu leta 2020 lani povečala za 8,1 % in s tem presegla raven iz leta 2019. Za leto 2022 pričakujemo 4,2-odstotno rast BDP, kar je za 0,5 o. t. nižje kot v Jesenski napovedi. Po močnem lanskem odboju gospodarske aktivnosti smo že pred začetkom vojne v Ukrajini pričakovali umiritev rasti, na kar so poleg visoke lanske osnove vplivali predvsem naraščajoči cenovni pritiski zaradi visokih cen energentov in surovin ter ozkih grl v dobavnih verigah. Invazija Rusije na Ukrajino in sprejete sankcije so te pritiske še povečale, povečala pa se je (oziroma se še bo) tudi prizadetost industrij, ki so najbolj vpete v menjavo z Rusijo in Ukrajino, kar bo zmanjšalo izvoz na to območje. Poleg tega bo na nižjo rast BDP kot lani vplival tudi manjši obseg podpornih ukrepov, ki imajo pozitiven vpliv na gospodarsko rast, tudi upoštevaje ukrepe, sprejete v zadnjih dneh. Gospodarska rast bo letos izhajala predvsem iz rasti domače potrošnje. Rast zasebne potrošnje se bo po lanskem močnem odboju, ki je bil ob nadaljnji rasti razpoložljivega dohodka (podprti z vladnimi ukrepi in hitrim okrevanjem trga dela) tudi posledica realizacije zadržanih nakupov iz leta 2020, letos umirila. Pričakujemo, da se bo ob sproščanju omejitvenih ukrepov močneje okrepila predvsem potrošnja storitev, ki je lani zaradi omejitev v povezavi z epidemičnimi razmerami še precej zaostajala za ravnjo iz leta 2019. Na nižjo rast zasebne potrošnje od lanske pa bo vplivala povišana inflacija, ki bo vplivala na realno stagniranje razpoložljivega dohodka, zato pričakujemo tudi znižanje med epidemijo močno okrepljene

stopnje varčevanja. Visoka investicijska aktivnost se bo letos nadaljevala. Ob visoki izkoriščenosti proizvodnih kapacitet, lanskih ugodnih poslovnih rezultatih in nizki zadolženosti podjetij pričakujemo nadaljnjo rast investicij v opremo in stroje. Nadaljevala se bo njihova rast v industriji, ob sproščanju ukrepov za zajezitev epidemije pa se bodo povečale tudi investicije v storitvenih sektorjih, ki so bili v času epidemije najbolj omejevani. Na podlagi podatkov o izdanih gradbenih dovoljenjih napovedujemo še okrepitev stanovanjskih investicij, glede na veljavne proračunske dokumente pa pričakujemo tudi nadaljevanje rasti investicij sektorja države. Te bodo spodbujene tudi s sredstvi EU, saj se zaključuje financiranje iz finančne perspektive 2014–2020, ko se običajno črpanje teh sredstev pospeši, krepi pa se tudi prispevek sredstev iz Sklada za okrevanje in odpornost. V izvoznem delu gospodarstva pričakujemo nadaljnjo rast, ki pa bo nižja kot lani zaradi upočasnitve rasti blagovnega izvoza, na katerega bodo opazno vplivale posledice vojne v Ukrajini in močan upad izvoza v Rusijo, preko vplivov na gospodarsko aktivnost najpomembnejših trgovinskih partneric pa tudi umiritev rasti celotnega tujega povpraševanja. V negotovih razmerah se bodo tekom letošnjega leta motnje v dobavnih verigah postopoma le počasi zmanjšale in bodo v nekaterih panogah ostale visoke. Pozitiven vpliv bi lahko imel trend približevanja dobavnih verig evropskim trgom, kjer bodo slovenska podjetja v večji meri iskala svoje priložnosti. V naslednjih dveh letih naj bi se rast BDP nadalje umirila, najprej na 3,0 % in nato na 2,8 %. Ob umiritvi tujega povpraševanja bodo na to vplivali tudi še naprej prisotni cenovni pritiski, ki bodo vplivali na stroške podjetij in omejevali kupno moč gospodinjstev.

Naraščanje zaposlenosti in upadanje brezposelnosti se bosta letos in z manjšo intenzivnostjo tudi v prihodnjih dveh letih nadaljevala, zaradi demografskih gibanj se bo krepil vpliv omejitev, povezanih z razpoložljivostjo delovne sile. Razmere na trgu dela so se s postopnim odpravljanjem omejitvenih ukrepov in ponovnim zagonom večine dejavnosti začele pospešeno izboljševati že sredi leta 2020, zaposlenost je lani zrasla na najvišjo raven doslej, močan je bil prispevek zaposlovanja tujih delavcev, tudi v povezavi s pomanjkanjem delovne sile. Ob naraščajočem povpraševanju po delovni sili je lani močno upadlo tudi število registriranih brezposelnih (na 74,3 tisoč v povprečju leta). Napovedujemo, da se bo zaposlenost letos povečala za 1,7 %, število registriranih brezposelnih pa nadalje znižalo in bo v povprečju leta znašalo okoli 61 tisoč. Tudi v prihodnjih dveh letih pričakujemo nadaljnje izboljševanje razmer na trgu dela, vendar manj intenzivno kot letos, ob nekoliko nižji rasti gospodarske aktivnosti in demografskih gibanjih, ki zmanjšujejo obseg delovno sposobnega prebivalstva v starosti 20–64 let.

V zasebnem sektorju bo letos rast nominalnih plač podobna lanski, povprečna nominalna bruto plača v javnem sektorju pa se bo znižala zaradi prenehanja izplačevanja dodatkov in visoke lanske osnove: rast realnih plač bo zavirala povišana inflacija. V zasebnem sektorju bo rast plač letos še naprej razmeroma visoka, v povezavi z naraščajočimi pritiski zaradi pomanjkanja delovne sile, povečanjem minimalne plače januarja letos in drugimi pritiski s trga dela za ohranjanje rasti dohodka v okolju visoke inflacije. V javnem sektorju bo po visoki lanski rasti ta letos negativna, kar je posledica neizplačevanja dodatkov, povezanih z epidemijo. To bo vplivalo na razmeroma nizko skupno rast nominalnih plač (2,4 %) oziroma znižanje realnih ob povišani inflaciji (–3,7 %; zasebni sektor –0,5 %, javni sektor –8,6 %) v letu 2022.

V naslednjem letu pričakujemo ponovno okrepitev rasti nominalnih plač na 4,0 % oziroma realnih na 0,7 %.

Cene življenjskih potrebščin so se konec lanskega leta precej okrepile, razmeroma visoka inflacija se bo predvidoma ohranjala večino letošnjega leta in se ob predpostavki umirjanja cenovnih pritiskov šele leta 2024 približala dvema odstotkoma. V začetku letošnjega leta se je inflacija ob rasti cen energentov, hrane, storitev in neenergetskega industrijskega blaga še okrepila. Ocenjujemo, da se bo v večini letošnjega leta ohranila okrog doseženih ravni, še višjo rast bodo omejili ukrepi za blažitev posledic visokih cen energentov. Ob ukinjanju omejitev za zajezitev širjenja okužb ocenjujemo, da se bo z letošnjim letom del povpraševanja z blaga preusmeril na storitve, kjer se bo rast cen krepila. Vse to bo v povprečju letošnjega leta vplivalo na skupno 6,4-odstotno rast cen življenjskih potrebščin, ki se bo v letu 2023 umirila na 3,2 % in v letu 2024 na 2,3 %, ob vsaj delnem prelivanju višjih plač v rast končnih cen, še posebno pri storitvah, ki so manj izpostavljene mednarodni konkurenci.

Od ruske invazije na Ukrajino so največja tveganja za uresničitev napovedi povezana s potekom vojne in cenami energentov. Ob višjih cenah energentov bi bile države EU prisiljene v racionalizacijo energije in iskanje alternativnih virov, kar bi, glede na visoko odvisnost EU od uvoza ruskega plina, kratkoročno dodatno negativno vplivalo na gospodarsko aktivnost. Že zdaj močno oslabljeni trgovinski tokovi z Rusijo bi se zmanjšali, kar bi vsaj kratkoročno negativno vplivalo na izvoz. Hkrati bi inflacija ob povišanju in verjetnem vztrajanju višjih cen nafte in zemeljskega plina ostala visoka dlje časa (tudi še naslednje leto). Potrebni bi bili obsežnejši fiskalni ukrepi za pomoč gospodarstvom, da bi omilili večje negativne učinke na finančne trge in padec zaupanja potrošnikov in podjetij, kar bi upočasnilo javnofinančno konsolidacijo.

Negativno tveganje za uresničitev Pomladanske napovedi je še vedno povezano tudi z epidemičnimi razmerami, vedno bolj pa tudi z motnjami v dobavnih verigah; nekaj je tudi možnosti za višjo rast od pričakovane v osrednjem scenariju. Strožji omejitveni ukrepi ob morebitnih novih valovih okužb, tudi kot posledica novih in bolj nalezljivih mutacij koronavirusa in/ali nezadostne precepljenosti ostajajo pomembno tveganje za stabilnejše okrevanje v nekaterih dejavnostih. Krepi se tudi tveganje v povezavi z morebitnim daljšim vztrajanjem težav v dobavnih verigah, zlasti pomanjkanje nekaterih surovin in polizdelkov, tudi kot posledica nadaljnjih izpadov zaradi rusko-ukrajinskega konflikta, kar bi vplivalo predvsem na izvozni sektor, povečala bi se tudi tveganja za večje stroškovne pritiske. Gospodarska rast bi bila lahko tudi višja od osrednje napovedi za Slovenijo in predpostavk za trgovinske partnerice, kar bo odvisno predvsem od razmer v Ukrajini in prilagoditve gospodarskih subjektov na razmere, vključno z večjo investicijsko aktivnostjo zaradi pospešenega zmanjševanja odvisnosti od ruskih energentov, pa tudi globalnega obvladovanja pandemije in uspešnosti črpanja sredstev EU.

Glavni makroekonomski agregati Slovenije

	2021	Pomladanska napoved (marec 2022)		
		2022	2023	2024
BRUTO DOMAČI PROIZVOD				
BDP, realna rast v %	8,1	4,2	3,0	2,8
BDP, nominalna rast v %	10,9	8,0	6,4	5,2
BDP, v mrd EUR, tekoče cene	52,0	56,2	59,8	62,9
Izvoz proizvodov in storitev, realna rast v %	13,2	7,1	5,5	5,0
Uvoz proizvodov in storitev, realna rast v %	17,4	7,2	4,9	4,6
Saldo menjave s tujino (prispevek k rasti v o. t.)	-1,6	0,3	0,8	0,6
Zasebna potrošnja, realna rast v %	11,6	4,3	1,4	1,6
Državna potrošnja, realna rast v %	3,9	0,6	1,3	1,5
Bruto investicije v osnovna sredstva, realna rast v %	12,3	6,5	5,0	5,0
Sprememba zalog in vrednostni predmeti (prispevek k rasti v o. t.)	0,8	0,2	0,1	0,0
ZAPOSLENOST, PLAČE IN PRODUKTIVNOST				
Zaposlenost, statistika nacionalnih računov, rast v %	1,4	1,7	1,0	0,7
Št. registriranih brezposelnih, povprečje leta, v tisoč	74,3	61,1	58,9	56,8
Stopnja registrirane brezposelnosti v %	7,6	6,2	6,0	5,7
Stopnja brezposelnosti po anketi o delovni sili v %	4,8	4,3	4,1	3,9
Bruto plače na zaposlenega, nominalna rast v %*	6,1	2,4	4,0	3,9
Bruto plače na zaposlenega, realna rast v %*	4,1	-3,7	0,7	1,6
- zasebni sektor	4,1	-0,5	1,0	1,9
- javni sektor	4,5	-8,6	0,2	1,0
Produktivnost dela (BDP na zaposlenega), realna rast v %	6,6	2,4	1,9	2,1
PLAČILNO BILANČNA STATISTIKA				
SALDO tekočega računa plačilne bilance v mrd EUR	1,7	1,2	1,5	1,7
- v primerjavi z BDP v %	3,2	2,1	2,5	2,6
CENE IN EFEKTIVNI TEČAJ				
Inflacija (dec./dec.), v %	4,9	5,4	2,4	2,1
Inflacija (povprečje leta), v %	1,9	6,4	3,2	2,3
Realni efektivni tečaj – deflator stroški dela na enoto proizvoda	0,0	-0,6	0,6	-0,1
PREDPOSTAVKE				
Tuje povpraševanje (uvoz trgovinskih partneric), realna rast v %	10,7	5,0	4,0	3,4
BDP v evrskem območju, realna rast v %	5,3	3,4	2,6	1,8
Cena nafte Brent v USD/sodček	70,7	111,8	95,7	90,7
Cene neenergetskih surovin v USD, rast	34,4	15,0	-3,0	-2,5
Razmerje USD za 1 EUR	1,184	1,100	1,093	1,093

Vir: Leto 2021 SURS (2022), BS (2022b), ECB (2022a), EIA (2022); za leta 2022−2024 napoved UMAR.

Opomba: *Upoštevali smo metodološko specifiko glede poročanja plač (brez vključenih nadomestil države za leti 2020 in 2021), ki vpliva tudi še na leto 2022.

Pri pripravi Pomladanske napovedi so bili upoštevani statistični podatki, informacije in sprejeti ukrepi, znani do 11. marca 2022.

pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2022

1 Izhodišča Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2022

Rast gospodarske aktivnosti evrskega območja se je v zadnjem lanskem četrtletju izrazito upočasnila in ostala šibka tudi na začetku leta 2022. Po močnem okrevanju v drugem in tretjem lanskem četrtletju (v obeh več kot 2-odstotna medčetrtletna rast) se je gospodarska rast v zadnjem lanskem četrtletju ob poslabšanih epidemičnih razmerah, vztrajanju motenj v dobavnih verigah, visokih cenah energentov in posledično visoki inflaciji ter pomanjkanju delovne sile v primerjavi s četrtletjem prej umirila na 0,3 %, medletno pa ob nizki lanski osnovi okrepila na 4,6 % (oboje desezonirano). Evrsko gospodarstvo je tako po znatnem upadu v letu 2020 (–6,4 %) lani okrevalo s 5,3 % (desezonirano) in doseglo predkrizno raven. Z znatnim sproščanjem omejitvenih ukrepov in prilagoditvijo gospodarskih subjektov pandemičnim razmeram so okrevale vse komponente BDP, največ pa je k njegovi rasti prispevala zasebna potrošnja. Visoko in široko osnovano gospodarsko rast je imela večina naših najpomembnejših trgovinskih partneric, najvišjo Hrvaška in Francija. Razpoložljivi kazalniki (ESI, PMI) nakazujejo, da je gospodarska rast evrskega območja podobno kot ob koncu lanskega leta ostala šibka tudi januarja letos, nato pa se je ob postopnem izboljševanju epidemičnih razmer februarja znova okrepila, a že marca zaradi posledic geopolitičnih napetosti v vzhodni Evropi pričakujemo poslabšanje.

Gospodarske napovedi za naše najpomembnejše trgovinske partnerice spremlja zelo velika negotovost, ki je povezana predvsem z rusko vojaško agresijo nad Ukrajino. Mednarodne institucije so v napovedih, objavljenih do vključno sredine februarja letos, še predpostavljale, da se bo rast gospodarske aktivnosti v naših trgovinskih partnericah v prihodnjih četrtletjih nadaljevala. Rast naj bi se v drugem četrtletju ponovno okrepila, ko naj bi se težave v dobavnih verigah in inflacijski pritiski začeli umirjati. Spodbujali pa naj bi jo ugodni pogoji na trgu dela, visoki prihranki gospodinjstev, še vedno ugodno financiranje ter sredstva mehanizma za okrevanje in odpornost. EK je tako na začetku februarja za evrsko območje za letos in naslednje leto napovedala 4- oziroma 2,7-odstotno rast, kar pa je bilo ob zgoraj omenjenih predpostavkah za letos že nižje od njene predhodne napovedi in tudi od pričakovanj v času priprave naše jesenske napovedi. Ruska invazija na Ukrajino bo zagotovo upočasnila rast evrskega gospodarstva, a ker trajanja in razsežnosti te krize ni možno predvideti, sankcije in njihovi učinki pa v tem trenutku tudi še niso v celoti znani, je negativne posledice na posamezne države in gospodarske panoge težko oceniti. Pri pripravi predpostavk smo upoštevali do 11. marca sprejete oziroma napovedane sankcije zahodnih držav (glej Okvir 1) ter scenarije mednarodnih institucij in bank[1] glede vpliva sankcij na gospodarsko aktivnost, ki pa so bili v tem času še maloštevilni. Evropsko gospodarstvo je do Rusije in Ukrajine izpostavljeno predvsem preko uvoza energentov, sta pa državi tudi pomembni dobaviteljici nekaterih kovin in prehranskih surovin, pri čemer so že prej visoke cene surovin po ruski invaziji na Ukrajino močno porasle. Zato predpostavljamo, da bodo negativni učinki gospodarskih sankcij na gospodarsko rast evrskega območja vplivali zlasti preko višjih cen energentov

[1] Allianz, ECB, EIU, Intesa Sanpaolo, NIESR, Oxford Economics, Raiffeisen.

in drugih surovin. Pomembno bodo na gospodarstvo vplivali tudi zmanjšanje zaupanja, finančni stres ter okrnjena blagovna menjava. Predvidevamo, da bodo cene energentov in surovin ostale visoke dalj časa, kar bo stopnjevalo inflacijske pritiske. To bo zmanjšalo realne prihodke gospodinjstev in dobičke podjetij ter skupaj z zmanjšanim zaupanjem zaviralo potrošnjo in investicije. Sankcije bodo vplivale na nadaljevanje oziroma poglabljanje težav v dobavnih verigah, saj podjetja, ki trgujejo z Rusijo, po izključitvi pomembnih ruskih bank iz sistema SWIFT težko najdejo finančne kanale za trgovanje z Rusijo, dobavo pa ovirajo tudi okrnjene prometne povezave. Za evrsko območje tako za letos predpostavljamo upočasnitev gospodarske rasti na 3,4 %, v letu 2023 pa na 2,6 %. Čeprav bodo višje cene nafte in plina delno ublažile vpliv sankcij na rusko gospodarstvo, bo to ob močni depreciaciji rublja in okrnjeni trgovinski menjavi močno prizadeto. BDP Rusije naj bi po zadnjih ocenah letos upadel za 8,0 %, naslednje leto pa za 2,0 %. Predpostavke gospodarske rasti za vse naše pomembnejše trgovinske partnerice spremljajo izrazita negotovost in močna negativna tveganja, ki se lahko uresničijo ob nadaljnjem zaostrovanju vojnih razmer in sankcij proti Rusiji ter trajanju konflikta.

Tabela 1: Predpostavke napovedi glede gospodarske rasti v najpomembnejših trgovinskih partnericah

Realne stopnje rasti BDP, v %	2021	2022		2023		2024
		september 2021	marec 2022	september 2021	marec 2022	marec 2022
EU	5,3	**4,4**	**3,4**	**2,4**	**2,7**	**1,9**
Evrsko območje	5,3	**4,4**	**3,4**	**2,1**	**2,6**	**1,8**
Nemčija	2,9	**4,4**	**2,8**	**1,9**	**2,5**	**1,7**
Italija	6,6	**4,3**	**3,4**	**2,1**	**2,2**	**1,7**
Avstrija	4,5	**4,4**	**3,5**	**2,4**	**2,2**	**2,0**
Francija	7,0	**3,9**	**3,2**	**2,2**	**2,0**	**1,7**
Hrvaška	10,4	**4,4**	**4,3**	**3,4**	**3,0**	**2,8**
Rusija	4,3	**2,8**	**-8,0**	**2,1**	**-2,0**	**1,0**

Vir: za leto 2021 Eurostat (2022b); za ostala leta Allianz Research (2022), Bank of Russia (2022), Consensus Economics (2022), EK (2022c), ECB (2022b), EIU (2022), FocusEconomics (2022), Intesa Sanpaolo (2022), Istat (2022), NIESR (2022), Oxford Economics (2022), Raiffeisen Research (2022), ocena UMAR.

Slika 1: Rast cen surovin se je po ruski vojaški invaziji še zvišala

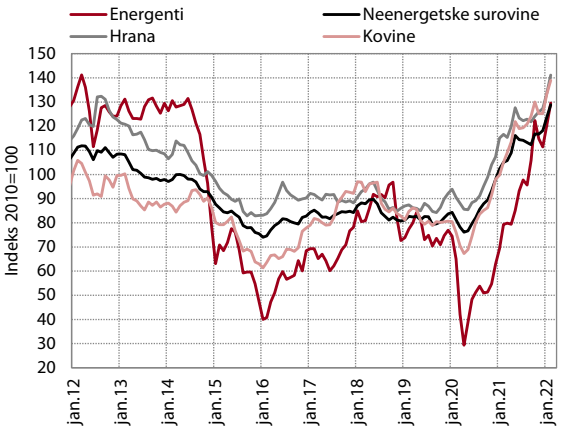

Vir: WB.

Slika 2: Predpostavke za cene nafte in neenergetskih surovin

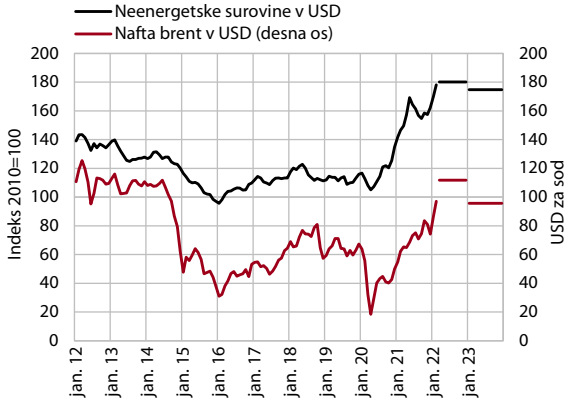

Vir: Barchart, ECB, EIA, preračun UMAR.
Opomba: s črto prikazano letno povprečje z upoštevanjem predpostavke napovedi za leti 2022 in 2023.

Slika 3: Po lanskem močnem okrevanju za prihodnja leta predpostavljamo upočasnitev gospodarske rasti evrskega območja

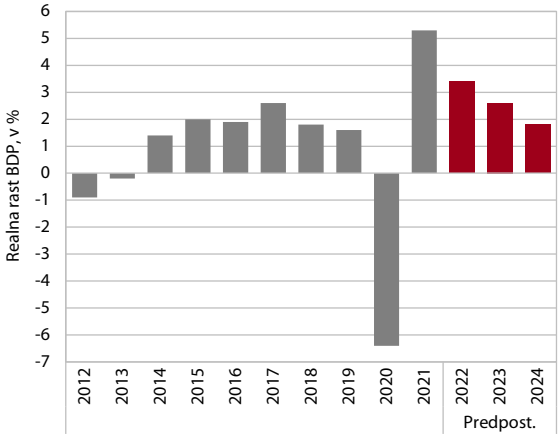

Vir: Eurostat, predpostavka UMAR temelji na virih, navedenih pri Tabeli 1.

Slika 4: Rast povpraševanja po slovenskem izvozu se bo letos v primerjavi z lani razpolovila

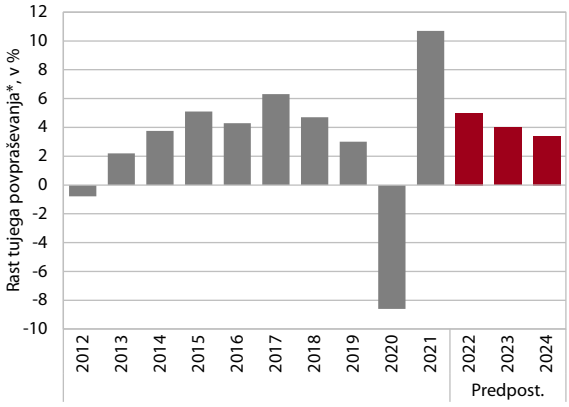

Vir: Eurostat, predpostavka UMAR temelji na virih, navedenih pri Tabeli 1. Opomba: *Realni uvoz trgovinskih partneric, tehtan s slovenskim deležem izvoza v te države.

Visoke cene nafte Brent in neenergetskega blaga naj bi se ohranjale tudi v letu 2022, njihova volatilnost pa je visoka. Na podlagi tržnih pričakovanj na terminskih trgih na začetku marca smo za leto 2022 upoštevali tehnično predpostavko za povprečno ceno soda nafte Brent v višini 111,8 USD/sod, kar glede na predhodno leto pomeni izrazito zvišanje (za 58 %), ki je predvsem posledica geopolitičnih napetosti, volatilnost pa je bila v času priprave napovedi zelo visoka. Tehnična predpostavka za ceno nafte, ki izhaja iz tržnih pričakovanj, da bodo cene energentov ostale visoke dlje časa (glej tudi Okvir 4), se leta 2023 zniža na 95,7 USD/sod in leta 2024 na 90,7 USD/sod. Evrske cene nafte se bodo, upoštevajoč tehnično predpostavko tečaja evra do dolarja, letos zvišale še bolj kot dolarske, in sicer za 69,9 %. V letošnjem letu smo predpostavili 15-odstotno zvišanje dolarskih cen neenergetskih surovin, v naslednjih dveh letih pa njihovo znižanje za okrog 3 %.

Tabela 2: Predpostavke cene nafte, neenergetskih surovin in tečaja USD/EUR

	2021	2022		2023		2024
		september 2021	marec 2022	september 2021	marec 2022	marec 2022
Cene nafte Brent, v USD	70,7	**67,3**	**111,8**	**64,0**	**95,7**	**90,68**
Cene nafte Brent, v EUR	59,9	**57,1**	**101,8**	**54,3**	**87,6**	**82,97**
Cene neenergetskih surovin, v USD, rast*	34,4	**-1,0**	**15,0**	**-7,0**	**-3,0**	**-2,5**
Tečaj USD/EUR	1,184	**1,180**	**1,100**	**1,180**	**1,093**	**1,093**

Vir: Barchart (b. d.), ECB (2022a), EIA (2022), ocena UMAR. Opomba: predpostavke so narejene na podlagi terminskih cen 7. marca 2022. *Struktura EMU glede na uporabo surovin.

Okvir 1 Izpostavljenost slovenskega gospodarstva zaradi vojne v Ukrajini

Vojaški napad Rusije na Ukrajino je sprožil močan mednarodni odziv, ki bo imel velike posledice na mednarodno trgovino in gospodarsko aktivnost. EU, ZDA in nekatera druga pomembnejša svetovna gospodarstva so se že konec februarja letos odzvali z uvedbo obsežnih sankcij, ki naj bi Rusijo finančno in gospodarsko osamile. Finančni sveženj sankcij je ruskim oblastem in centralni banki preprečil dostop do mednarodnih finančnih in kapitalskih trgov, s tem pa je bil močno otežen dostop države in centralne banke do denarnih rezerv, kar je vplivalo na zmožnost zadolževanja v tujini, padec vrednosti rublja in dvig ruskih obrestnih mer. Pomembnim ruskim bankam (okoli 70 % ruskega bančnega trga) je bilo onemogočeno sodelovanje v mednarodnem plačilnem sistemu SWIFT, kar bo dodatno vplivalo na trgovinske tokove z Rusijo in omejilo poslovanje. Ob zmanjšani likvidnosti je v prvih dneh sankcij največja ruska banka Sberbank po odločitvi ECB prenehala z delovanjem v EU. Z nadaljnjimi zelo restriktivnimi ukrepi na področju prometa (omejitve pri letalskem prometu in prepoved preletov ruskih letal v večini evropskih držav), energetike (ustavitev napovedanega začetka obratovanja plinovoda Severni tok 2), blagovne menjave (omejitev izvoza visokotehnoloških proizvodov in proizvodov za dvojno rabo oz. proizvodov, ki se lahko uporabljajo tudi v vojaške namene), vizumske politike in dostopa do ruskih medijev naj bi oslabili položaj ruske industrije in z omejitvijo dostopa do visoke tehnologije tudi najpomembnejših tehnoloških področij (EK, 2022b). Hkrati je več tujih korporacij napovedalo prenehanje delovanja in umik z ruskega trga. ZDA so 8. marca napovedale še prepoved uvoza ruske nafte, zemeljskega plina in premoga; prepoved uvoza ruske nafte v roku meseca dni pa je napovedalo tudi ZK. Po prvih ocenah bo zaradi teh sankcij rusko gospodarstvo močno prizadeto, zaradi prekinitve mednarodnega plačilnega sistema, motenj v dobavnih verigah in naraščajočih cen surovin pa bo prizadeto tudi evropsko gospodarstvo.[2]

Neposredna izpostavljenost slovenskega gospodarstva do Rusije in Ukrajine je razmeroma majhna; v tem delu sta pomembna zlasti visoka odvisnost od uvoza energentov ter izpostavljenost slovenske farmacevtske in kemične dejavnosti. Izvozni del gospodarstva je bolj izpostavljen do ruskega trga kot v večini držav EU (z izjemo baltskih držav in Finske), a je delež izvoza na ta trg še vedno majhen (okoli 2,4 %). Najbolj sta izpostavljeni dejavnosti proizvodnje organskih kemičnih spojin in farmacije, sledita proizvodnja električnih strojev in naprav. Na uvozni strani so med ključnimi proizvodi energenti, zlasti zemeljski plin ter v manjši meri nafta. Do obeh držav, Rusije in Ukrajine, ima gospodarstvo sicer več finančnih terjatev kot obveznosti. Rusija je na 5. mestu med največjimi

[2] Rusija je peta največja trgovinska partnerica EU in predstavlja okoli 5 % celotne trgovine z blagom, ki jo EU opravi z državami izven EU, medtem ko EU predstavlja 40 % celotne ruske trgovine z blagom. EU v Rusijo izvaža stroje, transportno opremo, zdravila, kemikalije, medtem ko iz Rusije uvaža surovine, zlasti nafto (surovo in rafinirano), plin, kovine (železo, jeklo, aluminij, nikelj).

državami prejemnicami slovenskih neposrednih naložb,[3] s 6,1-odstotnim deležem vseh naložb v tujini, medtem ko je bilo v Ukrajini naložb precej manj (delež manjši kot 1 %).

Slovenija je neto izvoznica v Rusijo in Ukrajino; največji delež izvoza predstavljajo farmacevtski proizvodi. V zadnjih letih je pri trgovanju z Rusijo in Ukrajino beležila precejšen presežek v blagovni menjavi in je že od leta 2001 neto izvoznica v obe državi, medtem ko je storitvena menjava z Rusijo (za Ukrajino ni podatkov) relativno majhna in predstavlja samo okoli 1,2 %[4] celotne menjave storitev. Slovenija je v Rusijo v letu 2021 izvozila za 855 mio EUR blaga, to je okoli 2,4 % vsega blagovnega izvoza v tem obdobju, skupno v obe državi pa za okoli 1,1 mrd EUR blaga (3,1 % vsega izvoza Slovenije v 2021).[5] Skoraj 40 % blagovnega izvoza v Rusijo so predstavljali medicinski in farmacevtski proizvodi, pomembnejši pa je bil tudi izvoz električnih strojev in naprav (13 %), organskih kemičnih proizvodov (11,6 %) in industrijskih strojev za splošno uporabo (5,7 %). Tudi v Ukrajino je Slovenija izvozila največ medicinskih in farmacevtskih proizvodov (skoraj polovico), med pomembnejšimi pa sta bila, podobno kot v Rusijo, tudi izvoz električnih strojev in naprav (15,3 %) ter industrijskih strojev (5,4 %). Izpostavljenost izvozno usmerjenih dejavnosti je zelo visoka v proizvodnji kemičnih izdelkov, saj se v Rusijo izvozi četrtina vseh organskih kemičnih proizvodov, ter v dejavnosti farmacije, kjer obe državi skupaj predstavljata okoli 12,5 % celotnega (neposrednega) izvoza medicinskih in farmacevtskih proizvodov.[6] Tudi podrobna analiza med podjetji kaže, da so neposredno zaradi sankcij v Rusiji najbolj izpostavljena predelovalna podjetja, predvsem pa dejavnost farmacije. Navzkrižna primerjava podatkovne baze SloExport (GZS, 2022), ki identificira podjetja, ki izvažajo v Rusijo in/ali so neposredno prisotna na ruskem trgu, in podatkov Ajpes (2021) kaže, da je bilo v letu 2020 z Rusijo skoraj 60 % ekonomsko povezanih podjetij v predelovalnih dejavnostih (C), sledijo strokovne, znanstvene in tehnične dejavnostih (M), trgovina (G) in promet (H). V letu 2020 so ta vsaj v določeni meri neposredno z Rusijo povezana podjetja ustvarila 18 % dodane vrednosti, 40,6 % prihodkov od prodaje izven EU ter zaposlovala 13,4 % vseh zaposlenih v gospodarskih družbah.

Nominalni uvoz blaga in storitev iz Rusije in Ukrajine je razmeroma majhen, izpostavljenost je velika predvsem pri uvozu energetskih surovin. Uvoz iz obeh držav predstavlja le okoli 1,1 % celotnega blagovnega

[3] Njihova vrednost je konec leta 2020 znašala 425 mio EUR, kar jo po višini slovenskih investicij uvršča takoj za trge nekdanje Jugoslavije.

[4] Rusija je bila pred epidemijo covida-19 relativno pomemben trg slovenskega turizma, saj so v letu 2019 nočitve ruskih turistov v Sloveniji znašale 3 % vseh nočitev tujcev.

[5] Prilagojeno za ponovni izvoz medicinskih in farmacevtskih proizvodov v Švico. Ocena UMAR na podlagi zunanjetrgovinskih podatkov SURS. Natančni podatki bodo znani z objavo tekočega računa plačilne balance po državah.

[6] Izvoz organskih kemičnih proizvodov v Rusijo in Ukrajino je v letu 2021 znašal 102 mio EUR, izvoz medicinskih in farmacevtskih izdelkov pa 452 mio EUR.

uvoza, uvoz storitev pa 1,8 %[7] storitvenega uvoza. Največji delež neposrednega uvoza iz Rusije predstavljajo energetske surovine, to so zemeljski plin ter nafta in naftni derivati. Po podatkih Eurostata (2022b) neposredno in posredno (preko trgovinskih partneric EU, predvsem Avstrije) iz te države uvozimo več kot 75 % vsega plina.[8] Večino uvoza iz Ukrajine predstavljajo različni vmesni proizvodi (železo in jeklo, kovine, pluta in lesni izdelki), vendar njihovi deleži v skupnem uvozu teh proizvodov niso opaznejši. Podobno velja tudi za uvoz hrane, predvsem žit iz Ukrajine, kjer so neposredni deleži v uvozu zelo majhni (manj kot 0,1 % celotnega uvoza žit), večji pa bi bili lahko posredni učinki (preko višjih cen na globalnem trgu).

Slika 5: Blagovna menjava z Rusijo in Ukrajino je bila v zadnjih letih stabilna; na letna nihanja uvoza iz Rusije vpliva predvsem uvoz energetskih surovin

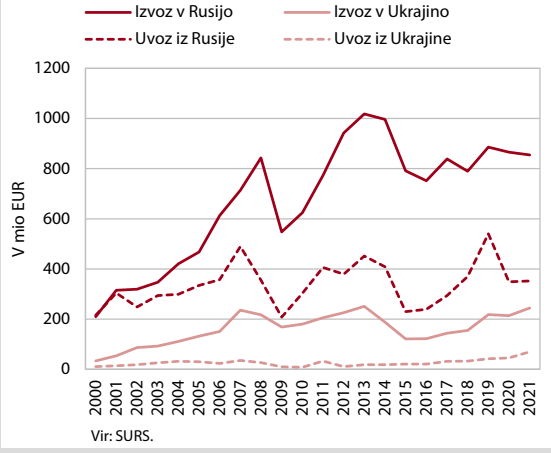

Slika 6: Delež blagovnega izvoza v Rusijo in Ukrajino se je po letu 2014 opazno zmanjšal

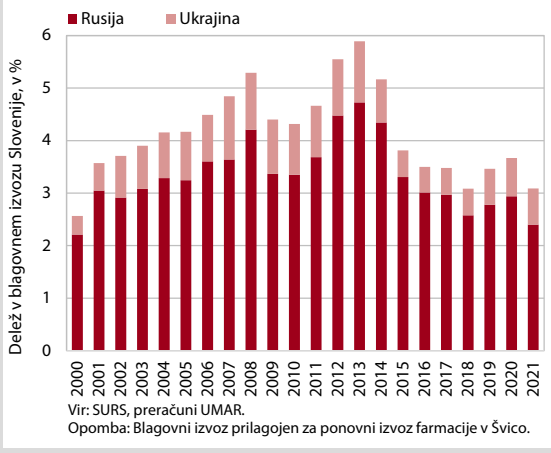

Skupna izpostavljenost je še nekoliko večja, če se upošteva posredna menjava z Rusijo, preko vključenosti v proizvodnjo naših glavnih trgovinskih partneric. Po zadnjih razpoložljivih podatkih (za leto 2018) znaša delež izvoza slovenske dodane vrednosti v Rusijo (ki vključuje tako neposredni kot posredni izvoz dodane vrednosti) 3,3 %. Tudi po tem merilu je do Rusije najbolj izpostavljena farmacevtska industrija, kjer delež izvoza dodane vrednosti dosega 13,5 %. Povprečni delež izvoza dodane vrednosti držav članic EU v Rusijo je nekoliko nižji in znaša 2,3 %. Delež slovenskega uvoza dodane vrednosti iz Rusije (ki vključuje tako neposredni kot posredni uvoz dodane vrednosti) pa je leta 2018 znašal 3,1 %, kar je nekoliko manj od povprečja EU, ki znaša 3,6 % (OECD, 2022). Tudi z vidika uvoza dodane vrednosti so v povprečju države EU in tudi Slovenija najbolj izpostavljene do ruskih panog, povezanih s pridobivanjem nafte in zemeljskega plina.[9]

[7] Podatek samo za Rusijo za leto 2020. Po podatkih UN Comtrade (2022) je pred epidemijo covida-19 skupni uvoz storitev iz Rusije in Ukrajine znašal okoli 2,2 % vsega uvoza storitev. K temu je največ prispeval uvoz skupine ostalih poslovnih storitev (storitve strokovnega in poslovnega svetovanja ter tehnične, s trgovino povezane in druge poslovne storitve).

[8] Neposredno je Slovenija v zadnjih letih iz Rusije uvozila med 40 in 50 % vsega zemeljskega plina (po SMTK, skupina 34).

[9] Gre za naslednje panoge po SKD: Pridobivanje premoga, surove nafte in zemeljskega plina (oddelka 5 in 6), Proizvodnja koksa in naftnih derivatov (oddelek 19) ter Storitve za rudarstvo (oddelek 9).

Razsežnost vpliva ruske invazije v Ukrajini na slovensko gospodarstvo bo odvisna od morebitnega zaostrovanja razmer. Vplivi vojne v Ukrajini na slovensko gospodarstvo bodo odvisni od nadaljnjih sankcij, njihovega trajanja, morebitnih povračilnih ukrepov ter prilagoditve gospodarstev na spremenjene razmere. Velike neposredne posledice za gospodarstvo in gospodinjstva bi lahko imele morebitne prekinitve dobave energentov, predvsem zemeljskega plina.

2 Obsežni ukrepi za omilitev posledic pandemije in za pomoč pri okrevanju gospodarstva

Od sredine marca 2020 se je Slovenija spoprijemala z več valovi okužb s koronavirusom, ki so jih zaznamovali ukrepi za omejitev širjenja okužb, pri čemer je bil večji del teh ukrepov odpravljen februarja letos. Začetek letošnjega leta se je s hitro rastjo števila okužb začel peti val epidemije. Zaradi manj hudega poteka bolezni v primeru virusne različice omikron in umiritve števila novih okužb je Vlada sredi februarja odločila, da v večini dejavnosti ni več treba izpolnjevati pogoja PCT[10] ter da se odpravijo omejitve zbiranja in delovnega časa (Vlada RS, b. d.).[11]

Vlada je od prve razglasitve epidemije sprejela vrsto ukrepov za blažitev negativnih posledic epidemije za prebivalstvo in gospodarstvo ter za pospešitev okrevanja.[12] Veliko ukrepom se je iztekla veljavnost do konca leta 2021, pomembnejše javnofinančne učinke pa je imelo predvsem čakanje na delo, ki je bilo v veljavi do konca lanskega junija. Pomemben je bil tudi ukrep delnega subvencioniranja krajšega delovnega časa, ki je veljal do konca septembra 2021. Pomembna sta bila tudi mesečni temeljni dohodek za samozaposlene, kmete in verske uslužbence, ki se je iztekel sredi lanskega leta, in enkratni krizni dodatek najbolj ranljivim skupinam prebivalstva.[13] Podjetjem, ki so bila najbolj prizadeta zaradi epidemije, je pomagalo tudi delno kritje fiksnih stroškov v veljavi do sredine lanskega leta. Takrat se je iztekel tudi ukrep odloga in obročnih plačil davkov in nekaterih prispevkov. Do konca lanskega leta so se iztekli še zadnji moratoriji oziroma odlogi plačil obveznosti iz kreditnih pogodb za prizadete posojilojemalce. Do konca decembra 2021 pa je veljala delna razbremenitev delodajalcev zaradi zvišanja minimalne plače iz januarja 2020, ki jo je uvedel PKP8.[14] Lani so se iztekli tudi razni odlogi, povezani z izvršitvijo insolvenčne zakonodaje, če je bila razlog za podjetniške težave epidemija. Pomemben javnofinančni izdatek so bili tudi razni dodatki k plačam za delo v epidemičnih razmerah, med katerimi je bil najpomembnejši dodatek za delo v rizičnih razmerah po kolektivni pogodbi za javni sektor.

Ukrepi, ki so trenutno še v veljavi, so povezani predvsem z desetim protikoronskim paketom. Ta[15] je bil sprejet decembra 2021 in je ponovno uvedel enkratne solidarnostne dodatke najbolj ranljivim skupinam prebivalstva

---

[10] Izjeme ostajajo zdravstvo, socialno varstvo in zapori.

[11] https://www.gov.si/teme/koronavirus-sars-cov-2/ukrepi-za-zajezitev-sirjenja-okuzb/.

[12] Za podrobnejšo vsebino preteklih ukrepov glej Pomladansko napoved (UMAR, 2021b) in Jesensko napoved (UMAR, 2021a).

[13] Sem poleg izplačil dodatkov upokojencem, študentom, kmetom in družinam spada tudi dodatek zaposlenim katerih mesečna plača ne presega dvakratnika minimalne plače, ki so k decembrski plači leta 2020 prejeli 200 EUR dodatka.

[14] Zakon o dodatnih ukrepih za omilitev posledic COVID-19 (ZDUOP, 2021).

[15] Zakon o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitev, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic COVID-19 (ZDUPŠOP, 2021).

ter dodatek za izpostavljenost nevarnosti in posebne obremenitve,[16] ki bo v veljavi do sredine letošnjega leta. Podaljšal je tudi ukrep povračila nadomestila 80 % plače delavcem, ki so ostali doma zaradi karantene ali višje sile, iz PKP9[17], in sicer do konca marca. Prav tako je podaljšal unovčljivost turističnih bonov iz leta 2020 do 30. 6. 2022. Za isto obdobje so bili s sklepom Vlade RS lani decembra podaljšani tudi boni iz leta 2021. PKP10 je do konca letošnjega leta tudi podaljšal ukrep zmanjšanja administrativnih ovir za zagon pomembnih investicij iz PKP3[18], za podjetja zagotavlja likvidnostna sredstva za finančne produkte[19] in ponovno uvaja sofinanciranje nabave hitrih testov za gospodarstvo, ki je bilo z januarskim sklepom Vlade podaljšano do konca februarja.[20] Na področju vzgoje in izobraževanja omogoča dodatne zaposlitve brez javnega razpisa, vendar najdlje do konca avgusta letos. Prav tako podaljšuje nekatere ukrepe na področju izvajanja zdravstvenih storitev.[21] Decembra 2021 je Vlada RS s sklepom prav tako podaljšala obdobje izplačevanja dodatka za neposredno delo s pacienti s covidom-19 iz PKP7[22] do sredine letošnjega leta. Za isto obdobje je Vlada z dvema sklepoma iz konca lanskega oziroma začetka letošnjega leta tudi podaljšala nekatere ukrepe s področja socialnega varstva.[23] V veljavi pa ostaja tudi financiranje dodatnih kadrov v socialnovarstvenih zavodih, ki je bilo s PKP4[24] julija 2020 določeno za obdobje dveh let.

Na ravni EU so bili sprejeti obsežni ukrepi za blažitev negativnih posledic in okrevanje gospodarstev po krizi. Že v začetnih mesecih epidemije je bil sprejet fiskalni sveženj v vrednosti 540 mrd EUR (3,9 % BDP EU iz leta 2019), namenjen kratkoročnemu blaženju posledic krize.[25] Julija 2020 pa je bil dogovorjen finančni sveženj za okrevanje evropskega gospodarstva zaradi posledic covida-19. Sveženj v skupni vrednosti 1.824,3 mrd EUR (dobrih 13 % BDP EU iz leta 2019) je sestavljen iz klasičnega večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, katerega predvideni skupni obseg je 1.074,3 mrd EUR, in izrednega instrumenta za okrevanje »NextGenerationEU« (NGEU) v

---

[16] Slednji pripada pripadnikom sil za zaščito, reševanje in pomoč ter dijakom in študentom, ki so vključeni ali vpoklicani k opravljanju nalog pomoči pri celostni oskrbi bolnikov v zdravstvenih ali socialnovarstvenih ustanovah in pri izvajanju mobilnega testiranja in cepljenja.

[17] Ukrep je podrobneje opisan v Zakonu o nujnih ukrepih na področju zdravstva (ZNUPZ, 2021).

[18] Ukrep je podrobneje opisan v Interventnem zakonu za odpravo ovir pri izvedbi pomembnih investicij za zagon gospodarstva po epidemiji covid-19 (IZOOPIZG, 2020).

[19] Sredstva za izvajanje finančnih produktov v višini 10 mio EUR letno se zagotovijo v proračunih Republike Slovenije v letih 2021 in 2022.

[20] Ta ukrep je na podlagi PKP10 veljal od 8. 11. 2021 do konca januarja 2022.

[21] Do sredine letošnjega leta je možno začasno prerazporejati zdravstveno osebje, ki je posledično upravičeno do 20-odstotnega dodatka k plači, za isto obdobje se podaljša financiranje telemedicinske obravnave idr.

[22] Zakon o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUPOPDVE, 2020).

[23] Gre za kritje izpada prihodkov zaradi nezasedenih kapacitet in kritje najema dodatnih prostorov ter upravičenost do zagotavljanja sredstev za sofinanciranje osebne varovalne opreme in sredstev za dezinfekcijo prostorov – oboje iz PKP 5 oziroma Zakona o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (ZZUOOP, 2020).

[24] Zakon o interventnih ukrepih za pripravo na drugi val COVID-19 (ZIUPDV, 2020).

[25] Od tega je 240 mrd EUR previdnostnih posojil iz Evropskega mehanizma za stabilnost (EMS) namenjenih podpori držav članic pri odzivu na pandemsko krizo, 200 mrd EUR predstavljajo garancije vseevropskega jamstvenega sklada Evropske investicijske banke (EIB) za posojila podjetjem (predvsem malim in srednje velikim), 100 mrd EUR ugodnih posojil iz vseevropske sheme za krajši delovni čas (SURE) pa je namenjenih za preprečevanje odpuščanj.

vrednosti 750 mrd EUR[26] (390 mrd EUR nepovratnih sredstev in 360 mrd EUR posojil). Načrti držav članic glede mehanizma za okrevanje in odpornost, ki je ključen element instrumenta NGEU, so pri večini držav potrjeni.[27] Evropska komisija bo sredstva za njegovo financiranje pridobila z zadolževanjem na obvezniških trgih. Unija si bo prizadevala uvesti tudi nove vire lastnih sredstev.[28] Sloveniji je iz naslova izrednega instrumenta namenjenih 2,098 mrd EUR nepovratnih sredstev,[29] izkoristila pa bo tudi 666 mio EUR[30] povratnih sredstev (z možnostjo dodatnega zadolževanja).[31] Slovenija je že prejela predfinanciranje iz naslova mehanizma za okrevanje in odpornost v višini 13 % celotne pomoči.

Potem ko je ECB ob izbruhu epidemije z dodatnimi ukrepi zagotavljala likvidnost gospodarstvu in prebivalstvu, je ob ugodnih gospodarskih gibanjih in naraščajoči inflaciji napovedala postopno umikanje spodbujevalnih ukrepov denarne politike, ki se bo ob visoki rasti cen nekoliko pospešilo. ECB je tako že v začetku letošnjega leta znižala neto nakupe vrednostnih papirjev iz izrednega programa nakupov vrednostnih papirjev ob pandemiji (v nadaljevanju program PEPP), ki skupno znaša 1.850 mrd EUR,[32] z neto nakupi pa bo končala konec prvega četrtletja letos. V okviru tega programa namerava glavnice zapadlih vrednostnih papirjev ponovno investirati vsaj do konca leta 2024, kar pomeni, da se velikost bilance ECB in količina denarja v obtoku z njene strani do takrat ne bosta bistveno zniževali. Po ukinitvi neto nakupov v okviru programa PEPP bo ECB začasno povečala neto nakupe v okviru programa nakupov vrednostnih papirjev (APP), in sicer v aprilu na 40 mrd EUR, v maju pa na 30 mrd EUR. Junija se bodo neto nakupi ponovno vrnili na trenutno raven in znašali 20 mrd EUR. Obseg neto nakupov v tretjem četrtletju 2022 pa bo odvisen od takratnih gospodarskih razmer.[33] Posebni pogoji v okviru ciljno usmerjenih operacij dolgoročnega refinanciranja III[34] naj bi se iztekli junija letos. Postopno dvigovanje osrednjih obrestnih mer ECB pa je predvideno šele nekaj časa po tem, ko bo ECB prenehala z neto

---

[26] Gre za znesek v stalnih cenah iz leta 2018, ki v tekočih cenah znaša 800 mrd EUR.

[27] V času priprave Pomladanske napovedi so bili na ravni EU potrjeni načrti 22 držav članic.

[28] Novi viri lastnih sredstev bodo temeljili na mehanizmu za ogljično prilagoditev na mejah (CBAM) in digitalnih dajatvah (predvidena uvedba leta 2023). Plačilo sredstev iz naslova nereciklirane odpadne plastične embalaže je bilo kot nov vir uvedeno z zadnjimi pogajanji o večletnem finančnem okviru, zato plačila že potekajo od konca lanskega leta.

[29] Gre za znesek v stalnih cenah iz leta 2018, ki v tekočih cenah znaša 2,319 mrd EUR. Ta je bil naknadno znižan za 55 mio EUR na 2,264 mrd EUR, saj je Komisija konec lanskega leta Sloveniji znižala sredstva iz mehanizma React-EU zaradi dobrih makroekonomskih kazalcev.

[30] Gre za znesek v stalnih cenah iz leta 2018, ki v tekočih cenah znaša 705 mio EUR.

[31] Sklad »NextGenerationEU« sestavljajo štirje programi: mehanizem za okrevanje in odpornost (1.589 mio v stalnih cenah iz leta 2018 oziroma 1.777 mio v tekočih cenah nepovratnih sredstev za Slovenijo, namenjenih za investicije in reforme, ki so ključne za dolgoročno okrevanje, izboljšanje odpornosti držav članic ter zeleno in digitalno tranzicijo), React-EU (312 mio EUR v stalnih cenah iz leta 2018 oz. 333 mio EUR v tekočih cenah, od česar je šlo 9 mio EUR za pomoč revnim družinam, 55 mio EUR pa je Komisija odvzela Sloveniji konec lanskega leta zaradi dobrih makroekonomskih kazalcev, posledično je v tem instrumentu ostalo na voljo še 269 mio EUR sredstev, namenjenih investicijam za obnovo trga dela, tudi s pomočjo malim in srednje velikim podjetjem), Sklad za pravičen prehod (129 mio EUR v stalnih cenah iz leta 2018 oz. 145 mio EUR v tekočih cenah, namenjenih regijam, ki imajo/bodo imele večje stroške zaradi prestrukturiranja iz fosilno intenzivnih panog na nizkoogljično gospodarstvo in družbo do leta 2050) in Sklad za razvoj podeželja (68 mio EUR v stalnih cenah iz leta 2018 oz. 73 mio EUR v tekočih cenah).

[32] Kar je več kot 15 % BDP evrskega območja iz leta 2019.

[33] Če se bo izkazalo, da se srednjeročni inflacijski obeti ne bodo umirili, bodo z neto nakupi zaključili v tretjem trimesečju 2022. Če pa se bodo razmere spremenile, bodo v svetu proučili izvajanje programa tako v smislu obsega neto odkupov kot njegovega trajanja.

[34] Program vključuje 10 dolgoročnih operacij refinanciranja, s katerimi je ECB bankam pod določenimi pogoji zagotovila dodatne vire financiranja.

nakupi vrednostnih papirjev v okviru programa APP. Nepričakovano visoka inflacija in naraščanje inflacijskih tveganj sta od začetka vojne v Ukrajini izrazito povečala tržna pričakovanja glede hitrejšega umika nestandardnih ukrepov denarne politike in dviga ključnih obrestnih mer. Hitrost teh dveh ukrepov bo odvisna od moči in dolžine vpliva zaostrenih razmer na inflacijo in gospodarsko rast. Tržni udeleženci pričakujejo predvsem večjo fleksibilnost ECB (BS, 2022c).[35] Ukrepi ECB so na začetku pandemije v evrskem območju spodbudili banke h kreditni aktivnosti, zaradi česar se je kreditiranje podjetij na medletni ravni sprva pospešilo, temu je sledila upočasnitev, tudi zaradi višje osnove, nato pa je v zadnjih mesecih prišlo do ponovne krepitve. V Sloveniji se je kreditiranje podjetij ob izbruhu epidemije zmanjšalo, v zadnjih mesecih pa se je kreditna aktivnost precej okrepila, medletna rast pa že presegla rast v EMU.

Javnofinančni ukrepi za blaženje posledic epidemije, financirani iz domačih virov in virov EU, so v letih 2020 in 2021 močno podprli gospodarsko aktivnost, v letu 2022 pa se ti izdatki znižujejo, pričakovano pa se bodo okrepili izdatki za financiranje projektov v okviru Načrta za okrevanje in odpornost. Izdatki sektorja država, namenjeni različnim ukrepom za pomoč gospodarstvu in prebivalcem ter za delovanje javnih storitev za zajezitev posledic epidemije covida-19, so po oceni UMAR v letu 2020 znašali 5,2 % BDP, s 4,5 % BDP pa so bili visoki tudi v letu 2021.[36] To je po naši oceni zmanjšalo upad BDP v letu 2020 za vsaj 4 o. t., lani pa k rasti prispevalo vsaj 3,4 o. t.[37] Spremenila se je tudi struktura teh izdatkov, v kateri je bilo lani več sredstev kot leta 2020 namenjenih za delovanje javnih storitev, v okviru ukrepov gospodarstvu pa je ta podpora tekom leta postala vse bolj osredotočena na dejavnosti, ki jih je epidemija najbolj prizadela. V Pomladanski napovedi smo upoštevali, da bodo v letu 2022 ukrepi za blaženje posledic epidemije, ki večinoma izhajajo iz PKP 10, znašali okoli 374 mio EUR oziroma 0,7 % BDP (Slika 8). Po postopni odpravi ukrepov za blažitev posledic epidemije se fiskalna podpora gospodarski aktivnosti preusmerja v drugačne oblike, ki jo bodo zagotavljala tudi sredstva iz tekoče finančne perspektive sredstev EU (do leta 2023), Sklada za okrevanje in odpornost (do leta 2026) in sredstva nove finančne perspektive EU (2021–2027), kar bo podpiralo visoko investicijsko aktivnost države. Postpandemična podpora podjetjem in gospodinjstvom bo izhajala tudi iz ukrepov za blažitev posledic visokih cen energentov, in sicer v obliki transferjev, povračil za stroške ter znižanih trošarin na energente in električno energijo (glej Okvir 4), kar je ocenjeno na 230 mio EUR oziroma 0,5 % BDP, 82 mio EUR oziroma 0,1 % BDP izpada prihodkov iz naslova omrežnin in prispevka za OVE in SPTE[38] pa bodo imeli drugi gospodarski subjekti.

---

[35] Na primer pri višini in hitrosti dvigovanja obrestnih mer, zaključku nakupov vrednostih papirjev, načinu reinvestiranja zapadlih vrednostnih papirjev ali zmanjšanju bilanc centralnih bank.

[36] Poleg tega so bili v podporo podjetjem v skladu z interventno zakonodajo omogočeni odlogi in obročna odplačila, odpisane nekatere davčne obveznosti, ter omogočeni likvidnostni krediti in poroštva.

[37] To smo ocenili na podlagi multiplikatorja, pri čemer smo upoštevali le odhodke, izplačane iz državnega proračuna (brez odlogov, obročnih odplačil in likvidnostnih kreditov). Po letu 2009 so se ocene multiplikatorjev povečale (glej na primer Blanchard in Leigh, 2013), pogosto znatno nad 1. Naša ocena je, da je multiplikator okoli 0,8. Zmanjšanje je posledica ukrepov in zaščitnega ravnanja, ki spreminjata obnašanje potrošnikov (»prisilno varčevanje«).

[38] Prispevka za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov energije ter v soproizvodnji z visokim izkoristkom.

Slika 7: V Sloveniji se je kreditiranje podjetij v zadnjih mesecih precej okrepilo in glede na medletno rast že preseglo EMU

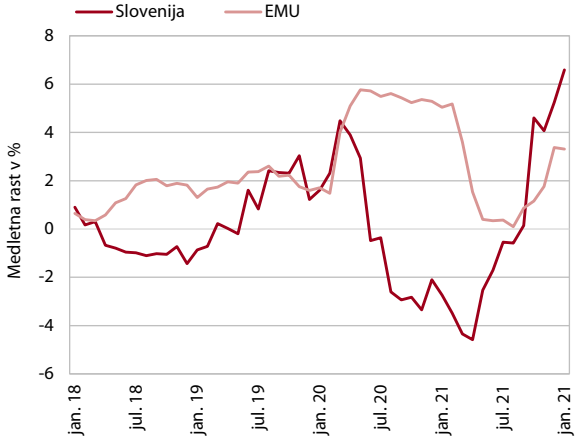

Vir: BS in ECB.

Slika 8: Ocena obsega ukrepov (obračunskih odhodkov) za blaženje posledic epidemije covida-19 in podporo okrevanju

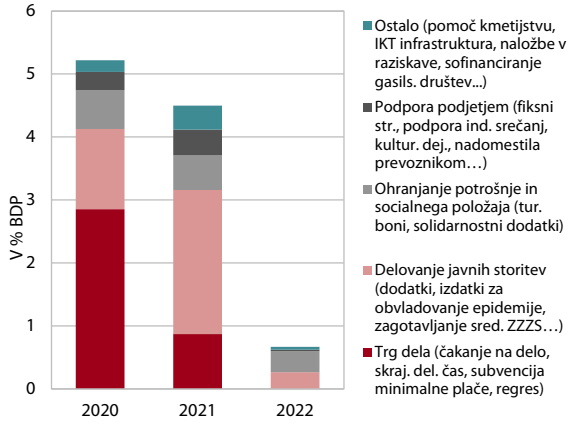

Vir: ocena UMAR na podlagi podatkov MF; SURS.

3 Pomladanska napoved gospodarskih gibanj v Sloveniji

3.1 Bruto domači proizvod – agregati potrošnje

Po močnem upadu v letu 2020, je lani realni BDP hitro okreval in z 8,1-odstotno rastjo presegel raven pred epidemijo. Rast BDP je v letu 2021 tako presegla pričakovanja v Jesenski napovedi in tudi oceno UMAR iz decembra 2021, kar v veliki meri odraža nadaljnje zelo dobro prilagajanje gospodarstva in prebivalstva spremenjenim razmeram. Predvsem se je hitreje krepilo trošenje gospodinjstev, nekoliko presenetljivo pa se je, kljub še vedno prisotnim težavam zaradi motenj v dobavnih verigah, v zadnjem četrtletju precej pospešila rast blagovne menjave.

Lani so hitro okrevali vsi agregati potrošnje in presegli raven iz leta 2019, državna potrošnja pa je nadalje rasla. Zasebna potrošnja, ki je bila leta 2020 zaradi epidemije močno prizadeta, se je lani povečala kar za 11,6 %, na kar je vplivalo postopno sproščanje zajezitvenih ukrepov v pomladanskih in poletnih mesecih ter nato širša uveljavitev pogoja PCT, ki je v omejenem obsegu dopuščal delovanje najbolj izpostavljenih dejavnosti tudi v času zaostrenih epidemičnih razmer. Rast je bila spodbujena tudi z unovčevanjem bonov, kar se je predvsem odrazilo v povečanju prenočitev domačih turistov in trošenju za gostinske, kulturne in športne storitve. Visoko rast zasebne potrošnje je podpirala tudi rast razpoložljivega dohodka, na kar so pomembno vplivali vladni ukrepi za ohranjanje delovnih mest in za pomoč prebivalstvu, pa tudi okrevanje na trgu dela. Stopnja varčevanja, ki se je v letu 2020 močno povečala, se je lani znižala, a ostala višja kot pred epidemijo. Lani se je nadaljevala tudi rast bruto investicij v osnovna sredstva (12,3 %), ki so začele okrevati že v drugi polovici leta 2020. Bila je rezultat ugodnih gibanj pri investicijah v opremo in stroje ter proizvode intelektualne lastnine, medtem ko so investicije v zgradbe in objekte v povprečju leta le počasi rasle in ostale nižje kot leta 2019. Ob okrepljenih investicijah države ocenjujemo, da je zaostajanje gradbenih investicij povezano predvsem z nižjimi vlaganji zasebnega sektorja, kar povezujemo zlasti s padcem gradnje nestanovanjskih stavb. Ob okrevanju tujega povpraševanja sta bili lani visoki tudi rast izvoza in uvoza (13,2 % in 17,4 %). Blagovna menjava, ki je začela okrevati že kmalu po globokem padcu aprila 2020, je na prehodu v leto 2021 že presegla raven pred epidemijo. Njena rast se je lani nadaljevala, četrtletno pa so bila prisotna večja nihanja, kar povezujemo predvsem z motnjami v dobavnih verigah. Izrazito pa se je izvoz blaga povečal v zadnjem četrtletju, k čemur je največ prispeval izvoz visoko in nekaterih srednje visoko tehnološko zahtevnih proizvodov, po daljšem obdobju upadanja pa je nekoliko okreval tudi izvoz vozil. Tekom leta se je pomembno okrepila tudi menjava storitev in do konca leta večinoma presegla raven iz obdobja pred epidemijo, izjema je ostala menjava potovanj. Zaradi hitrejše rasti uvoza oziroma domače porabe od izvoza je bil lani prispevek salda menjave s tujino k rasti BDP negativen. Končna državna potrošnja se je povečala tudi lani (3,9%) zaradi izdatkov v povezavi z obvladovanjem epidemije in naraščanja zaposlenosti v sektorju država.

V Pomladanski napovedi za letos predvidevamo 4,2-odstotno rast BDP, **ki se bo v naslednjem letu umirila na 3,0 % in leta 2024 na 2,8 %.** Napoved gospodarske rasti za leto 2022 je za 0,5 o. t. nižja kot v Jesenski napovedi. Po močnem lanskem odboju gospodarske aktivnosti smo že pred začetkom vojne v Ukrajini pričakovali umiritev rasti, na kar so poleg visoke lanske osnove vplivali predvsem naraščajoči cenovni pritiski zaradi visokih cen energentov in surovin ter ozkih grl v dobavnih verigah. Invazija Rusije na Ukrajino in sprejete sankcije so te pritiske še povečale, povečala pa se je (oziroma se še bo) tudi prizadetost industrij, ki so najbolj vpete v menjavo z Rusijo in Ukrajino, kar bo zmanjšalo izvoz na to območje. Poleg tega bo na nižjo rast BDP kot lani vplival tudi manjši obseg podpornih ukrepov, ki imajo pozitiven vpliv na gospodarsko rast, tudi upoštevaje ukrepe, sprejete v zadnjih dneh. Gospodarska rast bo letos izhajala predvsem iz rasti domače potrošnje. Rast zasebne potrošnje se bo po lanskem močnem odboju letos umirila. Pričakujemo, da se bo ob sproščanju omejitvenih ukrepov močneje okrepila predvsem potrošnja storitev, ki je lani zaradi omejitev v povezavi z epidemičnimi razmerami še precej zaostajala za ravnjo iz leta 2019. Na nižjo rast zasebne potrošnje od lanske pa bo vplivala povišana inflacija, ki bo vplivala na realno stagniranje razpoložljivega dohodka, zato pričakujemo tudi znižanje med epidemijo močno okrepljene stopnje varčevanja. Visoka investicijska aktivnost se bo letos nadaljevala. Ob visoki izkoriščenosti proizvodnih kapacitet, lanskih ugodnih poslovnih rezultatih in nizki zadolženosti podjetij pričakujemo nadaljnjo rast investicij v opremo in stroje. Na podlagi podatkov o izdanih gradbenih dovoljenjih napovedujemo še okrepitev stanovanjskih investicij, glede na veljavne proračunske dokumente pa pričakujemo tudi nadaljevanje rasti investicij sektorja države. Te bodo spodbujene tudi s sredstvi EU, saj se zaključuje financiranje iz finančne perspektive 2014–2020, ko se običajno črpanje teh sredstev pospeši, krepi pa se tudi prispevek sredstev iz Sklada za okrevanje in odpornost. V izvoznem delu gospodarstva pričakujemo nadaljnjo rast, ki pa bo nižja kot lani zaradi upočasnitve rasti blagovnega izvoza, na katerega bodo opazno vplivale tudi posledice vojne v Ukrajini in močan upad izvoza v Rusijo (glej tudi Okvir 1), preko vplivov na gospodarsko aktivnost najpomembnejših trgovinskih partneric pa tudi umiritev rasti celotnega tujega povpraševanja. V negotovih razmerah se bodo tekom letošnjega leta motnje v dobavnih verigah postopoma le počasi zmanjšale in bodo v nekaterih panogah ostale visoke. Pozitiven vpliv bi lahko imel trend približevanja dobavnih verig evropskim trgom, kjer bodo slovenska podjetja v večji meri iskala svoje priložnosti. V naslednjih dveh letih naj bi se rast BDP nadalje umirila, najprej na 3,0 % in nato na 2,8 %. Ob umiritvi tujega povpraševanja bodo na to vplivali tudi še naprej prisotni cenovni pritiski, ki bodo vplivali na stroške podjetij in omejevali kupno moč gospodinjstev.

Po močnem odboju bo rast zasebne potrošnje v letošnjem in naslednjih dveh letih precej nižja kot lani. Po lanskem močnem odboju, ki je bil ob nadaljnji rasti razpoložljivega dohodka (podprti z vladnimi ukrepi in hitrim okrevanjem trga dela), tudi posledica realizacije zadržanih nakupov iz leta 2020, predvsem povezanih z nakupom blaga, se bo rast trošenja gospodinjstev letos umirila. Pričakujemo, da se bo letos ob sproščanju omejitvenih ukrepov močneje okrepila predvsem potrošnja storitev, ki je lani zaradi omejitev v povezavi z epidemičnimi razmerami še precej zaostajala za ravnjo iz leta 2019. Na rast bo ob postopni normalizaciji potovanj letos in v naslednjih dveh letih vplivalo tudi večje trošenje v tujini. Na nižjo realno rast zasebne potrošnje v letošnjem in naslednjem letu (4,3 % in 1,4 %) v primerjavi z lanskim odbojem pa bo vplivala

relativno visoka inflacija, ki bo zmanjševala kupno moč gospodinjstev. Po rasti v preteklih letih bo tako letos razpoložljivi dohodek realno ostal podoben kot lani, na kar bodo ob nižjih sredstvih zaposlenih pozitivno vplivale spremembe Zakona o dohodnini (ZDoh-2Z, 2022). Pričakujemo, da se bo v letu 2023 razpoložljivi dohodek realno okrepil za 1,0 %, v letu 2024 pa za 2,0 %. Stopnja varčevanja se bo ob takih gibanjih v obdobju napovedi znižala na raven pred epidemijo.

Za letos in naslednji dve leti napovedujemo tudi nadaljnjo rast bruto investicij v osnovna sredstva. Ob visoki izkoriščenosti proizvodnih kapacitet, ugodnih lanskih poslovnih rezultatih in nizki zadolženosti za letos napovedujemo nadaljevanje rasti investicij (6,5 %). Nadaljevala se bo njihova rast v industriji, ob sproščanju ukrepov pa se bodo povečale tudi investicije v storitvenem sektorju, ki je bil v času epidemije najbolj omejevan (investicije v gostinstvu, razvedrilnih storitvah idr.). Na podlagi podatkov o izdanih gradbenih dovoljenjih napovedujemo še okrepitev stanovanjskih investicij, glede na veljavne proračunske dokumente pa pričakujemo tudi nadaljevanje rasti investicij sektorja države. Visoka raven investicijske aktivnosti v prihodnjih dveh letih bo spodbujena predvsem z EU sredstvi, saj se zaključuje financiranje iz finančne perspektive 2014–2020, ko se običajno črpanje teh sredstev pospeši. Investicije, tako državne kot tudi zasebne, bodo podpirala tudi sredstva Sklada za okrevanje in odpornost. Ob pomanjkanju stanovanj in visokih cenah v naslednjih letih napovedujemo tudi visoko aktivnost v stanovanjski gradnji.

Slika 9: V zadnjem lanskem četrtletju je bila medletna rast BDP visoka, še zlasti je izstopala zasebna potrošnja

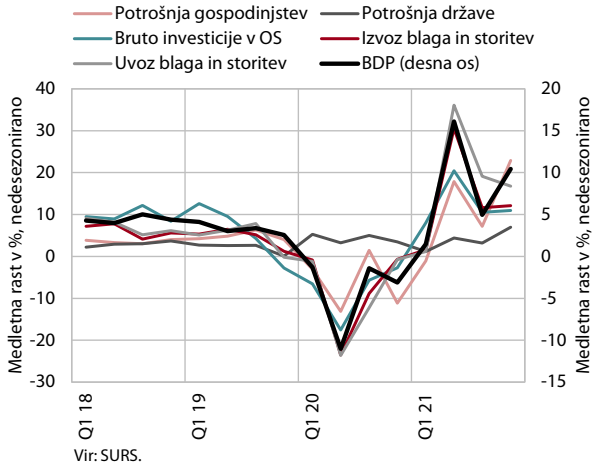

Vir: SURS.

Slika 10: Lani je bila med investicijami visoka zlasti rast investicij v opremo in stroje, investicije v zgradbe in objekte pa so v povprečju leta le počasi rasle in ostale nižje kot leta 2019

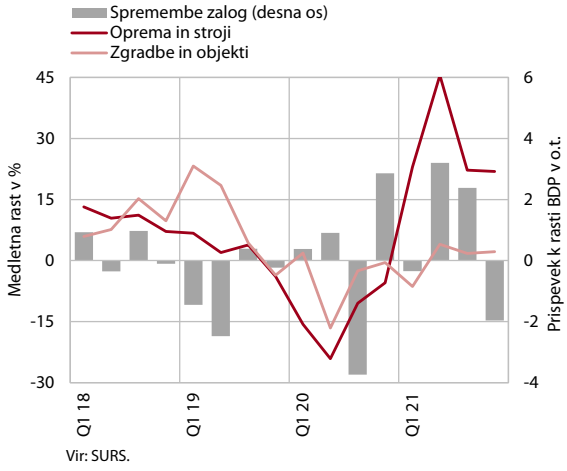

Vir: SURS.

Slika 11: Izvoz blaga je lani že presegel predkrizno raven, izvoz storitev pa za njo še vedno zaostaja

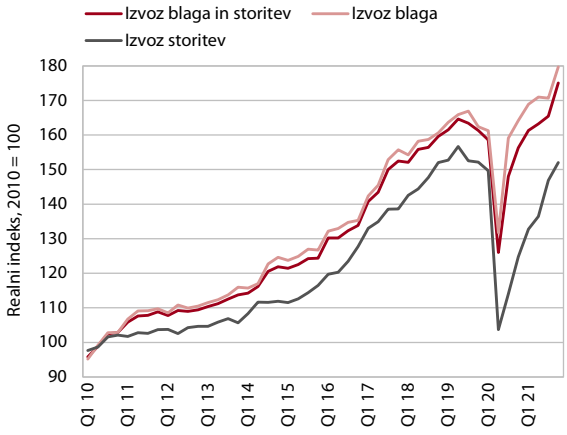

Vir: SURS, preračuni UMAR.

Slika 12: Kazalniki gospodarske klime so bili januarja in v prvi polovici februarja, pred zaostritvijo geopolitične situacije, še ugodni

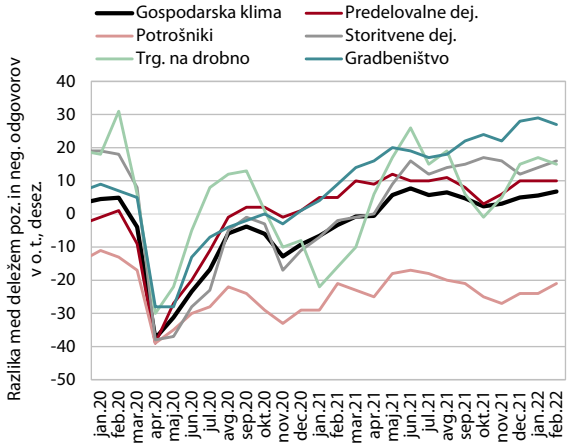

Vir: SURS.

Tabela 3: Napoved gospodarske rasti

Realne stopnje rasti, v %	2021	2022		2023		2024
		september 2021	marec 2022	september 2021	marec 2022	marec 2022
Bruto domači proizvod	8,1	4,7	**4,2**	3,3	**3,0**	**2,8**
Izvoz	13,2	8,2	**7,1**	5,6	**5,5**	**5,0**
Uvoz	17,4	8,8	**7,2**	5,8	**4,9**	**4,6**
Saldo menjave s tujino (prispevek k rasti v o. t.)	-1,6	0,2	**0,3**	0,3	**0,8**	**0,6**
Zasebna potrošnja	11,6	6,0	**4,3**	3,1	**1,4**	**1,6**
Državna potrošnja	3,9	1,5	**0,6**	1,0	**1,3**	**1,5**
Bruto investicije v osnovna sredstva	12,3	8,0	**6,5**	6,0	**5,0**	**5,0**
Sprememba zalog in vrednostni predmeti (prispevek k rasti v o. t.)	0,8	-0,3	**0,2**	0,0	**0,1**	**0,0**

Vir: SURS (2022), 2022−2024 napoved UMAR.

Predvsem zaradi nižjih izdatkov za blaženje posledic epidemije bo rast državne potrošnje letos nižja kot predhodni dve leti, v obdobju 2023–2024 pa se bo ponovno nekoliko okrepila. Številni ukrepi za obvladovanje epidemije in blaženje njenih posledic so v letu 2021 močno okrepili izdatke za blago in storitve (za testiranja, cepljenje, varovalno opremo), socialne transferje v naravi (za obvladovanje epidemije v javnih zavodih, darilo ob rojstvu otroka ipd.) ter sredstva za zaposlene (dodatki k plačam), kar se bo v letu 2022 po pričakovanjih umirilo in poleg okrepljene rasti cen vplivalo na nižjo rast državne potrošnje (0,6 %).[39] Pričakujemo, da se bo v sektorju država nekoliko umirila tudi rast zaposlenosti (z 1,6 % na 1,2 %), kar bo prav tako povezano z umirjanjem epidemije in zaključkom predsedovanja Svetu EU, še naprej pa bo rast zaposlovanja ostala najvišja v zdravstvu in socialnem varstvu. Rast državne potrošnje se bo v letih 2023 in 2024 ponovno nekoliko okrepila, in sicer na 1,3 %

[39] Dodatki k plačam, povezani z epidemijo covida-19, so v letu 2021 vplivali na nominalno državno potrošnjo, ki je bila zato še bistveno višja od realne državne potrošnje (8,9-odstotna, glede na realno 3,9-odstotno), odsotnost izplačevanja večine dodatkov v letu 2022 (ohranjajo se le dodatki za delo z bolniki s covidom-19, ki so majhni) pa bo vplivala na pričakovano znižanje nominalne državne potrošnje v letu 2022.

oziroma 1,5 %. Rast državnih izdatkov za končno potrošnjo bo izhajala tudi iz nadaljnje rasti zaposlenosti v sektorju država, ki bo v teh letih znašala okoli 1,1 %.

Rasti uvoza in izvoza se bosta letos in v naslednjih letih upočasnili. Letos pričakujemo nadaljevanje rasti blagovnega izvoza, ki pa bo nižja kot v predhodnem letu. Izvozna gibanja bo pomembno zaznamovala ruska invazija Ukrajine, predvsem pa sankcije EU, ki bodo opazno vplivale na neposredno in posredno menjavo z Rusijo, preko vplivov na gospodarsko aktivnost najpomembnejših trgovinskih partneric, pa tudi na umiritev rasti celotnega tujega povpraševanja. Skladno z ocenami mednarodnih institucij in ob upoštevanju rusko-ukrajinske vojne pričakujemo, da se bodo tekom letošnjega leta motnje v dobavnih verigah postopoma le počasi zmanjšale, a bodo še naprej ostale visoke v nekaterih panogah (npr. v avtomobilski). Skladno s predpostavljeno rastjo tujega povpraševanja se bo rast blagovnega izvoza nadaljevala tudi v naslednjih letih. Vedno večji pozitiven vpliv bi lahko imel tudi trend približevanja dobavnih verig evropskim trgom, kjer bodo slovenska podjetja v večji meri iskala svoje priložnosti. Pomembno vlogo bi lahko imela tudi pripravljenost in sposobnost prilagajanja industrije na strukturne spremembe, povezane s prilagajanjem podnebnim spremembam (npr. elektrifikacija vozil in razvoj s tem povezanih izdelkov). Rast izvoza storitev bo letos primerljiva z lansko, nato naj bi se umirila. Letos naj bi izvoz storitev prav tako dosegel raven pred epidemijo, in sicer bo to raven presegla večina glavnih skupin dejavnosti, razen menjave potovanj, ki je bila v času epidemije najbolj prizadeta in bo raven pred epidemijo dosegla šele leta 2024. V celotnem napovednem obdobju pričakujemo, da bo rast izvoza še naprej presegala rast tujega povpraševanja, čeprav se bodo izvozniki soočali s pritiski na konkurenčnost in dobičkonosnost zaradi stroškov dela, predvsem v letu 2022 pa tudi zaradi rasti cen surovin, kjer iz mednarodnega okolja prihajajo precej večji šoki, kot smo jih pričakovali jeseni. Uvoz proizvodov in storitev se bo v obdobju napovedi povečeval nekoliko hitreje kot izvoz, kar povezujemo zlasti s povečanim domačim trošenjem, zlasti rastjo investicij. Uvoz storitev je lani močno porasel in se zelo približal predkrizni ravni, zato se bo letos in v naslednjih dveh letih njegova rast postopoma upočasnila.

Slika 13: Prispevki agregatov potrošnje k spremembi BDP

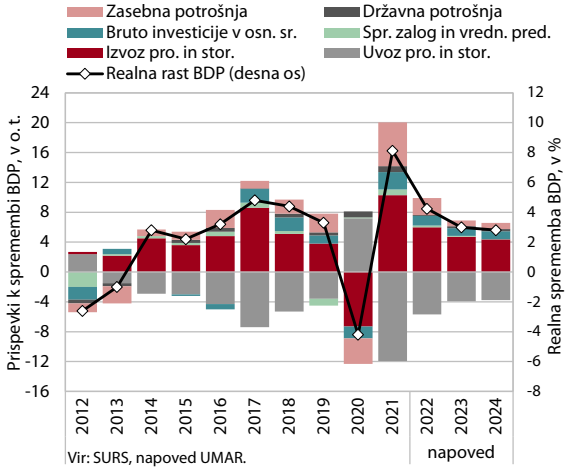

Vir: SURS, napoved UMAR.

Slika 14: Na nižjo rast zasebne potrošnje kot lani bo ob povišani inflaciji vplivala letošnja stagnacija razpoložljivega dohodka

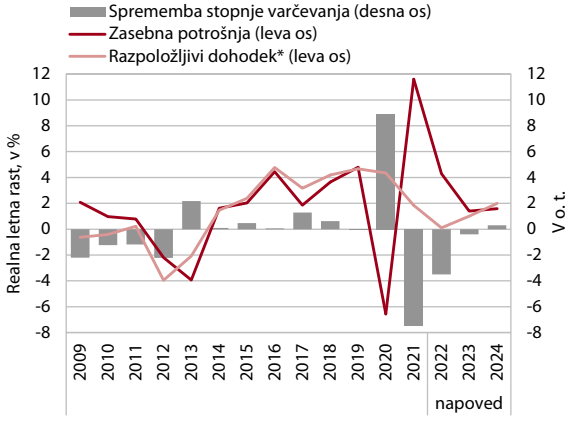

Vir: SURS, napoved UMAR.
Opomba: *deflacioniran z deflatorjem zasebne potrošnje.

Slika 15: Investicije v opremo in stroje so lani največ prispevale k rasti skupnih investicij, v prihodnje pa se bo krepil tudi prispevek gradbenih investicij

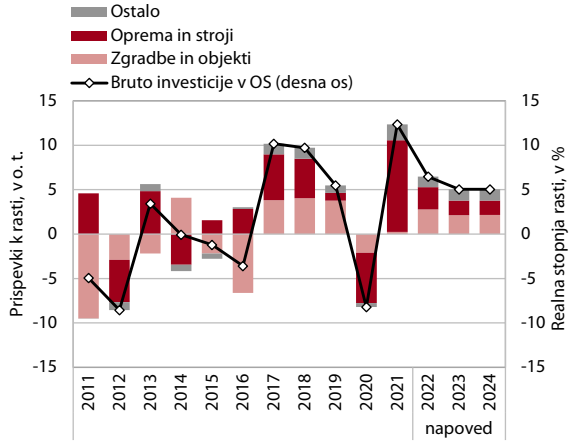

Vir: SURS, napoved UMAR.

Slika 16: Rast izvoza naj bi tudi v obdobju napovedi presegala rast tujega povpraševanja

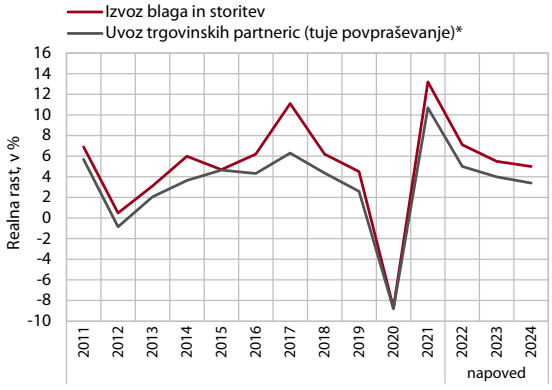

Vir: SURS, napoved UMAR glede izvoza in predpostavka UMAR glede tujega povpraševanja, ki temelji na virih, navedenih pri Tabeli 1. Opomba: *Realni uvoz trgovinskih partneric, tehtan s slovenskim deležem izvoza v te države.

Okvir 2 Cene stanovanjskih nepremičnin

Rast cen stanovanjskih nepremičnin v Sloveniji se je leta 2021 še pospešila. Po upadu v gospodarski in finančni krizi se je rast cen nepremičnin začela leta 2015 in se v obdobju 2017–2019 še precej okrepila (povprečna letna nominalna rast je bila 7,9 %). Po umiritvi na 4,6 % leta 2020 se je v prvih devetih mesecih leta 2021 ponovno znatno pospešila na 10,1 %. Do leta 2017 se je močno krepil tudi promet s stanovanjskimi nepremičninami, po letu 2017 pa se je število transakcij zmanjšalo. To je bila posledica pomanjkanja novih stanovanjskih nepremičnin, ki sicer predstavljajo le manjši del ponudbe (v povprečju 7 % v obdobju 2010–2020), v letu 2020 pa predvsem omejitev pri poslovanju med epidemijo. V prvih devetih mesecih leta 2021 je bilo število transakcij spet nadpovprečno.

Slika 17: Rast cen stanovanjskih nepremičnin se je v Sloveniji lani še pospešila

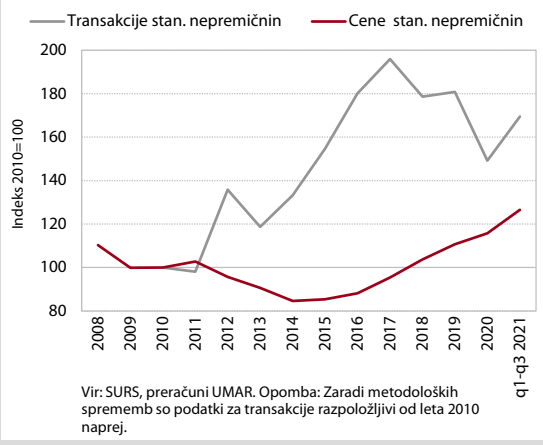

Slika 18: Lani so se cene rabljenih in novih stanovanjskih nepremičnin povečale približno za desetino

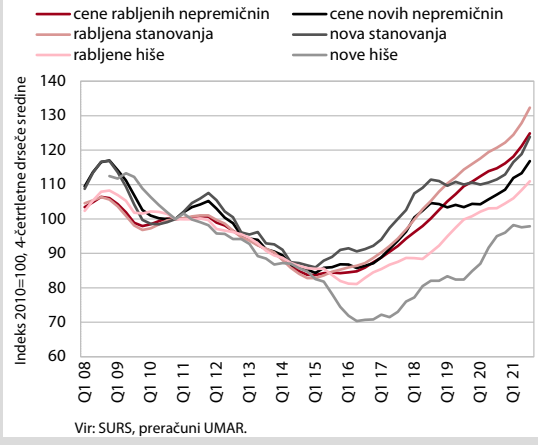

Slika 19: V EU so cene stanovanjskih nepremičnin rasle po letu 2014 …

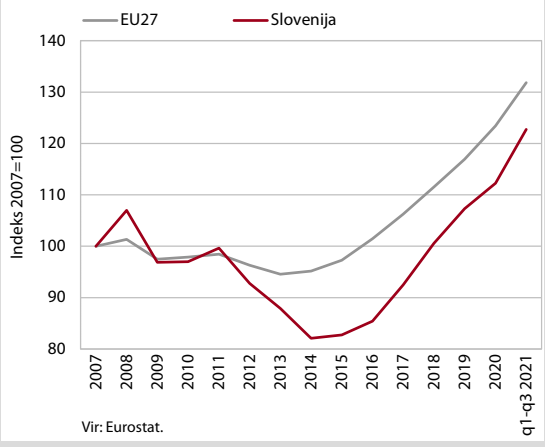

Slika 20: … in se še zvišale v letu 2021, vendar manj kot v Sloveniji

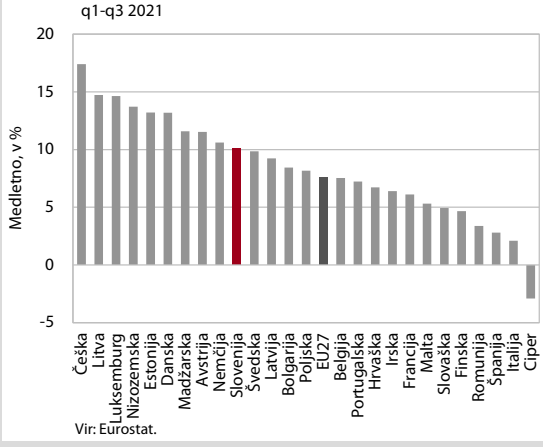

Na rast cen v zadnjem obdobju vplivajo dejavniki na strani povpraševanja in na strani ponudbe. Rast cen stanovanjskih nepremičnin je v času pred pandemijo odražala predvsem ugodne konjunkturne razmere, rast razpoložljivega dohodka gospodinjstev in ugodne pogoje zadolževanja na bančnem trgu. V letu 2020 se je rast cen stanovanjskih nepremičnin nadaljevala. Na to je vplivalo predvsem to, da so gospodinjstva, tudi ob pomoči ukrepov vlade, v letu 2020 ohranila razmeroma visoke dohodke in v povprečju še znatno povečala varčevanje, ob ugodnih pogojih zadolževanja pa je visoko ostalo tudi kreditiranje nakupov stanovanjskih nepremičnin. Manjši vpliv so verjetno imeli tudi uvedba ležarin na večje depozite v bankah, delo od doma in omejitve gibanja med epidemijo. Na okrevanje gospodarstva v letu 2021 se je rast cen stanovanjskih nepremičnin v Sloveniji odzvala s pospeškom. Poleg nadaljevanja visokega povpraševanja ob nadaljnji rasti razpoložljivega dohodka gospodinjstev, visokih skupnih prihrankih prebivalstva, nadaljevanju ugodnih pogojev kreditiranja in ohranjanju relativno visoke rasti stanovanjskih kreditov so na to vplivali tudi omejena ponudba novih stanovanjskih nepremičnin ob podražitvah gradbenih materialov, višjih stroških dela ter pričakovanjih višje inflacije in s tem povezanim razvrednotenjem realne vrednosti prihrankov.

Tudi v EU se je rast cen stanovanjskih nepremičnin v letu 2021 pospešila. V EU-27 v povprečju cene rastejo od leta 2014 in so bile leta 2020 nominalno za 23 % višje od cen iz leta 2007 oziroma za 22 % višje od rekordnih cen iz leta 2008. Po povprečni 4,7-odstotni rasti v obdobju 2016–2019 se je rast, kljub močni recesiji, v letu 2020 še okrepila. Tako se je v letu 2020 močno okrepila že tako visoka rast cen stanovanjskih nepremičnin v Luksemburgu, na Poljskem, v Nemčiji, Avstriji itd., v nekaterih državah (npr. na Madžarskem, Hrvaškem) pa se je rast umirila, a v večini držav ostala visoka. Rast se je nadaljevala tudi v letu 2021, ko so se cene v povprečju prvih treh četrtletij medletno zvišale v vseh državah, razen na Cipru.

Slika 21: Cene stan. nepremičnin v Sloveniji, deflacionirane z inflacijo, že presegajo rekordne iz leta 2008 …

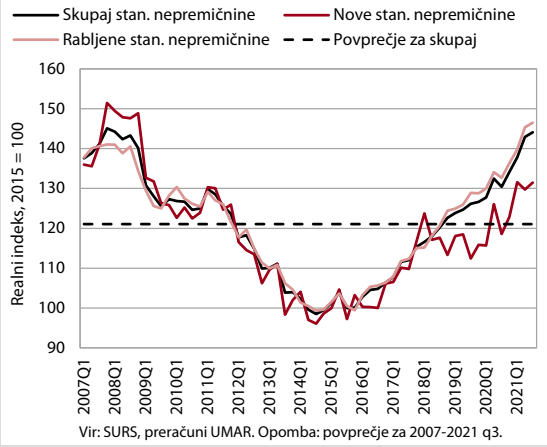

Vir: SURS, preračuni UMAR. Opomba: povprečje za 2007-2021 q3.

Slika 22: … deflacionirane z rastjo plač pa še zaostajajo za vrhom, vendar presegajo dolgoletno povprečje

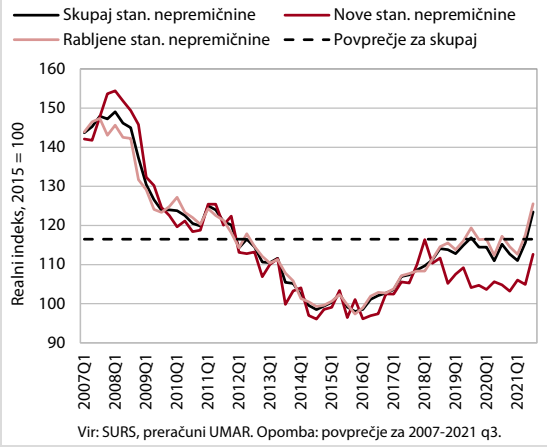

Vir: SURS, preračuni UMAR. Opomba: povprečje za 2007-2021 q3.

Nominalne cene stanovanjskih nepremičnin so v Sloveniji že v letu 2019 presegle do tedaj rekordne cene iz leta 2008, upoštevaje rast plač pa so cene tudi v letu 2021 še zaostajale za rekordnimi. Nominalno so cene v tretjem četrtletju leta 2021 za 18 % presegle povprečne cene iz leta 2008, od tega cene rabljenih stanovanjskih nepremičnin za 24 %, cene novih stanovanjskih nepremičnin pa za 4 %. Tudi upoštevaje splošno rast cen (inflacijo) so povprečne cene stanovanjskih nepremičnin v lanskem tretjem četrtletju dosegle vrh iz leta 2008 – cene rabljenih stanovanjskih nepremičnin so ga presegle za 6 %, cene novih pa so še za 11 % zaostajale. Močneje, za 14 %, so v tretjem lanskem četrtletju za rekordnimi še zaostajale cene, deflacionirane z rastjo nominalnih bruto plač, vendar pa so te lani močneje presegle dolgoletno povprečje.[40] Po podatkih Banke Slovenija (BS, 2021) velik odklon od povprečja izkazujejo tudi nekateri drugi kazalniki, kot je razmerje med cenami nepremičnin in višino najemnin, ki je na začetku leta 2021 za 15 o. t. preseglo dolgoletno povprečje.

Nekateri dejavniki kažejo, da bi lahko cene stanovanjskih nepremičnin kratkoročno ostale visoke, podobno kot v zadnjih nekaj letih bi na to vplivalo predvsem visoko povpraševanje ob dražji in nezadostni ponudbi. Glavni dejavniki ohranjanja visokih cen na kratek rok bi lahko bili:

a) *Dobro finančno stanje gospodinjstev.* Rast razpoložljivega dohodka gospodinjstev je bila lani še visoka, zadolženost slovenskih gospodinjstev pa nizka in precej pod povprečjem evrskega območja (BS, 2022a). Prihranki so ostali visoki, saj je bilo stanje vlog konec leta 2021 medletno višje še za 1,6 mrd EUR, v lanskem tretjem četrtletju pa se je povečala tudi vrednost ostalih finančnih naložb (delnice in lastniški kapital ter zavarovalne in pokojninske sheme). Na morebitno povišanje obrestnih mer v prihodnosti so se kreditojemalci lani odzvali s povečanim deležem novih stanovanjskih kreditov, sklenjenih po fiksni obrestni meri (71 % vseh novih stanovanjskih posojil v prvi polovici lanskega leta). Posledično se je v prvi polovici leta povečal tudi delež fiksno obrestovanih stanovanjskih posojil med vsemi stanovanjskimi posojili, in sicer za 5 o. t., to je na 39 % (BS, 2021). Banke so konec leta 2019 sicer zaostrile pogoje za pridobitev stanovanjskih kreditov, tako da kredite lahko dobijo predvsem gospodinjstva z višjim dohodkom, zato bi bila tudi njihova kreditna sposobnost verjetno relativno manj prizadeta v primeru morebitnega povišanja obrestne mere in obroka (za posojila sklenjena po variabilni obrestni meri).

b) *Visoka pripravljenost prebivalcev za vlaganje v svoje življenjsko okolje.* Pričakovanja potrošnikov, da bodo v prihodnjih 12 mesecih izvedli nakup ali gradnjo oziroma izboljšave stanovanj, so visoka. Vse več ljudi tudi dela od doma, zato se povečuje povpraševanje po stanovanjih z dodatno sobo, vrtom ipd. (Bank of England, 2021).[41]

[40] Povprečna vrednost od leta 2007 do tretjega četrtletja 2021.

[41] Analiza Bank of England ugotavlja, da lahko slabo polovico lanskega povišanja cen v Veliki Britaniji pripišemo iskanju večje bivalne površine zunaj mestnih središč.

Slika 23: Stanje vlog gospodinjstev se je v letu 2021 še povišalo

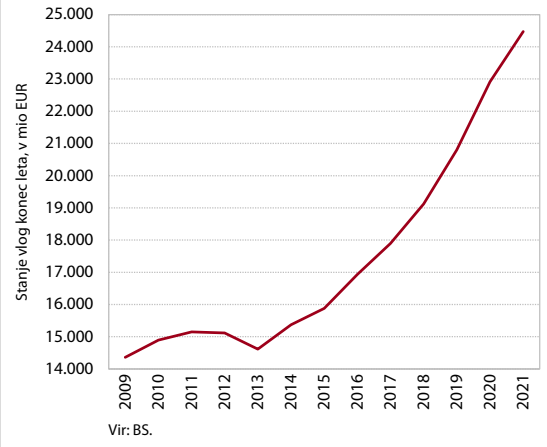

Slika 24: Na visoki ravni ostajajo tudi pričakovanja potrošnikov glede nakupa, gradnje ali izboljšave stanovanj

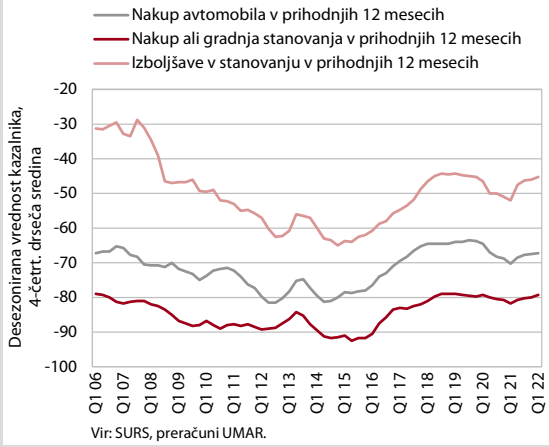

c) *Prebivalci vlagajo v nepremičnine tudi v strahu pred visoko inflacijo.* Nakupe nepremičnin spodbujajo tudi pričakovanja glede visoke inflacije in posledičnega realnega razvrednotenja denarnih prihrankov. Pri vlaganju so prebivalci Slovenije bolj konservativni, tako da bolj kot v sklade, delnice ali kriptovalute, vlagajo v nakup nepremičnin. Tako na primer 75 % prebivalcev Slovenije živi v lastniških nepremičninah,[42] medtem ko je ta delež v EU 70-odstoten, pri čemer kar 72 % Slovencev živi v hišah, v EU pa je ta delež le 53-odstoten (Eurostat, 2022b).

d) *Omejitve na strani ponudbe*. Povečano povpraševanje po stanovanjskih nepremičninah se je v zadnjih letih prelilo v zvišanje cen, saj ponudba temu ni uspela slediti. Rast izdanih gradbenih dovoljenj v lanskem letu v Sloveniji sicer nakazuje na povečano ponudbo v prihodnjih letih, vendar pa hitrejšo rast gradnje novih stanovanj trenutno omejuje pomanjkanje materiala in delovne sile. Ti stroškovni pritiski pa še krepijo rast cen novih nepremičnin.

[42] Delež lastniško zasedenih stanovanj je bil v Sloveniji po registrskem popisu leta 2015 81,2-odstoten in se je približal podatku iz zadnjega terenskega popisa leta 2002 (83,6 %), pri katerem se je glede lastništva stanovanja upoštevala izjava stanovalcev in ne formalnopravno stanje v registrih.

3.2 Dodana vrednost po dejavnostih

Po močnem padcu v letu 2020 se je lani dodana vrednost povečala v večini dejavnosti. Rast v dejavnostih, vezanih na mednarodno menjavo, ki se je začela krepiti že leta 2020, se je tekom leta nadaljevala, postopoma pa se je krepila rast dejavnosti, usmerjenih na domači trg. Na to je znatno vplivalo sproščanje zajezitvenih ukrepov tekom pomladanskih in poletnih mesecev in nato širša uveljavitev pogoja PCT, ki je v omejenem obsegu dopuščal delovanje najbolj izpostavljenih dejavnosti tudi v času zaostrenih epidemičnih razmer, pozitiven vpliv pa je imelo tudi unovčevanje bonov. Gostinske in nastanitvene storitve[43] ter razvedrilne, športne, rekreacijske in osebne storitve so bile po globokem upadu v letu 2020 medletno tako sicer že precej višje, še vedno pa so zaostajale za predkriznimi ravnmi. Visoka, skoraj 12-odstotna, je bila tudi rast prodaje v trgovini, kjer se sicer dodana vrednost med epidemijo ni zmanjšala zaradi pozitivnega vpliva trgovine na debelo.[44] Rast aktivnosti v predelovalnih dejavnostih, ki so predkrizne ravni presegle že konec leta 2020, se je lani z 10,2 % nadaljevala. Četrtletna dinamika, zlasti upočasnitev v drugi polovici leta, je bila pod vplivom pomanjkanja polprevodnikov in motenj v dobavnih verigah povezana zlasti s težavami v avtomobilski industriji. Ta je kljub okrevanju v zadnjem četrtletju ostala nižja kot pred letom in pred epidemijo. Večina drugih panog predelovalnih dejavnostih pa je že presegala predkrizne ravni. Nadaljevala se je tudi rast aktivnosti v prometu in skladiščenju. Dodana vrednost v gradbeništvu, kjer je bila predkrizna raven sicer dosežena že v zadnjem četrtletju 2020, je bila medletno nekoliko višja (2,8 %), a predvsem zaradi nizke osnove. Podatki o vrednosti gradbenih del tekom leta sicer kažejo na nihanja in upad v gradnji nestanovanjskih stavb, težave so povezane predvsem z naraščajočimi cenami in oteženo dobavo materialov. Dodana vrednost v javnih storitvah, ki je naraščala v celotnem obdobju od začetka epidemije, se je povečala tudi lani (1,8 %) predvsem zaradi nadaljnje visoke rasti v zdravstvu in socialnem varstvu in tudi razmeroma visoke rasti v izobraževanju. Dodana vrednost v kmetijstvu pa je po rasti leta 2020 lani upadla (–6,2 %) zaradi spomladanske pozebe, mrzle pomladi in poletne suše, ki so znižale pridelek poljščin, zelenjadnic in sadja.

Rast v predelovalnih dejavnostih in z njimi povezanih storitvah, ki so raven iz leta 2019 večinoma dosegle že lani, se bo letos in v naslednjih dveh letih upočasnila, v gradbeništvu pa pričakujemo višjo rast kot lani. Rast v predelovalnih dejavnostih se bo letos nadaljevala, vendar bo v povprečju leta nižja kot lani. Na to bodo ob umirjanju rasti tujega povpraševanja vplivale predvsem ekonomske posledice vojne v Ukrajini. Te bo najbolj občutila farmacevtska industrija, med bolj izpostavljenimi pa so tudi proizvodnja električnih naprav ter kemikalij in kemičnih izdelkov. Vojna bo prav tako vplivala na ohranjanje motenj pri dobavi surovin in polizdelkov, negativen vpliv na rast dodane vrednosti pa bo imelo tudi pomanjkanje delovne sile. Motnje v dobavah polprevodnikov naj bi se umirile šele tekom leta 2023, zaradi česar bo še naprej najbolj prizadeta avtomobilska industrija. V obdobju 2023–2024 se bo dodana vrednost v predelovalnih dejavnostih nadalje povečala, a se bo rast zaradi

[43] Povečal se je tudi obisk tujih turistov, katerih prenočitve pa so kljub rasti še za 58 % zaostajale za rezultati iz leta 2019.

[44] Trgovina na debelo je leta 2020 dobro poslovala zaradi okrevanja predelovalnih dejavnosti in prometa ter uspešnega poslovanja panog, ki dobavljajo farmacevtske izdelke ter medicinske potrebščine in materiale.

upočasnitve rasti tujega povpraševanja postopoma umirila. Letos in v naslednjih dveh letih pričakujemo rast aktivnosti v gradbeništvu, na kar bo vplivala investicijska aktivnost države, spodbujena s sredstvi EU iz mehanizma za okrevanje in odpornost in z zaključevanjem finančne perspektive 2014–2020. Pomembno bo na rast vplivalo tudi nadaljevanje rasti stanovanjske gradnje. Tudi storitve, ki so bolj vezane na predelovalne dejavnosti, gradbeništvo in okrevanje gospodarske aktivnosti na splošno (npr. arhitekturno-projektantske in svetovalne storitve ter promet), so lani dosegle predkrizno raven, z izjemo prometa, ki so ga ovirale omejitve v javnem prometu. Rast teh storitev se bo po lanski visoki rasti letos in v naslednjih dveh letih postopno umirila.

Storitve, ki so bile zaradi epidemije bolj prizadete, so lani začele okrevati in bodo večinoma predkrizno raven dosegle letos, z izjemo storitev, povezanih s turizmom, ki bodo to raven dosegle do leta 2024. Ob nadaljnji rasti zasebne potrošnje se bo letos pospešila rast v storitvah, ki so bile lani še omejene pri poslovanju. Nekoliko bo na to vplivalo tudi podaljšanje roka za unovčenje lanskih in predlanskih bonov. Prav tako letos in v naslednjih dveh letih pričakujemo nadaljnje vračanje tujih turistov, kar bo pozitivno vplivalo na gostinstvo in tudi na poslovanje v kulturnih, razvedrilnih, športnih in osebnih storitvah. Te naj bi svojo predkrizno raven iz leta 2019 dosegle letos. Leta 2022 se bo umirila rast prodaje v trgovini, kar bo predvsem posledica nižje rasti v trgovini na drobno z neživili, saj naj bi se povpraševanje preusmerilo od dobrin k storitvam. Nižjo rast pričakujemo tudi pri trgovini na debelo, ki se tudi med epidemijo ni zmanjšala in je vplivala na to, da dodana vrednost v trgovini med epidemijo ni padla. V obdobju 2023–2024 bo rast v trgovini podobna kot letos, v vseh ostalih omenjenih storitvah pa se bo umirila. Do leta 2024 pa naj bi predkrizno raven dosegle tudi druge, bolj s turizmom povezane storitve.

Dodana vrednost v javnih storitvah naj bi se letos povečala za dobra 2 %, rast pa bo le malenkost nižja v celotnem obdobju napovedi. To bo predvsem posledica letošnje nadaljnje visoke rasti v zdravstvu in socialnem varstvu, ki bo v naslednjih letih ostala podobno visoka, predvsem zaradi povečanih virov za krepitev zdravstvene oskrbe in sprejetja Zakona o dolgotrajni oskrbi.[45]

[45] V teh dejavnostih se je v povprečju lanskega leta nadaljevalo zaposlovanje s ciljem odpravljanja pomanjkanja zdravstvenih delavcev in negovalnega osebja. Zaposlovanje se je močno okrepilo v dejavnosti socialnega varstva z nastanitvijo, kjer je PKP4 zagotovil dodatna sredstva za 620 zaposlitev v institucionalnem varstvu, od tega 550 v domovih za starejše. Še višja je bila rast zaposlenosti v socialnem varstvu brez nastanitve, kjer se na podlagi Zakona o osebni asistenci (ZOA, 2017) že od začetka leta 2019 zelo hitro povečuje število osebnih asistentov. Visoka rast se bo letos in v prihodnjih letih nadaljevala zaradi širitve kapacitet domov za starejše (v letu 2021 so bile podeljene koncesije za 1285 mest ter objavljen razpis za še 1100 mest) ter nadaljnjega povečanja osebne asistence in oskrbe na domu, kjer še vedno močno primanjkuje zmogljivosti. Rast v teh dejavnostih bo podprta s sredstvi EU, ki so namenjena blaženju povečanih potreb po storitvah, povezanih s staranjem prebivalstva, ter s povečanjem virov iz državnega proračuna na podlagi novega Zakona o dolgotrajni oskrbi (ZDOsk, 2021), ki bo po pričakovanjih od leta 2023 podpiral dodatno zaposlovanje.

Slika 25: V zadnjem lanskem četrtletju je večina panog predelovalnih dejavnosti presegla predkrize ravni, med pomembnejšimi je zaostala le avtomobilska industrija

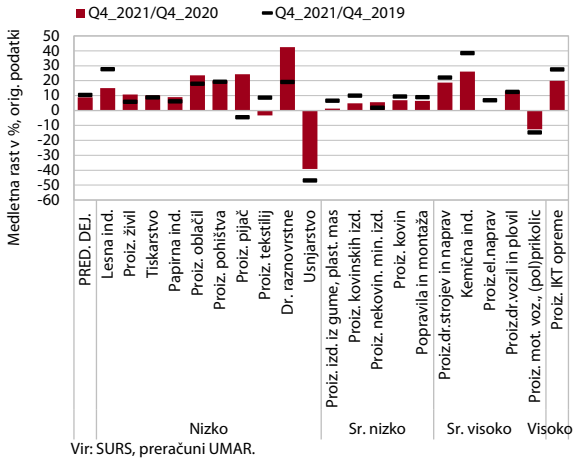

Vir: SURS, preračuni UMAR.

Slika 26: Različno hitro okrevanje storitev; bolj prizadete zaradi epidemije lani še niso dosegle ravni iz leta 2019

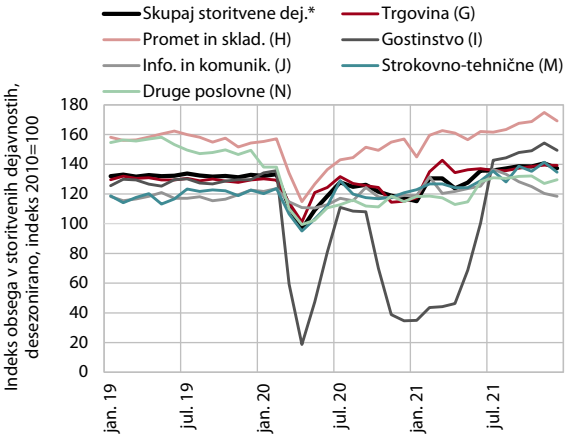

Vir: SURS, preračuni UMAR. Opomba: *z nepremičninami.

Slika 27: Prispevki rasti dodane vrednosti posameznih dejavnosti k spremembi BDP

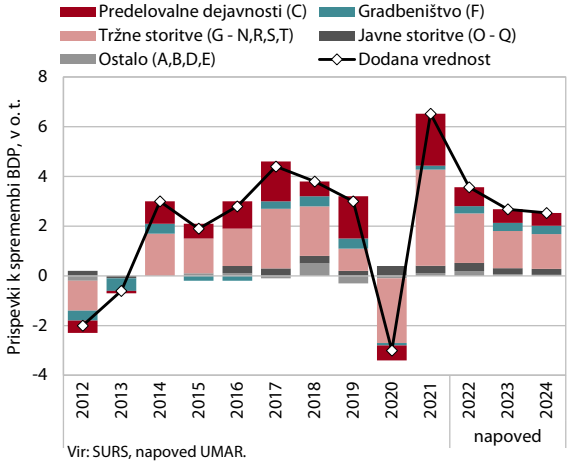

Vir: SURS, napoved UMAR.

Okvir 3 Težave v svetovnih dobavnih verigah

Hitro okrevanje svetovne potrošnje in povečano povpraševanje po nekaterih surovinah in materialih sta po prvem šoku ob izbruhu epidemije trčila ob omejeno ponudbo, ki je bila posledica ukrepov, namenjenih omejevanju širjenja koronavirusa, prekinjenih oziroma oteženih dobavnih poti, nekaterih naravnih katastrof in tudi vedno večjega pomanjkanja delovne sile. Vse skupaj je povzročilo ozka grla v dobavnih verigah, kar je negativno vplivalo na industrijsko proizvodnjo, motnje pa vztrajajo tudi v letu 2022 (EK, 2021a). Indeks za merjenje pritiska na oskrbovalne verige (angl. *Global Supply Chain Pressure Index,* v nadaljevanju GSCPI)[46] kaže, da so se hude motnje v dobavnih verigah prvič pojavile v začetku leta 2020, po izbruhu covida-19 na Kitajskem. Zaradi ukrepov za zajezitev širjenja bolezni je prišlo do zaprtja tovarn, sprva na Kitajskem ter nato po celem svetu. Po prehodni umiritvi so se razmere tekom leta 2021 zopet začele poslabševati, pritiski v predelovalnih verigah so vrh dosegli v lanskem oktobru, nato pa so se začeli kazati prvi znaki potencialnega izboljšanja. Pomanjkanje surovin in vmesnih proizvodov zaradi motenj v dobavnih verigah je zlasti v letu 2021 vplivalo na strmo rast deleža predstavnikov predelovalnih dejavnosti, ki so to izpostavili kot ključen omejitveni dejavnik za proizvodnjo (Eurostat, 2022a), tako v Sloveniji kot v EU. Podatki za prvo četrtletje leta 2022 so na tem segmentu nakazovali prve znake potencialnega izboljšanja, ki so bili v Sloveniji izrazitejši kot v EU.

Slika 28: GSCPI je lani novembra in decembra kazal na potencialno izboljšanje motenj v dobavnih verigah

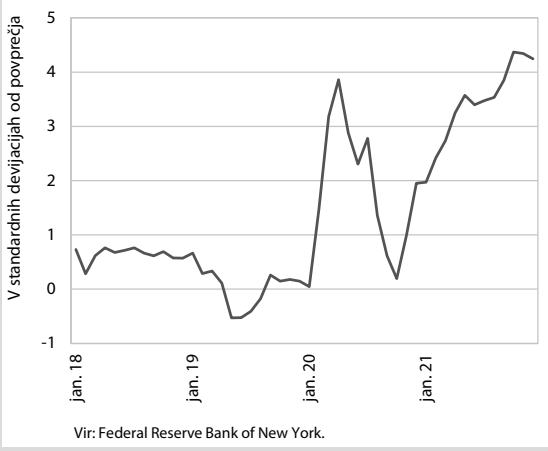

Slika 29: Naraščanje deleža predstavnikov predelovalnih dejavnosti, ki menijo, da pomanjkanje materiala omejuje proizvodnjo njihovega podjetja, se je na začetku leta v Sloveniji ustavilo

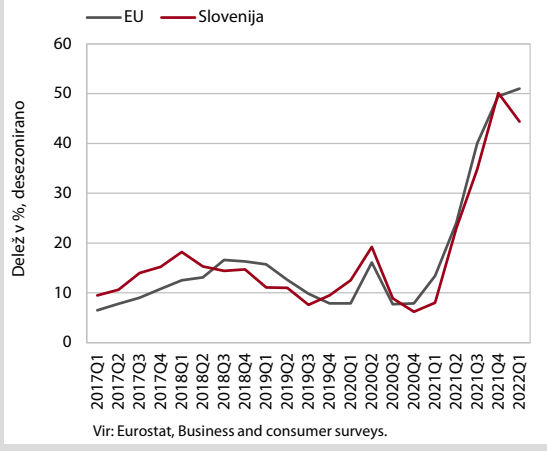

[46] Gre za nov kazalnik, ki ga je ameriška centralna banka oblikovala za namen spremljanja pritiskov v globalnih dobavnih verigah (Federal Reserve Bank of New York, 2022).

Pomanjkanje polprevodnikov zaradi močno povečanega povpraševanja ob omejenih zmogljivostih za njihovo proizvodnjo je tako v Sloveniji kot v EU najbolj prizadelo avtomobilsko industrijo. S širjenjem epidemije covida-19 se je povpraševanje po nekaterih dobrinah, ki vsebujejo polprevodnike, kot je računalniška oprema, močno povečalo. Ob manjšem povpraševanju in proizvodnji avtomobilov v začetnem obdobju epidemije se je del proizvedenih polprevodnikov preusmeril v druge industrije.[47] Ob nepričakovano hitrem odboju povpraševanja po avtomobilih in omejenih kapacitetah za proizvodnjo polprevodnikov se je avtomobilska industrija soočila s hudim pomanjkanjem teh izdelkov (WIIW, 2022).

Najpomembnejše panoge znotraj predelovalnih dejavnosti v Sloveniji, ki imajo težave s pomanjkanjem surovin in vmesnih proizvodov zaradi motenj v dobavnih verigah, so poleg avtomobilske industrije še proizvodnja kovinskih izdelkov, električnih naprav, drugih strojev in naprav ter gumarsko-plastična industrija.[48] Desezonirani anketni podatki za te panoge v prvem četrtletju 2022 kažejo znake umiritve težav s pomanjkanjem surovin in vmesnih proizvodov povsod, razen v avtomobilski industriji, kar je skladno s pričakovanji, da bodo težave z dobavami polprevodnikov vztrajale dlje časa kot motnje v drugih vrstah dobav. Kljub temu so bili tako v evropski kot tudi v slovenski avtomobilski industriji v zadnjem lanskem četrtletju opazni znaki okrevanja proizvodnje.

Slika 30: Delež predstavnikov predelovalnih dejavnosti, ki menijo, da pomanjkanje materiala omejuje proizvodnjo njihovega podjetja v Sloveniji, se je v začetku leta zmanjšal povsod, razen v avtomobilski industriji

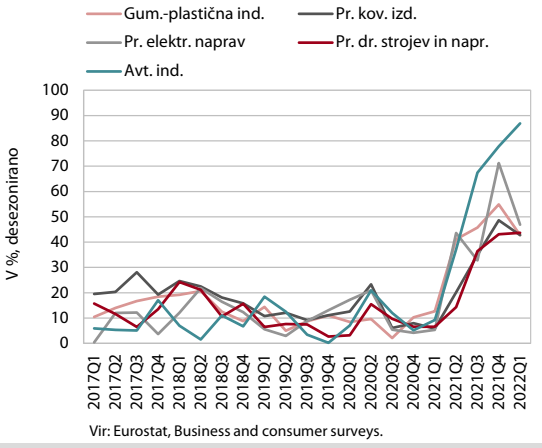

Vir: Eurostat, Business and consumer surveys.

Slika 31: Kljub težavam s pomanjkanjem surovin in vmesnih proizvodov so tudi v avtomobilski industriji v zadnjem lanskem četrtletju opazni znaki okrevanja

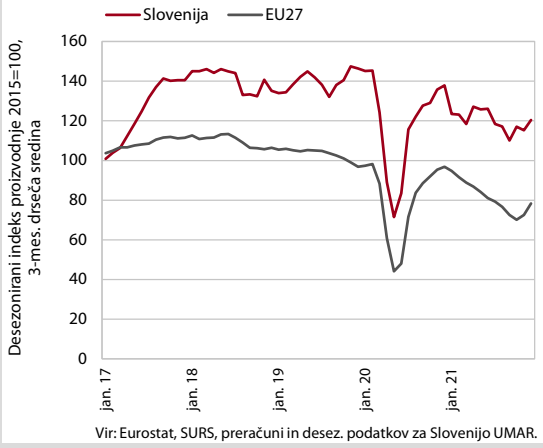

Vir: Eurostat, SURS, preračuni in desez. podatkov za Slovenijo UMAR.

Vojna v Ukrajini dodatno povečuje motnje v dobavnih verigah zaradi otežene dobave nekaterih materialov in sestavnih delov. V nekaterih panogah, ki so močno vpete v globalne vrednostne verige, med njimi tudi v avtomobilski industriji, se že kažejo prvi negativni učinki. Zaradi ustavitve

[47] Glej Okvir 3 v Jesenski napovedi (UMAR, 2021a).

[48] Raven težav s pomanjkanjem materiala, o katerih poročajo posamezne panoge, je bila tehtana z utežmi, ki se uporabljajo pri agregaciji indeksov industrijske proizvodnje in jih objavlja SURS.

dobav sestavnih delov iz Ukrajine so proizvodnjo že prekinili v nekaterih tovarnah avtomobilov v Evropi in Rusiji. Proizvajalci avtomobilov pa bi se lahko med drugim soočili tudi s pomanjkanjem nekaterih pomembnih kovin, kot je paladij, ki se uporablja v proizvodnji polprevodnikov (Milač, 2022; Swanson, 2022). Pričakuje se, da bo to dodatno poslabšalo težave, ki so nastale kot posledica epidemije, in upočasnilo okrevanje že tako prizadete avtomobilske industrije.

3.3 Zaposlenost in brezposelnost

Po prekinitvi večletnih ugodnih gibanj na trgu dela v začetku leta 2020 se je zaposlenost, ob podpori interventnih ukrepov in okrevanju gospodarske aktivnosti v letu 2021 povečala na najvišjo raven doslej, brezposelnost pa se je močno zmanjšala. Razmere na trgu dela so se s postopnim odpravljanjem omejitvenih ukrepov in ponovnim zagonom večine dejavnosti začele pospešeno izboljševati že sredi leta 2020, rast pa se je, ob gospodarskem okrevanju, kljub postopni odpravi interventnih ukrepov za ohranitev delovnih mest nadaljevala tudi lani. Medtem ko je bilo okrevanje sprva po dejavnostih precej različno, na kar je vplivala veljavnost nekaterih omejitvenih ukrepov, se je do zadnjega četrtletja medletna rast okrepila v veliki večini dejavnosti, najbolj v gostinstvu (učinek osnove), gradbeništvu, predelovalnih dejavnostih ter v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih. K 1,4-odstotni rasti zaposlenosti je močno prispevalo zaposlovanje tujih delavcev, kar je med drugim povezano s pomanjkanjem delovne sile, ki je izrazito zlasti v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu.[49] Kljub hitremu okrevanju pa zaposlenost v gostinstvu, predelovalnih dejavnostih in v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, ki med drugim vključujejo tudi zaposlovalne agencije, še ni presegla ravni iz konca leta 2019.[50] V javnih storitvah je bila rast zaposlenosti v lanskem letu podobna (2,6 %) kot leto prej, zaradi večjih potreb pa znova največja v zdravstvu (4,6 %) in v izobraževanju (2,1 %).[51] Ob naraščajočem povpraševanju po delovni sili je lani močno upadlo število registriranih brezposelnih (na 74,3 tisoč v povprečju leta), kar je podobno kot v povprečju leta 2019. Zmanjševanje njihovega števila se je nadaljevalo tudi v prvih dveh mesecih letos, pri čemer je bilo konec februarja brezposelnih 64.783 oseb, kar je 26,4 % manj kot pred letom in 16,4 % manj kot konec februarja 2020.

[49] Po podatkih SRDAP je v letu 2021 povečanje števila delovno aktivnih tujih državljanov (6.730 oseb) k skupnemu povečanju števila delovno aktivnih (11.821 oseb) prispevalo nekoliko več kot polovico. Število delovno aktivnih tujcev je v povprečju leta znašalo 106.535, njihov delež v skupnem številu delovno aktivnih se je pri tem povečal na 12,1 %, kar je za 0,9 o. t. več kot v letu 2019.

[50] Čeprav je bilo število delovno aktivnih tujih državljanov po podatkih SRDAP v lanskem letu večje kot pred letom 2019, pa število delovno aktivnih v zaposlovalnih agencijah (SKD dejavnost N78), ki so običajno med večjimi zaposlovalci tujih delavcev, še ni presegla te ravni. To bi lahko po naši oceni kazalo na večje neposredno zaposlovanje tujih delavcev v podjetjih.

[51] Rast zaposlenost je v letu 2021 ostala visoka v zdravstvu, okrepila pa se je v dejavnosti socialnega varstva. Medletno se je nekoliko okrepila tudi rast zaposlenosti v izobraževanju, kjer je bila najvišja v posrednješolskem izobraževanju.

Slika 32: Zaposlenost je v lanskem letu dosegla najvišjo raven doslej, brezposelnost pa se je približala najnižji ravni

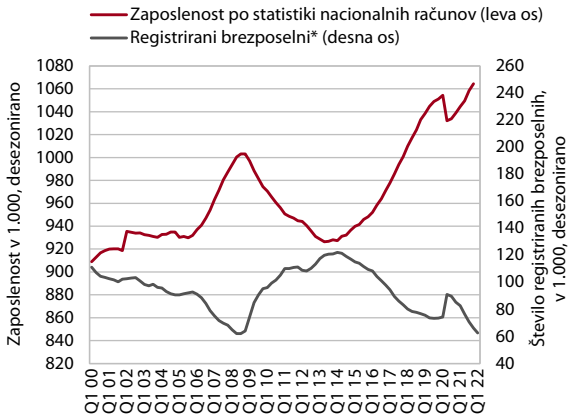

Vir: SURS. Opomba: *podatek za Q1 2022 je izračunan kot povprečje za januar in februar.

Slika 33: Rast zaposlenosti je bila v lanskem letu široko osnovana

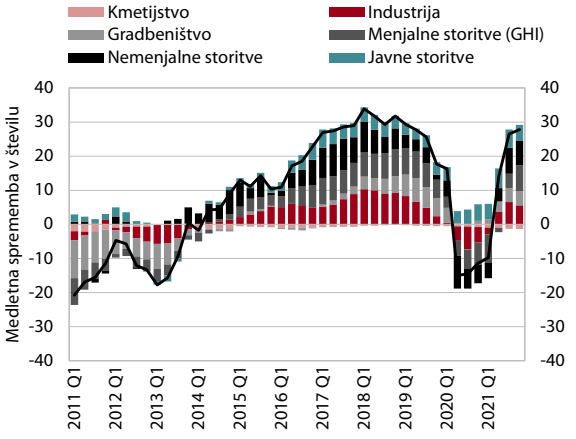

Vir: SURS.

Ob velikem povpraševanju po delovni sili se v večini dejavnosti krepi njeno pomanjkanje. Na visoko povpraševanje po delovni sili in na njeno premajhno ponudbo kaže stopnja prostih delovnih mest,[52] ki je v zadnjem četrtletju 2021 ostala na najvišji ravni doslej (2,8 %). Po podatkih SURS je bilo ob koncu leta razpoložljivih 20,5 tisoč prostih delovnih mest, kar je za okoli 5 tisoč več kot ob koncu leta 2019. Po anketnih podatkih ZRSZ iz Napovednika zaposlovanja (ZRSZ, 2021) se je v drugi polovici leta s pomanjkanjem kadra srečala polovica vseh delodajalcev v Sloveniji. Največ težav (75 % podjetij) so imela večja podjetja.[53] Pomanjkanje delovne sile je sicer po dejavnostih različno; v zadnjem četrtletju je preseglo svoj predhodni vrh v predelovalnih dejavnostih, vrhu pa se je približalo v gradbeništvu, prometu in v nekaterih drugih dejavnostih. Po močnem povečanju izstopa gostinstvo, na kar je verjetno vplival velik padec zaposlenosti ob začasnem zaprtju, ob ponovnem odpiranju dejavnosti pa prostih delovnih mest v kratkem času še ni bilo možno zapolniti. Kljub naraščajočemu povpraševanju po delovni sili pa nekateri razpoložljivi kazalniki za zdaj ne kažejo, da bi v zadnjih dveh letih na trgu dela prišlo do povečanja neskladij med ponudbo in povpraševanjem.[54]

[52] Stopnja prostih delovnih mest je izračunana kot delež prostih delovnih mest glede na vsa delovna mesta skupaj (prosta in zasedena).

[53] Podatki Napovednika zaposlovanja (ZRSZ, 2021) kažejo, da se podjetja ob soočanju s pomanjkanjem kadra v približno tretjini primerov odločijo delovno silo iskati v tujini, v četrtini primerov pa omilijo pogoje za zaposlitev.

[54] Povezavo med ponudbo delovne sile (stopnjo anketne brezposelnosti) in povpraševanjem po delovni sili (stopnja prostih delovnih mest) prikazuje Beveridgeeva krivulja (Slika 35). Krivulja prikazuje običajno zmanjševanje stopnje brezposelnosti in hkratno povečevanje stopnje prostih delovnih mest, ki je značilno za obdobja naraščajoče gospodarske aktivnosti in s tem povpraševanja po delovni sili. Trajno poslabšanje ujemanja med ponudbo in povpraševanjem bi bilo zaznati kot premik krivulje na višjo raven, vendar je po dosedanjih podatkih premik v nasprotni smeri urinega kazalca značilen za ciklično gibanje ob odpiranju dejavnosti in hitrem povečevanju stopnje prostih delovnih mest, pri čemer v tako kratkem času vseh na novo razpoložljivih delovnih mest ni mogoče zapolniti.

Slika 34: Stopnja prostih delovnih mest se je v nekaterih dejavnostih v lanskem letu močno zvišala

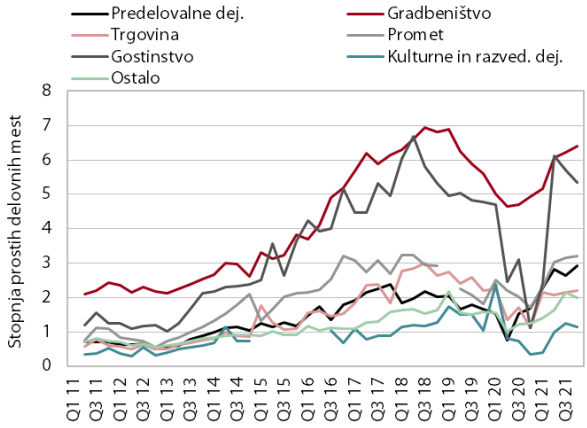

Vir: Eurostat.

Slika 35: Beveridgeeva krivulja (povezava med ponudbo delovne sile in njenim povpraševanjem) za zdaj ne kaže na poslabšanje neskladij

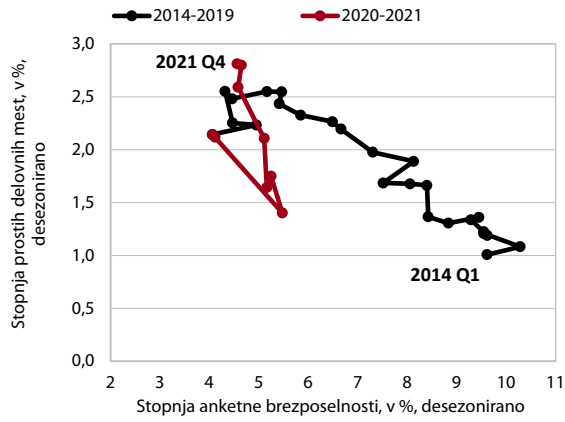

Vir: SURS, preračuni UMAR.

Naraščanje zaposlenosti in upadanje brezposelnosti se bosta v letošnjem letu in z manjšo intenzivnostjo tudi v prihodnjih dveh letih nadaljevala, na kar bodo zaradi demografskih gibanj vedno bolj vplivale omejitve povezane z razpoložljivostjo delovne sile. Na nadaljevanje zaposlovanja v letošnjem letu kaže razmeroma visoka raven kazalnika kratkoročnega zaposlovanja. Pričakujemo, da se bo zaposlenost letos povečala za 1,7 %, število registriranih brezposelnih pa nadalje znižalo in bo v povprečju leta znašalo okoli 61 tisoč. Z rastjo povpraševanja po delu in vedno večjimi omejitvami na strani ponudbe se bo zmerno okrepil tudi obseg opravljenih delovnih ur.[55] V prihodnjih dveh letih naj bi se podobna gibanja na trgu dela postopno, a precej počasneje, nadaljevala. Ocenjujemo, da se bo povečala stopnja aktivnosti v starostnih skupinah 55–64 let in tudi 15–29 let in da se bodo na trg dela postopoma znova vključevale tudi osebe, ki so zlasti na začetku leta 2020 (začasno) prestopile v neaktivnost, kar se bo odrazilo v nadaljnjem povečevanju stopnje aktivnosti. Povpraševanje po delu bo še naprej delovalo kot dejavnik privabljanja tujih delavcev, s čimer se bo neto selitveni priliv, ki je bil v prvi polovici lanskega leta skromen, postopno povečeval.[56] Vendar kljub višji participaciji in večjemu obsegu tujih delavcev ponudba delovne sile ne bo dohajala povpraševanja, kar bo med drugim odraz nadaljevanja neugodnih demografskih razmer, ki vpliva na zmanjševanje števila delovno sposobnih prebivalcev. Posledično bodo razmere na trgu dela, tako kot že pred koronakrizo, predstavljale vedno večjo omejitev za rast dodane vrednosti.

[55] Število opravljenih ur na zaposleno osebo je bilo v zadnjem četrtletju 2021 za 3,7 % večje kot v zadnjem četrtletju leta 2019. Zaradi vseprisotnega in dolgoročnega trenda v smeri postopnega zmanjševanja opravljenih delovnih ur na zaposleno osebo, ki je med drugim posledica širših sprememb v gospodarskih panogah, oblikah ter naravi dela, ocenjujemo, da so možnosti za močnejše povečanje opravljenih ur razmeroma omejene.

[56] Neto selitveni prirast (priliv minus odliv domačega in tujega prebivalstva), ki je bil v letih 2018 in 2019 visok (okoli 15 tisoč oseb na leto), se je v letu 2020 precej znižal (na 10 tisoč oseb; prilagojeno za metodološko specifiko v Q3 2020) kot posledica ukrepov in omejitev, povezanih s koronakrizo. Nizek je bil ob daljšem obdobju zaprtja številnih dejavnosti v drugem valu epidemije in povečane negotovosti o njenem trajanju tudi v prvi polovici 2021 (zgolj 758 oseb v primerjavi s 9.720 oseb v prvi polovici leta 2019).

Slika 36: Kratkoročna pričakovanja o zaposlovanju nakazujejo nadaljnjo rast zaposlenosti

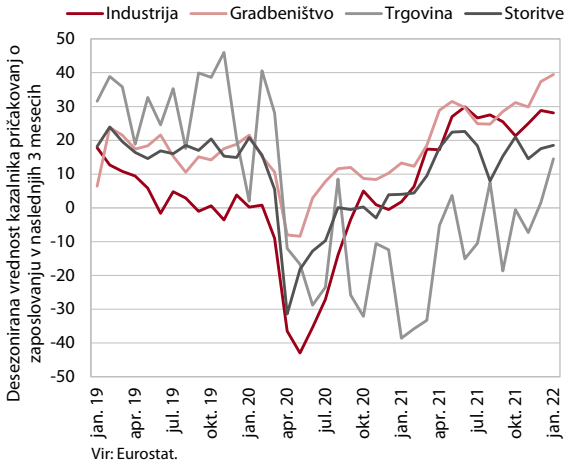

Slika 37: Participacija na trgu dela je v najbolj aktivni starostni skupini (30–54 let) že visoka, zato se bo participacija v prihodnje zviševala zlasti med starejšimi

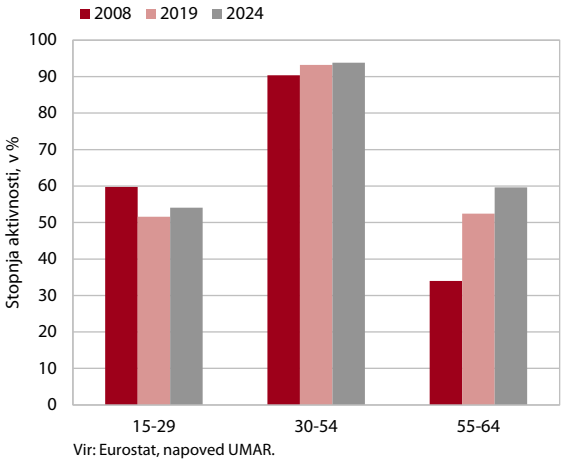

Slika 38: Demografska gibanja (zmanjševanje deleža prebivalstva v starosti 20–64 let) bodo v prihodnje povečevala težave zaradi pomanjkanja delovne sile

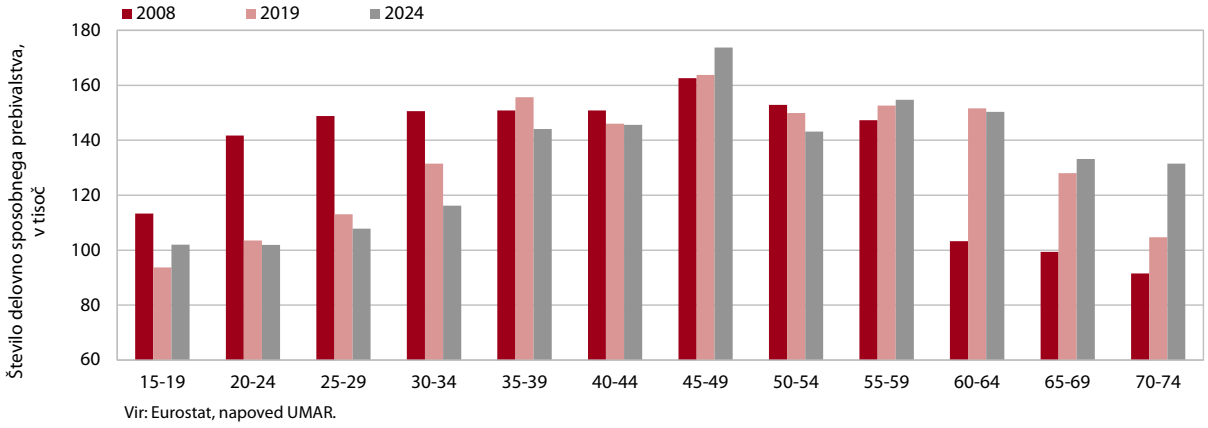

Tabela 4: Napoved zaposlenosti in brezposelnosti

V %	2021	2022		2023		2024
		september 2021	marec 2022	september 2021	marec 2022	marec 2022
Zaposlenost po SNA, rast	1,4	1,5	**1,7**	1,2	**1,0**	**0,7**
Število registriranih brezposelnih, povprečje v letu	74,3	67,8	**61,1**	65,0	**58,9**	**56,8**
Stopnja registrirane brezposelnosti	7,6	6,9	**6,2**	6,6	**6,0**	**5,7**
Stopnja brezposelnosti po anketi o delovni sili	4,8	4,3	**4,3**	4,2	**4,1**	**3,9**

Vir: SURS (2022), 2022−2024 napoved UMAR.

3.4 Plače

Na rast statistično izkazane povprečne nominalne bruto plače so v zadnjih dveh letih močno vplivali interventni ukrepi za ohranjanje delovnih mest (v povezavi z metodologijo izračuna plač) in izplačila dodatkov, povezanih z razglasitvijo epidemije. V času epidemije in veljavnosti ukrepov za ohranjanje delovnih mest gibanje mesečne povprečne plače ni odražalo gibanja dohodkov zaposlenih in osnove za prispevke za socialno varnost, kar je veljalo zlasti za zasebni sektor. Na to je vplival način izračunavanja plač v povezavi s sprejetimi interventnimi ukrepi, saj se v statistiko plač šteje zgolj del plače in tisti prejemniki plač, ki jim je plačo v svoje breme izplačal delodajalec, ne pa tudi del, ki ga je sofinancirala država.[57] Medtem ko je bila v zasebnem sektorju rast nominalne povprečne plače v letu 2020 predvsem posledica napotitev v interventne ukrepe, so v letu 2021 na njeno rast (6,1 %) poleg dinamike vračanja zaposlenih nazaj v zaposlitev vplivali tudi višja minimalna plača[58] in naraščajoči pritiski zaradi pomanjkanja delovne sile.[59] Rast so ob koncu lanskega leta okrepila tudi izredna izplačila (13. plače in božičnice), ki so bila ob dobrem poslovanju podjetij višja kot v enakem obdobju leta 2020 in tudi leta 2019. V javnem sektorju je na rast plač v obeh letih močno vplivala dinamika izplačevanja dodatkov.[60] Zaradi prenehanja izplačevanja dodatkov se je medletna rast v drugi polovici lanskega leta močno znižala, v novembru in decembru pa je bila že negativna. Kljub temu je bila nominalna povprečna plača v javnem sektorju v povprečju leta višja za 6,5 %, visoka pa je ostala tudi skupna rast nominalnih plač (6,1 %).

---

[57] Zaradi napotitev zaposlenih na začasno čakanje na delo se je močno znižalo število prejemnikov plač, saj niso bili zavedeni v plačni statistiki.

[58] Zvišanje minimalne plače se sicer ni v celoti odrazilo v statistično prikazani povprečni plači, saj je PKP8 določal sofinanciranje zvišanja minimalne plače v višini 50 EUR v prvi polovici leta, kar zaradi metodološke specifike ni bilo prikazano v povprečni bruto plači. V drugi polovici pa je država razbremenila delodajalce pri plačilu prispevkov za socialno varnost z znižanjem minimalne osnove za obračun prispevkov na raven minimalne plače.

[59] Rast je bila najvišja v dejavnostih, kjer delovne sile najbolj primanjkuje. To je v gostinstvu (12,7 %), gradbeništvu (7,1 %) in predelovalnih dejavnostih (6,2 %).

[60] Najbolj dodatka za delo v rizičnih razmerah po kolektivni pogodbi v javnem sektorju in dodatka za nevarnost in posebne obremenitve v skladu z ZIUZEOP (2020) v času epidemije.

Slika 39: V zadnjih dveh letih so interventni ukrepi za ohranjanje delovnih mest vplivali na rast statistično prikazane mase plač ter na število prejemnikov plač, kar je vplivalo na močno nihanje rasti povprečne plače na zaposlenega

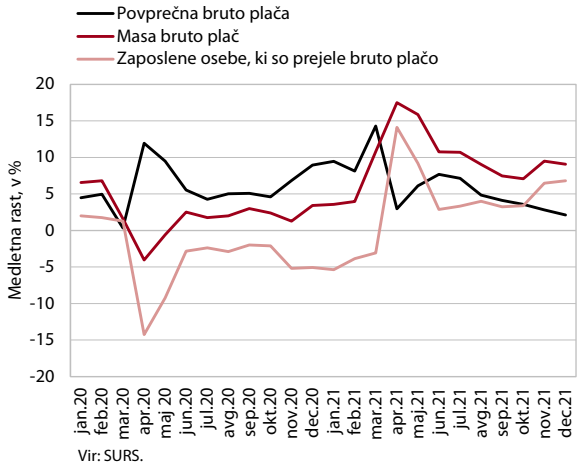

Vir: SURS.

Slika 40: Na gibanje povprečne bruto plače v zasebnem sektorju sta vplivala predvsem vključevanje v ukrepe in vračanje iz njih, v javnem pa izplačilo dodatkov za delo v kriznih razmerah

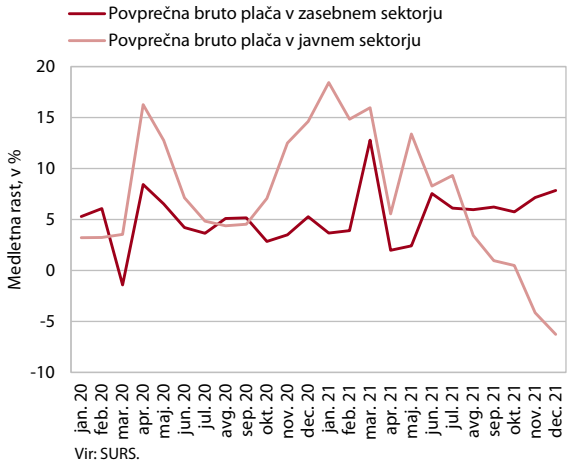

Vir: SURS.

Rast statistično prikazane povprečne nominalne bruto plače bo letos predvsem zaradi prenehanja izplačevanja dodatkov in visoke lanske osnove bistveno nižja kot lani, a se bo proti koncu obdobja napovedi postopoma okrepila. V zasebnem sektorju bo rast nominalnih plač letos ostala razmeroma visoka in pod vplivom naraščajočih pritiskov zaradi pomanjkanja delovne sile, povečanja minimalne plače januarja letos in drugih pritiskov s trga dela za ohranjanje rasti dohodka v okolju visoke inflacije.[61] V javnem sektorju bo po visoki lanski rasti ta letos negativna, kar je posledica neizplačevanja dodatkov. To bo vplivalo na razmeroma nizko skupno rast nominalnih plač (2,4 %) oziroma znižanje realnih plač (–3,7 %) v letu 2022. V naslednjem letu pa se bo rast nominalnih plač okrepila na 4,0 %, realnih pa na 0,7 %. Ob koncu obdobja napovedi se bo rast nominalnih plač skladno z vedno večjimi omejitvami pri pridobivanju ustreznih kadrov nadalje povečala, a jo bodo nekoliko zavirali stroškovno-konkurenčni pritiski, ki jim bodo izpostavljena podjetja. Napoved rasti bruto plač sicer tokrat spremljajo znatna tveganja v povezavi s pritiski, predvsem v javnem sektorju. Tveganja za višjo rast od napovedane izhajajo tudi iz visoke rasti cen, kar bi lahko v okolju, kjer so takšne razmere prisotne dlje časa, vplivalo na obsežnejše prelivanje v plače.

Rast ocenjene nominalne prispevne osnove, ki je podlaga za gibanje prispevkov za socialno varnost, bo letos nižja kot lani, v prihodnjih dveh letih pa se bo znova okrepila. Rast nominalne prispevne osnove je bila po visokih stopnjah v letih pred epidemijo v letu 2020 okoli 4-odstotna, kar je med drugim posledica znižanja dohodkov zaposlenih, vključenih v interventne ukrepe, pa tudi znižanja zaposlenosti in velikega zmanjšanja nekaterih ostalih

[61] Visoka rast cen se lahko z uporabo določenih mehanizmov preliva v višje plače. V Sloveniji to med drugim velja pri vsakoletni uskladitvi višine minimalne plače, katere minimalno povišanje je določeno z medletno rastjo cen v decembru preteklega leta. Prelivanje visoke inflacije v plače lahko poteka tudi preko nekaterih kolektivnih pogodb, ki določajo indeksacijo najnižjih osnovnih plač (npr. v trgovini, kovinski industriji, bančništvu).

prejemkov iz dela.[62] Lani je bila zaradi okrevanja zaposlenosti, visokih izplačil dodatkov v povezavi z epidemijo v javnem sektorju v prvi polovici leta, prenehanja veljavnosti interventnega ukrepa čakanja na delo in ponovne rasti ostalih kategorij prejemkov njena rast visoka (8,9 %).[63] Letos bo rast ob prenehanju izplačil dodatkov precej zmernejša (4,4 %), a se bo do leta 2024 nekoliko okrepila.

Tabela 5: Napovedi rasti povprečne plače na zaposlenega

Stopnje rasti, v %	2021	2022		2023		2024
		september 2021	marec 2022	september 2021	marec 2022	marec 2022
Bruto plača na zaposlenega – nominalno*	6,1	1,2	**2,4**	2,9	**4,0**	**3,9**
- zasebni sektor	6,1	3,1	**5,8**	2,8	**4,2**	**4,2**
- javni sektor	6,5	-1,6	**-2,8**	3,1	**3,4**	**3,3**
Bruto plača na zaposlenega – realno*	4,1	-0,8	**-3,7**	1,0	**0,7**	**1,6**
- zasebni sektor	4,1	1,0	**-0,5**	0,9	**1,0**	**1,9**
- javni sektor	4,5	-3,5	**-8,6**	1,1	**0,2**	**1,0**

Vir: SURS (2022), 2022−2024 napoved UMAR.

Opomba: *Upoštevali smo metodološko specifiko glede poročanja plač (brez vključenih nadomestil države za leti 2020 in 2021), ki vpliva tudi še na leto 2022.

Slika 41: Ocena in napoved rasti nominalne prispevne osnove

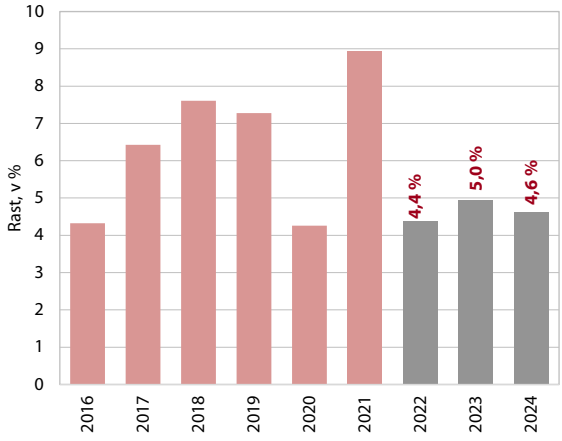

Vir: MF (konsolidirana bilanca javnega financiranja), napoved UMAR.

[62] Npr. študentsko delo, prejemki iz pogodbenih zaposlitev, regres.

[63] Po podatkih konsolidirane bilance javnega financiranja.

3.5 Inflacija

Cene življenjskih potrebščin so se konec lanskega leta precej okrepile, razmeroma visoka inflacija se bo predvidoma ohranjala večino letošnjega leta in se ob predpostavki umirjanja cenovnih pritiskov šele leta 2024 približala dvema odstotkoma. Cene življenjskih potrebščin, katerih medletna rast je bila v začetku lanskega leta še negativna, so se proti koncu leta močneje povišale (na 4,9 % decembra), povprečna rast je lani znašala 1,9 %. Najpomembnejši razlogi za zviševanje in širše osnovano rast so bili okrevanje gospodarstva, težave v dobavnih verigah in občutno višje cene energentov. Te so k inflaciji prispevale največ, precej pa se je okrepil tudi prispevek cen neenergetskega industrijskega blaga. Višje cene energentov, vhodnih materialov in surovin (npr. gnojil in krmil) ter tudi slabša letina so vplivale na rast cen hrane, tako predelane kot nepredelane. V začetku letošnjega leta se je inflacija ob rasti cen energentov,[64] hrane, storitev in neenergetskega industrijskega blaga še povečala (na 6,3 % v povprečju prvih dveh mesecev). Nekoliko so jo omilili ukrepi vlade, s katerimi so se začasno znižale trošarine na električno energijo in energente.[65] Ocenjujemo, da se bo inflacija večji del letošnjega leta kljub sprejetim ukrepom, tudi zaradi geopolitičnih napetosti, ohranila okrog doseženih ravni, nato pa se bo ob predpostavki umirjanja razmer na energetskih trgih ter v dobavnih verigah pričela postopoma zniževati in se bo do leta 2024 približala dvema odstotkoma. Ob sproščanju omejitev za zajezitev širjenja okužb ocenjujemo, da se bo z letošnjim letom del povpraševanja z blaga preusmeril na storitve, kjer se bo rast cen krepila. Vse to bo v povprečju letošnjega leta vplivalo na skupno 6,4-odstotno rast cen življenjskih potrebščin, ki se bo v letu 2023 umirila na 3,2 % in v letu 2024 na 2,3 %, ob vsaj delnem prelivanju višjih plač v rast končnih cen, še posebno pri storitvah, ki so manj izpostavljene mednarodni konkurenci. Predpostavljamo namreč, da bodo morala podjetja zaradi pomanjkanja delovne sile v več dejavnostih dvigniti plače, kar se bo potem predvsem preko višjih stroškov podjetij ter tudi povečanega povpraševanja delno prelilo v višjo rast končnih cen.

Tabela 6: Napoved inflacije

V %	2021	2022		2023		2024
		september 2021	marec 2022	september 2021	marec 2022	marec 2022
Inflacija – dec./dec.	4,9	1,9	**5,4**	2,0	**2,4**	**2,1**
Inflacija − povprečje leta	1,9	2,0	**6,4**	1,9	**3,2**	**2,3**

Vir: SURS (2022), 2022−2024 napoved UMAR.

[64] Za približno desetino pa se je povečala tudi utež energentov, ki je z 11,8 % nekoliko presegla tudi raven iz leta 2019, a je bila še vedno za 0,5 o. t. pod desetletnim povprečjem.

[65] Ukrep začasne oprostitve plačila določenih prispevkov za končne odjemalce na nizki napetosti brez merjenja moči in za vsa gospodinjstva pa še ni bil upoštevan v inflaciji v februarju 2022.

Slika 42: K inflaciji v zadnjih mesecih največ prispevajo rasti cen energentov

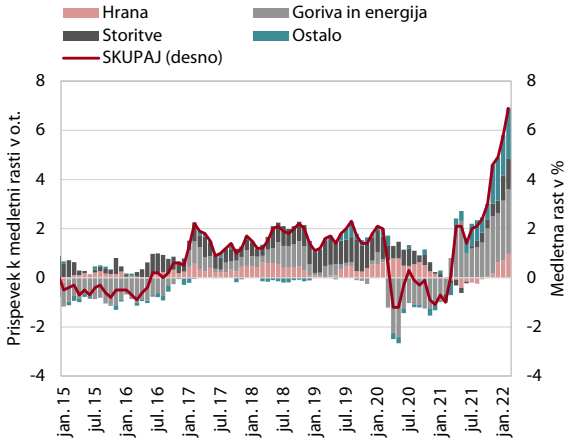

Vir: SURS, preračuni UMAR.

Slika 43: Inflacija se bo letos močno povečala in nato postopno upadla

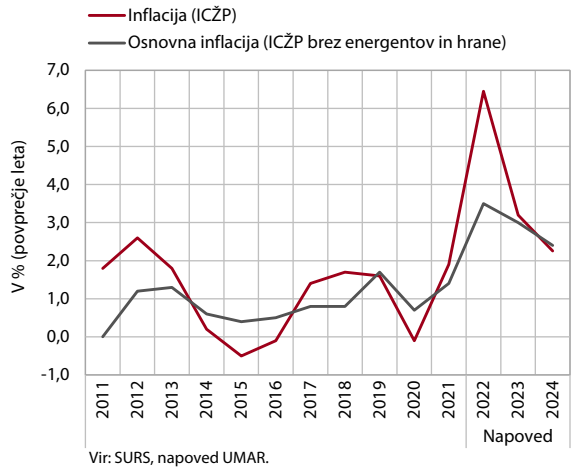

Vir: SURS, napoved UMAR.

Okvir 4 Cene energentov in njihov vpliv na inflacijo

Z okrevanjem rasti svetovnega gospodarstva se je, po izrazitem upadu zaradi epidemije covida-19, povpraševanje po energentih močno povečalo, cene pa ob omejeni ponudbi izrazito zvišale; razmere se po ruski invaziji v Ukrajini hitro zaostrujejo. Visoke cene energentov so posledica kombinacije različnih dejavnikov, ki so postopoma zaostrovali razmere na trgih. Naložbe v naftno in plinsko infrastrukturo so se v zadnjih letih zmanjšale, hkrati pa se ni dovolj vlagalo v povečanje čistih virov energije in tehnologij, da bi zapolnili to vrzel. Med razlogi za pomanjkanje ponudbe in s tem zviševanje cen je tudi izrazito hladna lanska zima v Evropi, ki je povzročila velik upad zalog energentov. Večja okoljska ozaveščenost, da je plin okolju prijaznejši kot premog, je prispevala k povečanem povpraševanju po plinu tudi izven Evrope, zaradi česar se je posledično njegova dobava v Evropo zmanjšala. Ob tem se je zaradi vremenskih vplivov lani opazno zmanjšala ponudba energije iz nekaterih drugih virov, kot sta vetrna energija v Evropi in hidroelektrična energija v Južni Ameriki. Vse to je vplivalo na hitro rast cen plina, kar je močno vplivalo tudi na višje veleprodajne cene električne energije, saj te v veliki meri določajo plinske elektrarne.[66] Močno so se zvišale tudi cene nafte, k temu pa sta poleg okrepljenega povpraševanja prispevala tudi omejena ponudba s strani OPEC+[67] in upočasnjena rast proizvodnje nafte iz skrilavcev v ZDA (ECB, 2021 in OECD, 2021). Cene energentov so se zviševale tudi zaradi povečevanja napetosti med Rusijo in Ukrajino, po ruski invaziji na Ukrajino pa so močno poskočile.[68]

[66] Borzno ceno električne energije določa proizvodni strošek najdražje enote v sistemu, kar so trenutno plinske elektrarne.

[67] Države OPEC+ so se aprila leta 2020 zaradi manjšega povpraševanja kot posledice koronavirusne krize dogovorile, da bodo od maja 2020 do aprila 2022 omejile proizvodnjo za skoraj 10 mio sodčkov na dan (S&P Global, 2022).

[68] Rusija je največja svetovna izvoznica zemeljskega plina in druga največja svetovna izvoznica nafte.

Srednjeročno imajo pomembno vlogo pri oblikovanju cen energentov tudi cene kuponov za izpuste toplogrednih plinov v okviru sistema EU za trgovanje z emisijami (ETS), ki so se do začetka vojne v Ukrajini strmo zviševale zaradi povečanega povpraševanja oziroma nakupa zavezancev, to je velikih onesnaževalcev, in tudi vplivale na rast cen energentov v zadnjih mesecih.[69] Večje povpraševanje je bilo tudi posledica predlagane reforme evropskega trga ogljika[70] (EK, 2021b), s katero so predvideni uvedba trgovanja z izpusti v novih sektorjih, poostritev sistema trgovanja z zmanjševanjem količine brezplačnih kuponov in njihova odprava do leta 2035. Večji nakup kuponov je povezan tudi z nekaterimi kratkotrajnejšimi spremembami v strukturi proizvodnje elektrike, kot je višja aktivnost premogovnih elektrarn zaradi višjih cen zemeljskega plina in zaradi nižje proizvodnje iz nekaterih obnovljivih virov.

Terminske cene energentov so na začetku marca 2022 nakazovale, da bi se cene maja letos lahko začele zniževati, a ostale na visokih ravneh do konca obdobja napovedi. Potem ko so bile cene nafte Brent v prvem valu pandemije spomladi 2020 najnižje v zadnjih osemnajstih letih, so bile v povprečju februarja 2022 medletno višje že za 56 %, marca pa so se dvignile na najvišje ravni po letu 2012; 8. marca so znašale več kot 120 USD za sod. Cene zemeljskega plina na evropskem trgu so se po decembrskem vrhu do februarja 2022 nekoliko znižale, a medletno ostale precej višje (za 101 %), po ruski vojaški agresiji pa so se zopet dvignile na zgodovinsko visoke vrednosti. Veleprodajne cene električne energije v EU, ki se gibljejo s podobno dinamiko kot cene plina, so se decembra 2021 občutno zvišale in ostajajo na povišanih ravneh. Na gibanje cen energentov bodo kratkoročno ključno vplivali geopolitični dejavniki, srednjeročno pa bodo pomembne zlasti energetske in podnebne politike EU in držav članic ter razpoložljivost obnovljivih virov energije. Dokler se energetska učinkovitost in proizvodne zmogljivosti obnovljivih virov energije ne bodo dovolj povečale, bo povpraševanje po fosilnih gorivih verjetno ostalo visoko in volatilno.

[69] Februarja letos so se cene ogljika zvišale že na več kot 90 EUR na tono ekvivalenta CO_2, po začetku vojne v Ukrajini pa so padle pod 70 EUR, predvsem zaradi povečane prodaje kuponov. Investitorji so namreč ocenili, da preoblikovanje sistema za trgovanje z emisijami ne bo med najpomembnejšimi nalogami Evropske Komisije v prihodnjih mesecih, saj so v ospredju blaženje posledic visokih cen energentov in prizadevanja za upočasnitev njihove rasti.

[70] Po sistemu EU za trgovanje z emisijami (ETS) se za emisije ogljika plačuje, zgornje meje emisij iz nekaterih gospodarskih sektorjev pa se znižujejo na letni ravni. Sistem je uspešen, saj so se emisije iz proizvodnje električne energije in energetsko intenzivnih panog v zadnjih 16 letih zmanjšale za 42,8 %. EK predlaga, da se zgornja meja skupnih emisij nadalje zniža, letna stopnja njihovega zmanjšanja pa poveča. Poleg tega predlaga postopno odpravo brezplačnega dodeljevanja pravic do emisij za letalstvo ter uskladitev z globalno shemo za poravnavo in zmanjševanje emisij ogljika (CORSIA). V sistem EU za trgovanje z emisijami naj bi se prvič vključile emisije iz ladijskega prometa. Zaradi nezadostnega zmanjševanja emisij iz cestnega prometa in stavb bo vzpostavljen nov ločen sistem trgovanja z emisijami za distribucijo goriva za cestni promet in stavbe (EK, b. d.).

Slika 44: Terminske cene nafte Brent

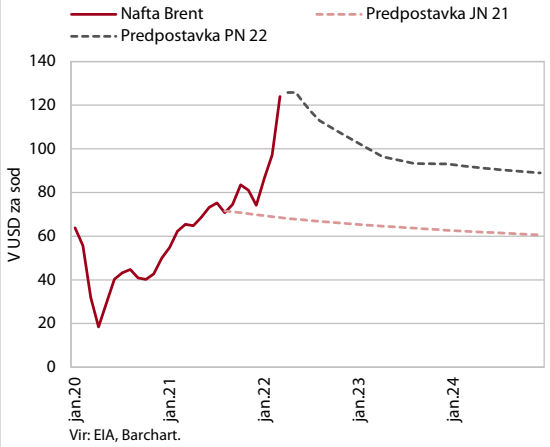

Vir: EIA, Barchart.

Slika 45: Cene plina TTF

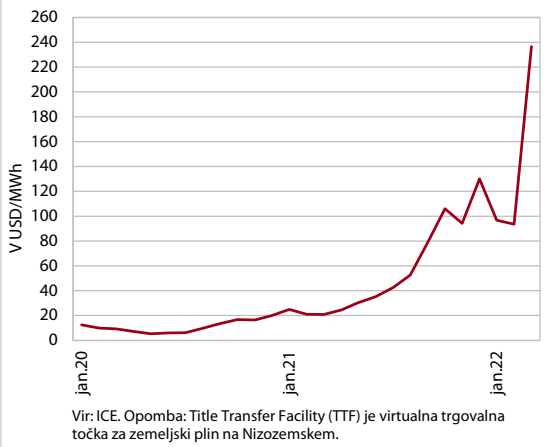

Vir: ICE. Opomba: Title Transfer Facility (TTF) je virtualna trgovalna točka za zemeljski plin na Nizozemskem.

Visoke cene energentov na svetovnih trgih so vplivale na hitrejšo rast drobnoprodajnih cen energije tako v Sloveniji kot tudi v drugih državah članicah EU.[71] Hitrost in obseg, s katerima se ti pritiski prenašajo na potrošnike, pa sta med članicami zelo različna. To je posledica razlik v prenosu veleprodajnih cen na potrošniške cene, ki je odvisen od cenovne sestave, cenovnega mehanizma, kombinacije energetskih virov pri proizvodnji električne energije ter pogodbenih odnosov s ponudniki energentov. Poleg tega je več držav evrskega območja uvedlo začasne ukrepe za blažitev vpliva vse višjih cen energentov na potrošnike (ECB, 2021). Našteto znatno vpliva na precejšnje razlike v višini inflacije v posameznih članicah evrskega območja; februarja 2022 je imela najnižjo inflacijo Francija (4,1 %), najvišjo pa Litva (13,9 %). V skoraj vseh članicah so energenti k skupni inflaciji prispevali več kot polovico. V Sloveniji so bile cene življenjskih potrebščin v povprečju prvih dveh mesecev letos medletno višje za 6,5 % (v EA za 5,8 %),[72] k temu pa so približno 3,0 o. t. prispevale cene energentov.[73] Največji je bil prispevek cen naftnih derivatov, pomemben pa je bil tudi prispevek toplotne energije, ki je bila medletno dražja za več kot polovico (njena rast se je na začetku leta sicer nekoliko upočasnila). Letos se je precej okrepil tudi prispevek cen plina in električne energije.[74]

[71] Razpon rasti cen posameznih energentov pa je bil med državami članicami EU izredno visok, najbolj pa izstopajo cene plina in električne energije.

[72] Oboje glede na indeks HICP.

[73] V EU so januarja cene energentov prispevale približno polovico k 5,6-odstotni inflaciji.

[74] K januarski rasti cen električne energije je po naši oceni pomembno prispevala za približno 15 % višja omrežnina za distribucijski sistem. Prispevek električne energije in plina k skupni inflaciji je v prvih dveh mesecih v povprečju znašal 0,4 oz. 0,3 o.t., lani pa sta oba skupaj k inflaciji prispevala 0,1 o. t.

Slika 46: Inflacija in prispevki posameznih komponent v državah članicah EU leta 2021

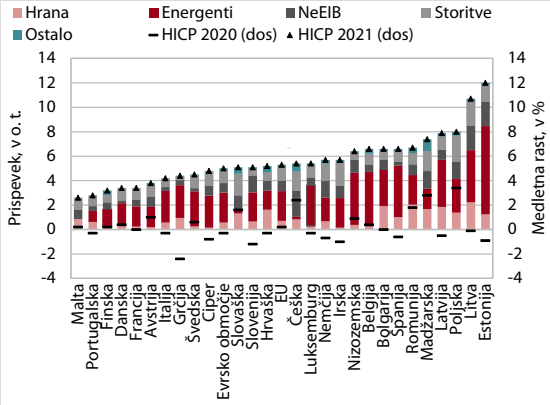

Vir: Eurostat, preračuni UMAR. Opomba: Prispevki se poleg različne rasti v posameznih državah razlikujejo tudi zaradi različnih uteži.

Slika 47: Medletna rast cen energentov v EU leta 2021

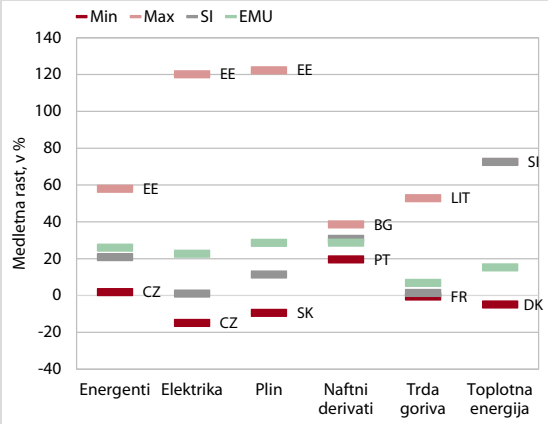

Vir: Eurostat.

Z uporabo modelskega pristopa vektorske avtoregresije (VAR)[75] **smo na podlagi preteklih podatkov za Slovenijo ocenili vpliv cen energentov na mednarodnih trgih na skupni indeks cen življenjskih potrebščin in na indeks cen v skupini energentov.** Za cene energentov na mednarodnih trgih smo uporabili indeks cen energentov iz Sloveniji prilagojenega indeksa cen surovin[76], ki ga je objavil MDS. Skladno z modelskimi ocenami se povečanje cen energentov na mednarodnih trgih za 1 % odrazi v povečanju cen v skupini energentov v Sloveniji za 0,26 % dva meseca po šoku, ko je učinek največji (Slika 48). Prenos se zgodi v slabem letu dni, nato pa postane odziv statistično neznačilen. Učinek na skupni indeks cen življenjskih potrebščin pa je precej skromnejši (okoli 0,04 % tri mesece po šoku), a vztrajnejši, saj se le počasi vrača v izhodišče (Slika 49).[77] Slednje lahko nakazuje na posredne in sekundarne učinke višjih cen energentov na skupno inflacijo.[78]

[75] V modelskem pristopu smo uporabili Cholesky identifikacijsko shemo, ki predvideva razvrstitev spremenljivk po stopnji eksogenosti, in sicer od najbolj eksogene do najbolj endogene. Na prvo mesto smo postavili indeks cen energentov na mednarodnih trgih, na drugo mesto pa indeks cen življenjskih potrebščin oziroma indeks cen v skupini energentov (dva ločena modela). Z vključitvijo indeksa cen v skupini energentov smo želeli zajeti predvsem neposredni vpliv cen energentov na mednarodnih trgih, s skupnim indeksom cen življenjskih potrebščin pa poleg neposrednega vpliva tudi posrednega preko drugih skupin cen. Model smo ocenili na mesečni časovni frekvenci z uporabo logaritmiranih vrednosti spremenljivk, ki se nanašajo na obdobje od januarja 2007 do decembra 2019.

[76] Indeks cen surovin, ki je izračunan za širok nabor držav (tudi za Slovenijo), je sestavljen iz mednarodnih cen do 45 različnih surovin, ki so razdeljene v štiri skupine: kmetijstvo, hrana in pijača, energija in kovine, pri čemer so cene tehtane s podatki o njihovi menjavi s posamezno državo. Energetski del indeksa sestavljajo cene premoga, surove nafte in zemeljskega plina. Dodatne informacije o izračunu indeksa so na voljo v Kebhaj in Gruss (2019) ter v podatkovni bazi MDS (2022).

[77] Do podobnih rezultatov pridemo, če namesto indeksa cen energentov, ki ga je objavil MDS, uporabimo zgolj cene surove nafte Brent na mednarodnih trgih.

[78] Različni kanali prenosa cen energentov (natančneje nafte) v inflacijo so podrobneje razloženi v ECB (2010), str. 86.

Slika 48: Impulzni odzivi indeksa cen v skupini energentov v Sloveniji na 1-odsotni šok v cenah energentov na mednarodnih trgih

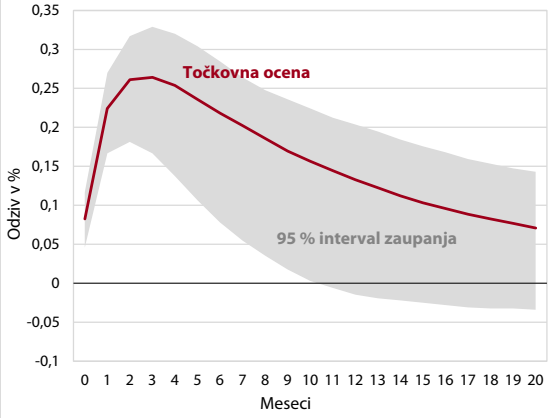

Vir: modelske ocene UMAR na podlagi podatkov SURS in MDS.

Slika 49: Impulzni odzivi skupnega indeksa cen življenjskih potrebščin v Sloveniji na 1-odstotni šok v cenah energentov na mednarodnih trgih

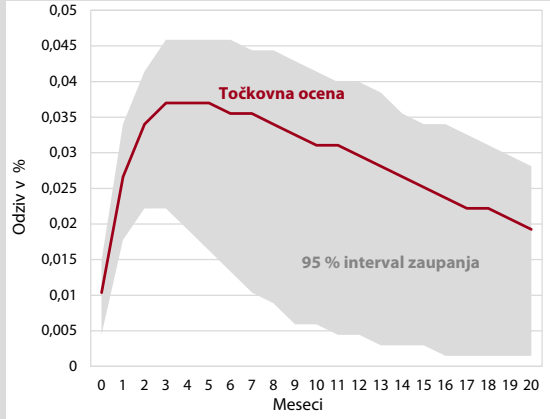

Vir: modelske ocene UMAR na podlagi podatkov SURS in MDS.

Za blaženje posledic visokih cen energentov je bilo v Sloveniji sprejetih že več ukrepov. Ob koncu preteklega leta je vlada ponovno uvedla regulacijo cen kurilnega olja.[79] Večji sveženj ukrepov je bil sprejet v začetku letošnjega leta z Zakonom o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov (ZUOPVCE, 2022), s katerim je vlada (i) določenim skupinam prebivalstva zagotovila enkratni solidarnostni dodatek za namen odprave posledic povečanja cen energentov, (ii) od februarja do aprila 2022 oprostila plačila določenih prispevkov za končne odjemalce na nizki napetosti brez merjenja moči in vsa gospodinjstva, (iii) vse odjemne skupine je začasno oprostila tudi plačila tarifne postavke za obračunsko moč in prevzeto delovno energijo ter (iv) izenačila pravice med gospodinjstvi in etažnimi lastniki večstanovanjskih stavb, ki svoja stanovanja ogrevajo iz skupnih kotlovnic na zemeljski plin. Za isto obdobje je znižala tudi trošarine na energente. Ocenjujemo, da bodo vsi sprejeti ukrepi začasno znižali inflacijo za približno 1,5 o. t.

[79] Ocenjujemo, da so se po odpravi regulacije v letu 2016 marže pri kurilnem olju precej povečale, cene kurilnega olja pa so bile nad povprečjem EU. Po ponovni uvedbi regulacije so cene kurilnega olja po naši oceni nižje za približno 10 centov.

3.6 Tekoči račun plačilne bilance

Presežek tekočega računa plačilne bilance se je po krepitvi v preteklih letih, lani zmanjšal na 3,2 % BDP in bo v obdobju 2022–2024 še nekoliko nižji. Njegovo znižanje je skladno z zmanjševanjem varčevanja zasebnega sektorja (gospodinjstev in nefinančnih družb), ki se je nekoliko približalo ravni investicij, ki naraščajo. Lansko zmanjšanje presežka je posledica nižjega blagovnega presežka ob hitrejšem okrevanju domačega povpraševanja od tujega in poslabšanih pogojev menjave. Letos se bo presežek nadalje znižal, k čemur bo ponovno največ prispeval saldo *blagovne menjave*, ki bo prvič po letu 2012 negativen. Na letošnji primanjkljaj blagovne menjave bodo poleg hitrejše realne rasti uvoza od izvoza vplivali tudi poslabšani pogoji menjave,[80] in sicer za 1,8 %, saj bo rast uvoznih cen višja (7,7 %) od izvoznih (5,8 %).[81] V obdobju 2023–2024 bo blagovni primanjkljaj ostal na podobni ravni kot letos zaradi nadaljnje počasnejše rasti izvoza od uvoza, ki ga bo podpirala umirjena rast domačega povpraševanja. K presežku tekočega računa bo tako od letošnjega leta prispevala le še menjava storitev, kjer se je lani presežek po padcu leta 2020 ponovno povečal, njegovo povečevanje pa pričakujemo tudi v obdobju 2022–2024. To bo tudi glavni dejavnik povečevanja presežka z letošnjih 2,1 % BDP na 2,6 % BDP leta 2024. Rast bo prisotna v vseh segmentih *storitvene menjave*, najvišja pa bo v menjavi potovanj.[82] Primanjkljaja v bilancah *primarnih* in *sekundarnih dohodkov* se bosta v obdobju napovedi povečevala in nekoliko prispevala k zmanjšanju presežka na tekočem računu. Prvi se bo povečal zaradi postopnega povečevanja neto plačil dohodkov od lastniškega kapitala (dividende in dobički). Slovenija pa bo v tem obdobju prejela manj subvencij iz proračuna EU.[83] Primanjkljaj *sekundarnih dohodkov* pa se bo povečeval zlasti zaradi manj prejetih sredstev iz Evropskega socialnega sklada,[84] višjih vplačil v proračun EU iz naslova bruto nacionalnega dohodka in davka na dodano vrednost ter višjih neto plačil transferjev zasebnega sektorja v tujino.

Tabela 7: Napoved tekočega računa plačilne bilance – plačilno bilančna statistika

	2021	2022		2023		2024
		september 2021	marec 2022	september 2021	marec 2022	marec 2022
Tekoči račun, v mio EUR	1.663	2.138	**1.167**	2.116	**1.492**	**1.654**
Tekoči račun, delež v primerjavi z BDP, v %	3,2	4,0	**2,1**	3,8	**2,5**	**2,6**

Vir: BS (2022b), 2022−2024 napoved UMAR.

[80] Slovensko gospodarstvo je tradicionalno zelo odprto, saj je delež menjave blaga in storitev v primerjavi z BDP v obdobju 2015–2021 v povprečju znašal 154 % BDP. Zaradi te odprtosti gospodarstva zunanji pogoji precej vplivajo na menjavo s tujino in posledično na BDP.

[81] V letih 2023 in 2024 pričakujemo približno nespremenjene pogoje menjave ob predvidenem znižanju cen energentov in drugih surovin, ki izhaja iz tehničnih predpostavk.

[82] Vrednost uvoza potovanj bo predvidoma predkrizno raven iz leta 2019 presegla v letu 2023, vrednost izvoza potovanj pa leta 2024.

[83] Večina subvencij predstavljajo sredstva za izvajanje skupne kmetijske in ribiške politike, del subvencij pa so sredstva iz mehanizma za okrevanje in odpornost. Pretežni del sredstev, ki jih bo Slovenija prejela iz proračuna EU, predstavljajo investicijski transferi, ki se po plačilnobilančni statistiki izkazujejo na kapitalskem računu plačilne bilance.

[84] Sredstva tekočega večletnega finančnega okvira iz Evropskega socialnega sklada so večinoma že počrpana.

Slika 50: Presežek tekočega računa se je lani opazneje znižal in bo v obdobju napovedi še nekoliko nižji

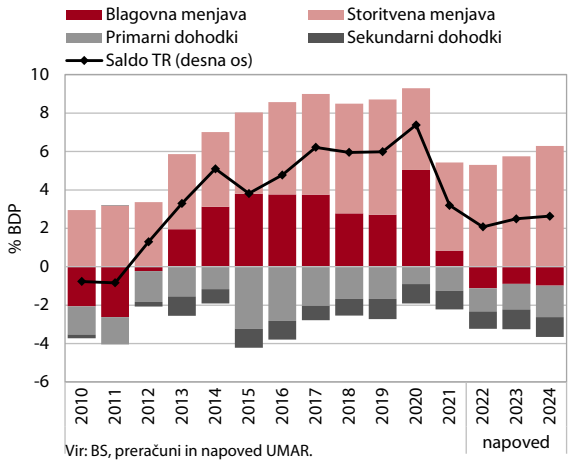

Slika 51: Cenovna gibanja bodo imela tudi še letos opazno negativen učinek na saldo menjave blaga

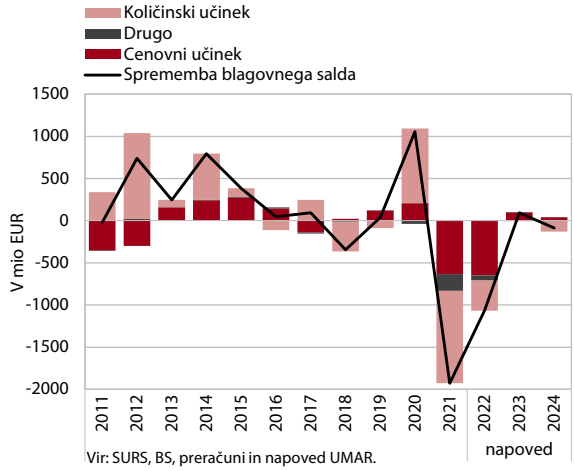

4 Tveganja za uresničitev napovedi

Od ruske invazije na Ukrajino so največja tveganja za uresničitev napovedi povezana s potekom vojne in cenami energentov. Ob višjih cenah energentov bi bile države EU prisiljene v racionalizacijo energije in iskanje alternativnih virov, kar bi, glede na visoko odvisnost EU od uvoza ruskega plina, kratkoročno dodatno negativno vplivalo na gospodarsko aktivnost.[85] Že zdaj močno oslabljeni trgovinski tokovi z Rusijo bi se zmanjšali, kar bi vsaj kratkoročno negativno vplivalo na izvoz. Hkrati bi inflacija ob povišanju in verjetnem vztrajanju višjih cen nafte in zemeljskega plina ostala visoka dlje časa (tudi še naslednje leto). Vztrajanje inflacije na povišani ravni, zlasti če bi se omenjeni cenovni pritiski v še večji meri prenesli iz višjih proizvajalčevih cen v višje potrošniške cene, pa bi lahko vplivalo tudi na zahteve po povišanju plač, na katere bo že sicer vplivalo pomanjkanje usposobljene delovne sile. Morebitno hitrejše zaostrovanje monetarne politike kot posledica visoke inflacije bi negativno vplivalo na posojilno in investicijsko aktivnost. Potrebni bi bili obsežnejši fiskalni ukrepi za pomoč gospodarstvom, da bi omilili večje negativne učinke na finančne trge ter padec zaupanja potrošnikov in podjetij, kar bi upočasnilo javnofinančno konsolidacijo. Potek javnofinančne konsolidacije po letu 2022 je še negotov tudi zaradi možne revizije ekonomskega upravljanja v EU, o čemer razprava še poteka, EK pa naj bi predloge o tem pripravila sredi letošnjega leta. Glede na smernice državam o fiskalnih politikah za leto 2023, ki jih je v začetku marca 2022 objavila EK (EK, 2022a), pa predpostavljamo, da bo po prenehanju veljavnosti klavzule odstopa od fiskalnih pravil v letu 2023 konsolidacija v tem letu še naprej potekala postopoma in brez izrazitih rezov v fleksibilne kategorije izdatkov.[86]

Vedno pomembnejša postajajo tudi negativna tveganja, povezana z motnjami v dobavnih verigah, prisotna pa ostajajo tudi druga tveganja na globalni ravni. Že epidemija je privedla do neravnovesij med ponudbo in povpraševanjem in morebitno daljše vztrajanje težav v dobavnih verigah, zlasti pomanjkanje nekaterih surovin in polizdelkov, tudi kot posledica nadaljnjih izpadov zaradi rusko-ukrajinskega konflikta, bi vplivalo predvsem na predelovalne dejavnosti in posledično izvoz, povečala pa bi se tudi tveganja za večje stroškovne pritiske. Druga negativna tveganja za gospodarsko aktivnost na globalni ravni so še vedno povezana s trgovinskimi napetostmi, upočasnitvijo rasti na Kitajskem v primeru večjega negativnega vpliva krize na njihovem nepremičninskem trgu, drugimi geopolitičnimi spori, družbenimi nemiri, kibernetičnimi napadi in posledicami podnebnih sprememb.

---

[85] Evropska komisija je 8. marca 2022 v luči ruske invazije na Ukrajino v sporočilu za medije predstavila osnutek načrta za zmanjšanje odvisnosti Evrope od ruskih fosilnih goriv, s poudarkom na zemeljskem plinu. Predlog vključuje 90-odstotno zapolnitev zalog zemeljskega plina do 1. oktobra letos, prav tako so med možnimi ukrepi za blažitev posledic izjemno visokih cen zemeljskega plina za gospodinjstva in podjetja omenjeni regulacija cen, državne pomoči in davčni ukrepi ter možnost za prerazporeditev visokih dobičkov energetskega sektorja in prihodkov od trgovanja z emisijami na odjemalce (EK, 2022d).

[86] EK je v začetku marca 2022 objavila smernice za fiskalno politiko za leto 2023, ki naj jih države članice upoštevajo pri pripravi programov za stabilnost in konvergenčnih programov. Zaradi visoke negotovosti, ki jo predstavljajo razmere v Ukrajini in vplivi na gospodarstvo, pa bo EK na podlagi svoje pomladanske napovedi (maja 2022) ponovno presodila možnost odprave splošne odstopne klavzule z letom 2023 in svoje smernice po potrebi prilagodila.

Negativno tveganje za uresničitev Pomladanske napovedi je še vedno povezano tudi z epidemičnimi razmerami. Morebitni strožji omejitveni ukrepi ob novih valovih okužb, tudi kot posledica novih in bolj nalezljivih mutacij koronavirusa in/ali nezadostne precepljenosti ostajajo pomembno tveganje za stabilnejše okrevanje. Povečana negotovost bi v tem primeru vplivala tudi na ponovno krepitev previdnostnega in prisilnega varčevanja gospodinjstev oziroma njegovo počasnejše sproščanje. Večji vpliv podjetniških težav, zlasti v nekaterih storitvenih dejavnostih, ki bi bile bolj prizadete, bi lahko vodil v obsežnejše stečaje podjetij, kar bi lahko privedlo do dodatnih omejitev na strani ponudbe. Zato je še vedno pomembno premišljeno prilagajanje ukrepov za zajezitev in blaženje posledic epidemije v primeru poslabšanja epidemičnih razmer.

Gospodarska rast bi bila lahko tudi višja od osrednje napovedi. To bo odvisno od poteka vojne v Ukrajini, kjer bi razmeroma hitra stabilizacija razmer lahko vplivala na ublažitev pritiskov cen energentov in surovin ter tudi hitrejšo odpravo ozkih grl v dobavi. Gospodarska rast bi bila višja tudi v primeru trajnega izboljšanja epidemičnih razmer na globalni ravni tudi zaradi odobritve novih cepiv in zdravil ter njihove večje proizvodnje in večje pripravljenosti ljudi na cepljenje ter tudi v primeru še učinkovitejšega prilagajanja gospodarstva tem razmeram. To bi lahko vplivalo na hitrejšo potrošnjo presežnih prihrankov gospodinjstev in tudi hitrejšo rast investicij zaradi višje stopnje zaupanja. Na okrevanje bo pomembno vplivalo tudi učinkovito črpanje celotnega paketa sredstev EU, tako v Sloveniji kot v naših glavnih trgovinskih partnericah, kar prinaša priložnost za krepitev razvojnih vsebin, med katerimi so ključne: okrepitev podpore raziskavam, inovacijam in digitalizaciji za povečanje produktivnosti, zelena preobrazba s prehodom na bolj trajnosten gospodarski razvoj ter sistemske prilagoditve sistemov socialne zaščite, ki jih pretežno narekujejo demografska gibanja. To bi lahko preko realokacije virov, ki jo je pospešila že epidemija, tudi s pomembnimi pozitivnimi medsektorskimi in meddržavnimi vplivi, povečalo dolgoročni potencial članic EU. V tem kontekstu bo imela pomemben vpliv realizacija načrtovanih javnih in zasebnih investicijskih projektov. Investicijsko aktivnost bi lahko zlasti srednjeročno dodatno spodbudila tudi zmanjšanje oziroma odprava odvisnosti od ruskega plina ter pospešena elektrifikacija EU, ki izhaja iz predloga načrta REPowerEU (EK, 2022d). Prav tako lahko kratkoročno, v letih 2022 in 2023, visoko postavljene meje izdatkov sektorja država, ki izhajajo iz okvira za pripravo proračunov (OdPSD22–24, 2021), dodatno okrepijo državne izdatke, srednjeročno pa je vpliv dodatnih strukturnih ukrepov negotov in odvisen od hitrosti potrebnega poteka javnofinančne konsolidacije, kjer usmeritve po letu 2023 na ravni EU še niso dogovorjene.

5 Proizvodna vrzel in rast potencialnega BDP

V trenutnih razmerah domačih in mednarodnih tveganj, sta oceni potencialnega BDP[87] in proizvodne vrzeli izpostavljeni velikim negotovostim in tveganju za poznejše spremembe. Potencialni BDP ni neposredno izmerljiv, ampak ga je treba oceniti. Njegove ocene se lahko spreminjajo glede na vhodne podatke ali uporabljeno metodologijo. Vhodni podatki se pogosto spreminjajo zaradi revizije rasti BDP v preteklih letih, sprememb v napovedi rasti BDP ali drugih vhodnih kategorij ter sprememb v dolžini vključenih časovnih serij. Zaradi teh dejavnikov so lahko poznejše ocene potencialnega BDP in proizvodne vrzeli za isto obdobje drugačne. V sedanjih razmerah povečanega tveganja za uresničitev napovedi je trenutne ocene potencialnega BDP in proizvodne vrzeli smiselno upoštevati zgolj v kontekstu predpostavk in širše gospodarske slike, v kateri so bile narejene.

Po trenutni oceni naj bi bila rast potencialnega BDP letos in v prihodnjih dveh letih relativno ugodna, k čemur bosta pripomogla predvidena krepitev investicij in posledično kapitala ter izboljšanje razmer na trgu dela. Rast potencialnega BDP se je do leta 2019 postopoma krepila. Rast, ki je bila v letu 2020 nekoliko nižja, se je v lanskem letu znova povečala, pri čemer ocenjujemo, da so bile posledice koronakrize na proizvodne dejavnike omejene zaradi sprejetih interventnih ukrepov. Potencialna rast naj bi v povprečju obdobja napovedi (2022–2024) znašala 2,8 %. K potencialni rasti naj bi v obdobju napovedi še vedno največ prispevala *skupna faktorska produktivnost* (1,6 o. t.), katere rast bo predvidoma podobna kot v času pred gospodarsko in finančno krizo. Ob predvideni rasti investicij, povezani z dodatnimi sredstvi EU, naj bi se prispevek *kapitala* v obdobju 2022–2024 precej povečeval, vendar bo v povprečju (0,7 o. t.) še vedno nižji kot v daljšem obdobju pred prejšnjo krizo.[88] To je posledica majhnega obsega investicij v večletnem obdobju po začetku gospodarske in finančne krize. Proizvodni dejavnik *delo* naj bi k potencialni rasti v obdobju napovedi v povprečju prispeval 0,5 o. t., kar bo tudi odraz predvidene ponovne krepitve nadaljnjega zviševanja stopnje aktivnosti in pritoka tuje delovne sile. To bo tudi vidno blažilo postopno upadanje števila prebivalcev v starosti 20–64 let, ki zadnjih deset let negativno vpliva na obseg razpoložljive delovne sile.

---

[87] Potencialni bruto domači proizvod je makroekonomski indikator, ki kaže, kakšen obseg proizvodnje lahko gospodarstvo doseže, ne da bi tvorilo dodatne inflacijske pritiske (s »pregrevanjem«). Kadar je gospodarstvo (dejanski BDP) nad ravnijo potencialnega BDP, to povzroči naraščanje inflacije (in obratno). Razliko med dejanskim BDP in potencialnim BDP, izraženo v odstotkih potencialnega BDP, imenujemo proizvodna vrzel. Na UMAR izračun potencialnega BDP temelji na metodi proizvodne funkcije, ki se ne razlikuje bistveno od metode, ki jo uporablja Evropska komisija. Metoda predpostavlja, da je potencialni BDP kombinacija proizvodnih dejavnikov potencialnega dela (ta je odvisen od demografskih dejavnikov, stopnje aktivnosti, opravljenih ur in naravne stopnje brezposelnosti) in kapitala ter skupne faktorske produktivnosti. Razlike med izračuni potencialnega BDP oz. proizvodne vrzeli med UMAR in EK so predvsem posledica: i) različnega časovnega obdobja napovedi, ii) razlik v samih napovedih makroekonomskih kazalnikov in iii) nekaterih vhodnih podatkov (na UMAR uporabimo avgustovsko revizijo podatkov SURS, posodobljene lastne demografske projekcije, izračunane z mikrosimulacijskim modelom IER na podlagi podatkov SURS, pri seriji zaposlenosti po statistiki nacionalnih računov upoštevamo tudi popravek zaradi preloma v seriji v letu 2002).

[88] Prispevek kapitala k potencialni rasti BDP je v obdobju 2000–2008, ko je bil razmeroma stabilen, v povprečju znašal 1,7 o. t.

Slika 52: Sprememba potencialnega BDP, primerjava izračunov UMAR in EK

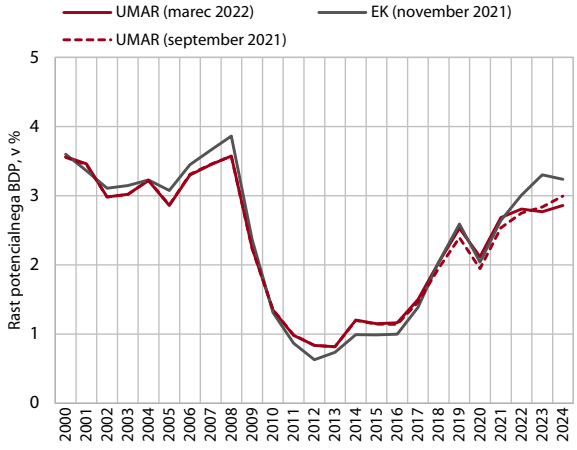

Vir: SURS, izračuni UMAR, EK.

Slika 53: BDP in potencialni BDP

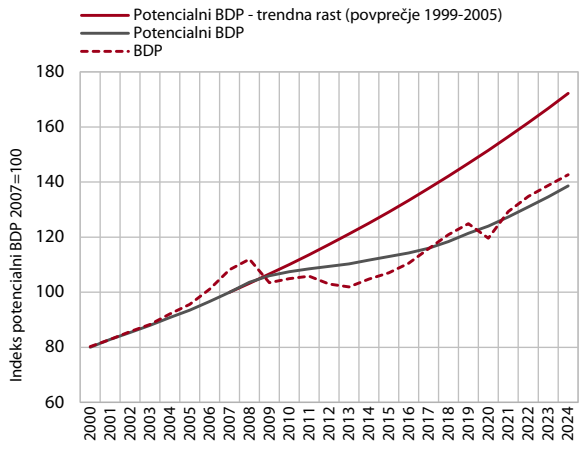

Vir: SURS, izračuni UMAR.

Slika 54: Prispevki posameznih komponent k potencialni rasti BDP

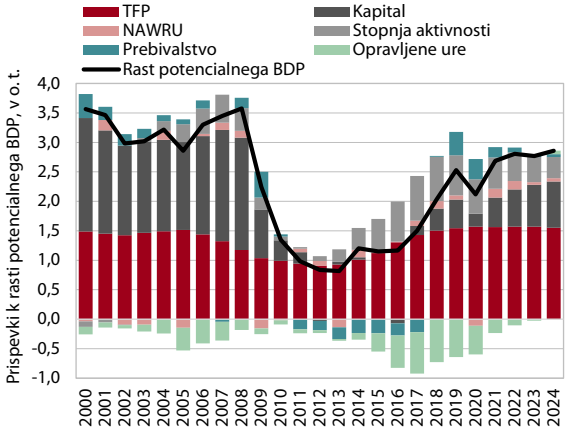

Vir: SURS, ocene UMAR.

Slika 55: Proizvodna vrzel, primerjava izračunov UMAR in EK

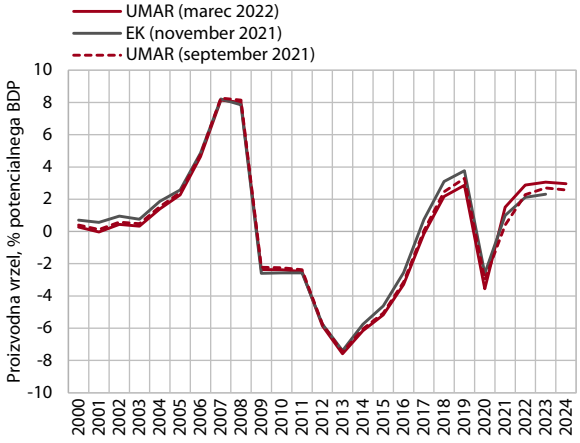

Vir: SURS, izračuni UMAR, EK.

6 Literatura in viri

AJPES. (2021). Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida za gospodarske družbe in samostojne podjetnike. Ljubljana: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

Allianz Research. (2022). Russia-Ukraine crisis: Conflict escalation. München: Allianz SE. Pridobljeno s https://www.allianz.com/en/economic_research/publications/specials_fmo/2022_02_24_RussiaUkraine.html

Analitika GZS. (2021a). Gospodarska napoved za Slovenijo za obdobje 2021 in 2023 (jesenska napoved oktober 2021). Ljubljana: Gospodarska zbornica Slovenije. Pridobljeno s https://analitika.gzs.si/Novice/ArticleId/81319/gospodarska-pricakovanja-ugodna-tudi-po-mocnem-post-pandemicnem-preobratu-v-2021

Analitika GZS. (2021b). Makroekonomska napoved za Slovenijo za obdobje 2021 in 2023 (pomladanska napoved marec 2021). Ljubljana: Gospodarska zbornica Slovenije. Pridobljeno s https://analitika.gzs.si/Novice/ArticleId/79046/gospodarske-napovedi-2021-2023

Analitika GZS. (več let). Konjukturna gibanja (leta 2002–2019). Ljubljana: Gospodarska zbornica Slovenije.

Andersson, M. K., Aranki, T. in Reslow, A. (2017). Adjusting for information content when comparing forecast performance. *Journal of Forecasting*, *36*(7), 784–794. https://doi.org/10.1002/for.2470

Bank of England. (2021 december). How much of the recent house price growth can be explained by the ‘race for space’? Pridobljeno 3. 2. 2022 s https://www.bankofengland.co.uk/bank-overground/2021/how-much-of-the-recent-house-price-growth-can-be-explained-by-the-race-for-space

Bank of Russia. (2022). Macroeconomic survey of the Bank of Russia. Pridobljeno s https://www.cbr.ru/eng/statistics/ddkp/mo_br/

Barchart. (b. d.). Energies Futures Prices. Barchart. Pridobljeno s https://www.barchart.com/futures/energies

Blanchard, O. J. in Leigh, D. (2013). Growth forecast errors and fiscal multipliers. *American Economic Review*, *103*(3), 117–120.

BS. (2021). Poročilo o finančni stabilnosti. Ljubljana: Banka Slovenije. Pridobljeno s https://bankaslovenije.blob.core.windows.net/publication-files/fsr_oktober_2021.pdf

BS. (2022a). Gospodarska in finančna gibanja. Ljubljana: Banka Slovenije. Pridobljeno s https://bankaslovenije.blob.core.windows.net/publication-files/gospodarska-in-financna-gibanja-januar-2022.pdf

BS. (2022b). Podatkovne serije Banke Slovenije [podatkovna baza]. Ljubljana: Banka Slovenije. Pridobljeno s https://px.bsi.si/pxweb/sl/serije_slo/

BS. (2022c). Pregled makroekonomskih gibanj. Ljubljana: Banka Slovenije. Pridobljeno s https://bankaslovenije.blob.core.windows.net/publication-files/pregled-makroekonomskih-gibanj-marec-2022.pdf

BS. (več let-a). Gospodarska in finančna gibanja s projekcijami (leta 2013–2015). Ljubljana: Banka Slovenije.

BS. (več let-b). Napovedi makroekonomskih gibanj (leta 2016–2021). Ljubljana: Banka Slovenije.

BS. (več let-c). Poročilo o cenovni stabilnosti (leta 2007–2012). Ljubljana: Banka Slovenije.

BS. (več let-d). Poročilo o denarni politiki (leta 2004–2006). Ljubljana: Banka Slovenije.
BS. (več let-e). Uresničevanje kratkoročnih usmeritev denarne politike BS (leta 2001–2003. Ljubljana: Banka Slovenije.
Consensus Economics. (2020a). Eastern Europe Consensus Forecast (April 2020). London: Consensus Economics Inc.
Consensus Economics. (2020b). Eastern Europe Consensus Forecast (September 2020). London: Consensus Economics Inc.
Consensus Economics. (2021a). Eastern Europe Consensus Forecast (March 2021). London: Consensus Economics Inc.
Consensus Economics. (2021b). Eastern Europe Consensus Forecast (September 2021). London: Consensus Economics Inc.
Consensus Economics. (2022). Eastern Europe Consensus Forecast (February 2022). Consensus Economics Inc.
ECB. (2010). ECB Monthly Bulletin August 2010. Frankfurt: Evropska centralna banka. Pridobljeno s https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/mobu/mb201008en.pdf
ECB. (2021). Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area. Frankfurt: ECB. Pridobljeno s https://www.ecb.europa.eu/pub/projections/html/ecb.projections202112_eurosystemstaff~32e481d712.en.html
ECB. (2022a). ECB Statistical Data Warehouse [podatkovna baza]. Frankfurt: Evropska centralna banka. Pridobljeno s https://sdw.ecb.europa.eu/
ECB. (2022b). Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, March 2022. ECB. Pridobljeno s https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ecb.projections202203_ecbstaff~44f998dfd7.en.pdf
EIA. (2022). Spot Prices. Washington, DC: U.S. Energy Information Administration. Pridobljeno s https://www.eia.gov/dnav/pet/pet_pri_spt_s1_d.htm
EIU. (2022). What are the global implications of the Russia-Ukraine war? Economist Intelligence Unit. Pridobljeno s http://country.eiu.com/article.aspx?articleid=301897413&Country=United+States&topic=Economy&subtopic=Recent+developments
EK. (2021a). European Economic Forecast, Autumn 2021, Institutional Paper 160. Luksemburg: Urad za publikacije Evropske unije. Pridobljeno s https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/autumn-2021-economic-forecast_en#documents
EK. (2021b, 14. julij). Pripravljeni na 55“: uresničevanje podnebnega cilja EU za leto 2030 na poti do podnebne nevtralnosti. COM(2021) 550 final. Pridobljeno s https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_sl#documents
EK. (2022a). Communication from the commission to the council: fiscal policy guidance for 2023. Bruselj: Evropska Komisija. Pridobljeno s https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/stability-and-growth-pact/fiscal-policy-guidance-2023_en
EK. (2022b). EU sanctions against Russia following the invasion of Ukraine, [Text]. Pridobljeno 9. 3. 2022 s https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/eu-solidarity-ukraine/eu-sanctions-against-russia-following-invasion-ukraine_en

EK. (2022c). European Economic Forecast, Winter 2022. Luxembourg: Evropska komisija. Pridobljeno s https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/winter-2022-economic-forecast-growth-expected-regain-traction-after-winter-slowdown_en

EK. (2022d). REPowerEU: skupni evropski ukrepi za cenovno dostopnejšo, zanesljivejšo in bolj trajnostno energijo. Evropska Komisija. Pridobljeno s https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/IP_22_1511

EK. (b. d.). EU Emissions Trading System. Bruselj: Evropska Komisija. Pridobljeno s https://ec.europa.eu/clima/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets_sl

EK. (več let). European Economic Forecast (leta 2002–2021). Bruselj: Evropska komisija.

Eurostat. (2022a). Business and consumer surveys [podatkovna baza]. Pridobljeno s https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/indicators-statistics/economic-databases/business-and-consumer-surveys_en

Eurostat. (2022b). Podatkovna baza. Pridobljeno s https://ec.europa.eu/eurostat/data/database

Federal Reserve Bank of New York. (2022, 4. januar). A New Barometer of Global Supply Chain Pressures. Pridobljeno 1. 3. 2022 s https://libertystreeteconomics.newyorkfed.org/2022/01/a-new-barometer-of-global-supply-chain-pressures/

FocusEconomics. (2022). Euro Area Consensus Forecast (March 2022). FocusEconomics S.L.U.

Gligorov, V. in Podkaminer, L. (2006). Broader-based Growth Resilient to Global Uncertainties, wiiw Research Report No. 328. Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/broader-based-growth-resilient-to-global-uncertainties-dlp-380.pdf

Gligorov, V. in Podkaminer, L. (2007). Private Consumption and Flourishing Exports Keep the Region on High Growth Track, wiiw Research Report No. 335. Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/private-consumption-and-flourishing-exports-keep-the-region-on-high-growth-track-dlp-409.pdf

Gligorov, V., Pöschl, J. in Richter, S. (2004). As East You Go, the More They Grow: Transition Economies in a New Setting, wiiw Research Report No. 308. Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/as-east-you-go-the-more-they-grow-transition-economies-in-a-new-setting-dlp-278.pdf

Gligorov, V. in Richter, S. (2007). High Growth Continues, with Risks of Overheating on the Horizon, wiiw Research Report No. 341. Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/high-growth-continues-with-risks-of-overheating-on-the-horizon-dlp-432.pdf

GZS. (2022). SLOEXPORT - podatkovna baza slovenskih izvoznikov [podatkovna baza]. Ljubljana: Gospodarska zbornica Slovenije. Pridobljeno s http://www.sloexport.si/

Havlik, P. (2002). EU Enlargement: Economic Impacts on Austria and the Five Acceding Central European Countries, wiiw Research Report No. 290. Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/eu-enlargement-economic-impacts-on-austria-and-the-five-acceding-central-european-countries-dlp-217.pdf

Havlik, P. (2003). Transition Countries in 2003: Reforms and Restructuring Keep the Global Economic Slowdown at Bay, wiiw Research Report No. 297. Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/transition-countries-in-2003-reforms-and-restructuring-keep-the-global-economic-slowdown-at-bay-dlp-239.pdf

Havlik, P., Podkaminer, L. in Gligorov, V. (2005). Accelerating GDP Growth, Improved Prospects for European Integration, wiiw Research Report No. 314. Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/accelerating-gdp-growth-improved-prospects-for-european-integration-dlp-303.pdf

ICE. (b. d.). Dutch TTF Gas Futures. Pridobljeno s https://www.theice.com/products/27996665/Dutch-TTF-Gas-Futures/data?marketId=5360399

IMF. (2022). Commodity Terms of Trade [podatkovna baza]. Washigton, DC: Mednarodni denarni sklad. Pridobljeno s https://data.imf.org/?sk=2CDDCCB8-0B59-43E9-B6A0-59210D5605D2

IMF. (več let). World Economic Forecast (leta 2002–2021). Washington, DC: Mednarodni denarni sklad.

Intesa Sanpaolo. (2022). Macroeconomic implications of the Russian invasion of Ukraine. Torino: Intesa Sanpaolo. Pridobljeno s https://group.intesasanpaolo.com/content/dam/portalgroup/repository-files/macro/en/macroeconomic/macrofocus/2022/03/20220301MacroFocus_Implications%20of%20the%20Russian%20invasion%20of%20Ukraine_eng.pdf

Istat. (2022). Monthly Report on the Italian Economy. Rim: Istat. Pridobljeno s https://www.istat.it/it/files//2022/03/MonRep_feb_2022.pdf

IZOOPIZG – Interventni zakon za odpravo ovir pri izvedbi pomembnih investicij za zagon gospodarstva po epidemiji COVID-19. (2020). Ur. l. RS, št. 80/20 in 206/21 – ZDUPŠOP. Pridobljeno s http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8207

Kebhaj, B. in Gruss, S. (2019). Commodity Terms of Trade : A New Database, IMF Working paper WP/19/21. Washington, DC: International Monetary Fund. Pridobljeno s https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2019/01/24/Commodity-Terms-of-Trade-A-New-Database-46522

MF. (2022a). Konsolidirana bilanca javnega financiranja. Ljubljana: Ministrstvo za finance. Pridobljeno s https://www.gov.si/teme/fiskalna-in-javnofinancna-politika/

MF. (2022b). Odhodki državnega proračuna za blaženje posledic covid-19 [interni podatki]. Ljubljana: Ministrstvo za finance.

Milač, M. (2022, 3. februar). Kako vojna v Ukrajini pustoši po evropski avtoindustriji. *Finance*. Pridobljeno s https://avto.finance.si/8987758

NIESR. (2022). The Economic Costs of the Russia-Ukraine Conflict. London: National Institute of Economic and Social Research. Pridobljeno s https://www.niesr.ac.uk/wp-content/uploads/2022/03/PP32-Economic-Costs-Russia-Ukraine.pdf

OdPSD22–24 – Odlok o okviru za pripravo proračunov sektorja država v obdobju 2022 do 2024. (2021). Ur. l. RS, št. 65/21 in 183/21. Pridobljeno s http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODLO2410

OECD. (2021). OECD Economic Outlook. Pariz: OECD Publishing. Pridobljeno s https://www.oecd-ilibrary.org/sites/66c5ac2c-en/index.html?itemId=/content/publication/66c5ac2c-en

OECD. (2022). Trade in Value Added (TiVA) 2021 ed: Principal Indicators [podatkovna baza]. Pariz: Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj. Pridobljeno s https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=TIVA_2021_C1

OECD. (več let). OECD Economic Outlook: Statistics and Projections (leta 2020-2021). Pariz: Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj. Pridobljeno s https://www.oecd-ilibrary.org/economics/data/oecd-economic-outlook-statistics-and-projections_eo-data-en

Oxford Economics. (2022). How the clash with Russia will affect Europe's economy. Oxford Economics. Pridobljeno s https://blog.oxfordeconomics.com/content/eurozone-how-the-clash-with-russia-will-affect-europes-economy

Podkaminer in Gligorov, V. (2006). Strong Growth, Driven by Exports in the NMS and by Consumption in the Future EU Members, wiiw Research Report No. 325. Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/strong-growth-driven-by-exports-in-the-nms-and-by-consumption-in-the-future-eu-members-dlp-355.pdf

Podkaminer, L. (2003). Transition Countries Resist Global Slowdown: Productivity Gains Offset Effects of Appreciation, wiiw Research Report No. 293. Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/transition-countries-resist-global-slowdown-productivity-gains-offset-effects-of-appreciation-dlp-222.pdf

Podkaminer, L. (2004). Transition Countries on the Eve of EU Enlargement, wiiw Research Report No. 303. Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/transition-countries-on-the-eve-of-eu-enlargement-dlp-260.pdf

Podkaminer, L. in Hunya, G. (2005). Back from the Peak, Growth in Transition Countries Returns to Standard Rate of Catching-up, wiiw Research Report No. 320. Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/back-from-the-peak-growth-in-transition-countries-returns-to-standard-rate-of-catching-up-dlp-330.pdf

Pöschl, J. (2002). Transition Countries Face Up to Global Stagnation: Is it Catching?, wiiw Research Report No. 283. Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/transition-countries-face-up-to-global-stagnation-is-it-catching-dlp-209.pdf

Raiffeisen Research. (2022, 3. januar). Euro area/CEE Watch: Initial thoughts on economic impact of the war in Europe. Pridobljeno 7. 3. 2022 s https://www.raiffeisenresearch.com/servlet/NoAuthLibraryServlet?action=viewDocument&encrypt=ded1b2ce-256b-4543-9a0f-c7242f56cb98&mime=HTML&id=replaceme@bluematrix.com

S&P Global. (2022). S&P Global Commodity Insights. S&P Global. Pridobljeno s https://www.spglobal.com/commodity-insights/en/commodities/oil

SURS. (2022). SI-STAT [podatkovna baza]. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno s https://pxweb.stat.si/SiStat/sl

Swanson, A. (2022, 1. marec). Ukrainian Invasion Adds to Chaos for Global Supply Chains. *The New York Times*. Pridobljeno s https://www.nytimes.com/2022/03/01/business/economy/ukraine-russia-supply-chains.html

UMAR. (2018). Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2018. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. Pridobljeno s https://www.umar.si/fileadmin/user_upload/napovedi/jesen/2018/JesenskaNapoved2018-22okt.pdf

UMAR. (2020). Poletna napoved gospodarskih gibanj 2020. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. Pridobljeno s https://www.umar.si/fileadmin/user_upload/napovedi/vmesna/poletna_2020/slovenska/Poletna_napoved_2020.pdf

UMAR. (2021a). Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2021. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. Pridobljeno s https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/napovedi/jesen/2021/JNGG_2021_splet.pdf

UMAR. (2021b). Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2021. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. Pridobljeno s https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/napovedi/pomlad/pomladanska_2021/Pomladanska_napoved_2021-splet_01.pdf

UMAR. (več let-a). Jesenska napoved gospodarskih gibanj (leta 2005-2021). Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.

UMAR. (več let-b). Jesensko poročilo (leta 1997-2006). Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.

UMAR. (več let-c). Pomladanska napoved gospodarskih gibanj (leta 2005-2021). Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.

UMAR. (več let-d). Pomladno poročilo (leta 1997-2006). Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.

UN Comtrade. (2022). UN Comtrade Database [podatkovna baza]. New York: United Nations Statistics Division. Pridobljeno s https://comtrade.un.org/data/

Vlada RS. (b. d.). Ukrepi za zajezitev širjenja okužb. Pridobljeno 30. 8. 2021 s https://www.gov.si/teme/koronavirus-sars-cov-2/ukrepi-za-zajezitev-sirjenja-okuzb/

WB. (2022). World Bank Commodity Statistics [podatkovni portal]. Washington, DC: Svetovna banka. Pridobljeno s https://www.worldbank.org/en/research/commodity-markets

WIIW. (2022). Monthly Report, No. 2/2022. Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/p-6109.html

WIIW. (več let-a). wiiw Current Analyses and Forecasts. Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/publications-17-all-all-all-10-year-desc-0-.html

WIIW. (več let-b). wiiw Forecast Report (leta 2014–2021). Dunaj: Dunajski inštitut za mednarodne ekonomske študije. Pridobljeno s https://wiiw.ac.at/wiiw-forecast-reports-ps-50.html

ZDoh-2Z – Sprejeto besedilo zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (ZDoh-2Z). (2022). 435-01/21-8/ EPA 1854-VIII. Pridobljeno s https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/zakonodaja/izbran/!ut/p/z1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfIjo8zivSy9Hb283Q0N3E3dLQwCQ7z9g7w8nAwsnMz1w9EUGAWZGgS6GDn5BhsYGwQHG-pHEaPfAAdwNCBOPx4FUfiNL8gNDQ11VFQEAAXcoa4!/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/?uid=BF60ECF028B0E015C12586CD004DCD7C&db=pre_zak&mandat=VIII&tip=doc

ZDOsk – Zakon o dolgotrajni oskrbi. (2021). Ur. l. RS, št. 196/21. Pridobljeno s http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7621

ZDUOP – Zakon o dodatnih ukrepih za omilitev posledic COVID-19. (2021). Ur. l. RS, št. 15/21 in 112/21. Pridobljeno s http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8321

ZDUPŠOP – Zakon o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitev, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic COVID-19. (2021). Ur. l. RS, št. 206/21. Pridobljeno s http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8506

ZIUPDV – Zakon o interventnih ukrepih za pripravo na drugi val COVID-19. (2020). Ur. l. RS, št. 98/20 in 152/20. Pridobljeno s http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8231

ZIUPOPDVE – Zakon o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19. (2020). Ur. l. RS, št. 203/20, 15/21 – ZDUOP, 82/21 – ZNB-C in 112/21 – ZNUPZ in 206/21 – ZDUPŠOP. Pridobljeno s http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8304

ZIUZEOP – Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo. (2020). Ur. l. RS, št. 49/20.

ZNUPZ – Zakon o nujnih ukrepih na področju zdravstva. (2021). Ur. l. RS, št. 112/21. Pridobljeno s http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8360

ZOA – Zakon o osebni asistenci. (2017). Ur. l. RS, št. 10/17, 31/18 in 172/21. Pridobljeno s http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7568

ZRSZ. (2021). Napovednik zaposlovanja 2021/II. Ljubljana: Zavod republike Slovenije za zaposlovanje. Pridobljeno s https://www.ess.gov.si/_files/14807/Porocilo_Napovednik_zaposlovanja_2021_jesen.pdf

ZUOPVCE – Zakon o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov. (2022). Ur. l. RS, št. 29/22. Pridobljeno s https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina?urlid=202229&stevilka=553

ZZUOOP – Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19. (2020). Ur. l. RS, št. 152/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 82/21 – ZNB-C in 112/21 – ZNUPZ. Pridobljeno s http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8254

1 Priloga: Ocena uspešnosti napovedi

1.1 Uvod

Epidemične razmere pri nas in v naših glavnih trgovinskih partnericah so tudi v letu 2021 ostale pomemben dejavnik negotovosti makroekonomskih napovedi. Kljub visokim tveganjem glede poteka epidemije je Slovenija v letu 2021 po močnem padcu v letu 2020 beležila hitro okrevanje gospodarske aktivnosti, ki je bilo po prvi oceni SURS 8,1-odstotno. Kot smo izpostavili že v lanski Pomladanski napovedi, smo za leto 2020 v vseh delih ocene uspešnosti upoštevali samo napovedi, ki so bile pripravljene po razglasitvi epidemije v Sloveniji 12. marca 2020. V primeru UMAR smo namesto redne Pomladanske napovedi iz marca 2020 upoštevali Poletno napoved iz junija 2020, ki je bila kot prva celovita napoved pripravljena za potrebe rebalansa državnega proračuna za leto 2020. Poleg tega smo iz ocene uspešnosti izločili napovedi za leto 2020, ki so jih domače in tuje institucije pripravile v letu 2019, saj epidemije takrat ni bilo moč predvideti.

1.2 Metodologija

Ocena uspešnosti napovedi UMAR temelji na primerjavi z drugimi domačimi in tujimi institucijami,[89] ki objavljajo napovedi gospodarskih gibanj za Slovenijo. V analizo, ki zajema najnovejše podatke za leto 2021, smo vključili napovedi[90] za dve ključni makroekonomski spremenljivki, in sicer gospodarsko rast in povprečno letno inflacijo. Gibanje dejanskih vrednosti teh dveh makroekonomskih spremenljivk prikazuje Slika 56. Ocena uspešnosti napovedi temelji na primerjavi napovedanih vrednosti s prvo statistično letno oceno z uporabo različnih statističnih mer točnosti.[91] V nadaljevanju je najprej prikazan pregled odstopanj napovedi posameznih institucij za leto 2021. Temu sledi ocena uspešnosti napovedi UMAR za obdobje po letu 1997. Zadnji del pa vsebuje primerjalno analizo uspešnosti napovedi šestih institucij, pri čemer se analizirano obdobje nanaša na čas med letoma 2002 in 2021, saj gre v tem

---

[89] Poleg napovedi Urada RS za makroekonomske analize in razvoj (UMAR, 2020, več let-a, več let-b, več let-c, več let-d) smo v analizo vključili še napovedi, ki jih za Slovenijo pripravljajo Banka Slovenije (BS, več let-a, več let-b, več let-c, več let-d, več let-e), Gospodarska zbornica Slovenije (Analitika GZS, 2021b, 2021a, več let), iz tujine pa Evropska komisija (EK, več let), Mednarodni denarni sklad (IMF, več let), Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche (Pöschl, 2002; Havlik, 2002; Podkaminer, 2003; Havlik, 2003; Podkaminer, 2004; Gligorov idr., 2004; Havlik idr., 2005; Podkaminer in Hunya, 2005; Podkaminer in Gligorov, 2006; Gligorov in Podkaminer, 2006, 2007; Gligorov in Richter, 2007; WIIW, več let-a, več let-b), v zadnjih letih pa tudi Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD, več let) in Consensus Economics (Consensus Economics, 2020b, 2020a, 2021b, 2021a). V nadaljevanju uporabljamo izraz institucije.

[90] Upoštevali smo pomladanske napovedi za prihodnje leto (PN_{t+1}), jesenske napovedi za prihodnje leto (JN_{t+1}), pomladanske napovedi za tekoče leto (PN_t) in jesenske napovedi za tekoče leto (JN_t).

[91] Aritmetično povprečje napak ($ME = \frac{1}{T}\sum_{t=1}^{T}(P_t - R_t)$), povprečna absolutna napaka ($MAE = \frac{1}{T}\sum_{t=1}^{T}(|P_t - R_t|)$), koren povprečne kvadratne napake ($RMSE = \sqrt{\frac{1}{T}\sum_{t=1}^{T}(P_t - R_t)^2}$), standardizirana povprečna absolutna napaka ($stdMAE = \frac{MAE}{sd(R_t)}$) in standardiziran koren povprečne kvadratne napake ($stdRMSE = \frac{RMSE}{sd(R_t)}$), pri čemer imajo oznake spremenljivk in simboli naslednje pomene: R dejanska vrednost, P napoved, sd standardni odklon in T število napovedi. Podrobni rezultati so prikazani v Statistični prilogi.

primeru za najdaljše obdobje, za katerega so na voljo napovedi večine institucij.[92]

Slika 56: Gibanje gospodarske rasti in povprečne letne inflacije, 1997–2021

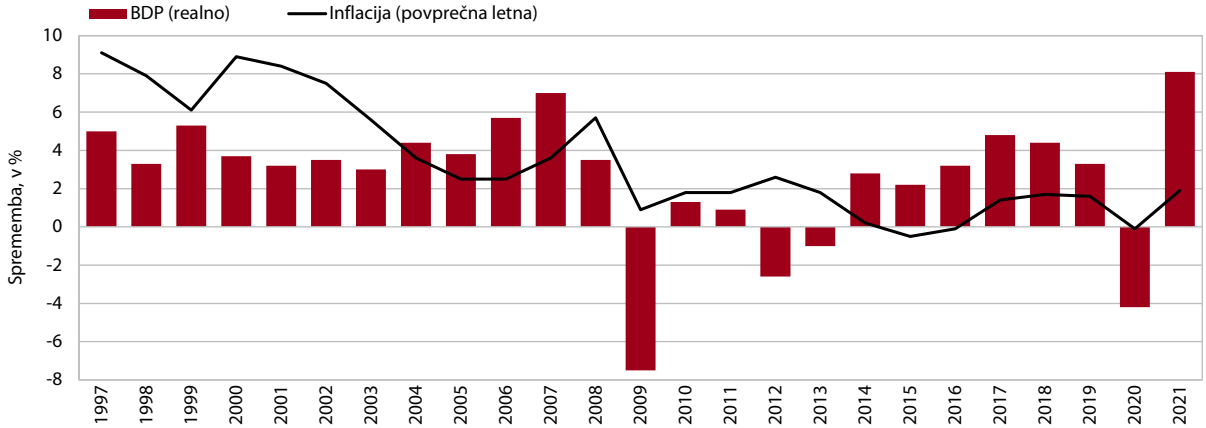

Vir: SURS.

Za bolj nepristransko primerjavo uspešnosti napovedi med institucijami je treba iz primerjav izločiti vpliv časa objav napovedi. Kot kaže Slika 57, večina institucij svoje napovedi objavlja pozneje kot UMAR. Institucije, ki svoje napovedi objavijo pozneje, imajo določeno informacijsko prednost, ki se lahko kaže v manjših napakah napovedi, in obratno. Zato smo primerjavo uspešnosti napovedi med institucijami izvedli na podlagi novejše, bolj nepristranske metode,[93] ki temelji na izračunu popravljene povprečne absolutne napake (angl. *adjusted Mean Absolute Error*; v nadaljevanju popravljena MAE statistika), iz katere je statistično izločen vpliv časa objav napovedi. Osnovo za izračun popravljene MAE statistike predstavlja ocenjevanje ekonometričnega modela, ki predpostavlja, da je absolutna napaka napovedi odvisna od nabora informacij, ki ga ima posamezna institucija na voljo v času priprave napovedi, napovedovalskih sposobnosti institucije (t. i. individualnih oziroma fiksnih učinkov) in težavnosti napovedovanja posameznega leta. Individualne oziroma fiksne učinke tega modela je nato možno interpretirati kot popravljene povprečne absolutne napake napovedi.

[92] Iz analize sta izključena OECD in Consensus Economics, saj so njune napovedi za Slovenijo na voljo šele od leta 2009 dalje.

[93] Metodo smo prvič uporabili v Jesenski napovedi gospodarskih gibanj 2018 (UMAR, 2018), glej Poglavje 5. Podrobnejši opis metode je na voljo v Andersson idr. (2017).

Slika 57: Običajna časovnica objav napovedi posameznih institucij

jan.				
feb.				
mar.	**UMAR**	WIIW	GZS	Consensus Economics
apr.	MDS			
maj	EK	OECD		
jun.	BS			
jul.				
avg.				
sep.	**UMAR**	Consensus Economics		
okt.	MDS			
nov.	EK	OECD	WIIW	
dec.	BS	GZS		

Vir: napovedi institucij.

1.3 Pregled napovedi za leto 2021

Gospodarska rast je bila v letu 2021 višja od pričakovanj vseh institucij. Po izrazitem padcu v letu 2020 je slovensko gospodarstvo za razliko od evrskega začelo okrevati že v začetku leta 2021. K temu je ob boljših epidemioloških razmerah največ prispeval začetek sproščanja ukrepov in s tem povezana rast precejšnjega dela zasebne potrošnje. V nadaljevanju leta se je ob dodatnem sproščanju ukrepov gospodarska aktivnost še okrepila in v tretjem četrtletju dosegla svojo predkrizno raven iz zadnjega četrtletja 2019. Okrevanje je bilo široko osnovano, zelo ugodne so bile tudi razmere na trgu dela. Gospodarske razmere so kljub oviram v mednarodni menjavi zaradi ozkih grl in širjenju novih različic koronavirusa ostale ugodne tudi ob koncu leta. Po prvi statistični oceni se je BDP v letu 2021 realno zvišal za 8,1 %, kar je več od pričakovanj vseh vključenih institucij. Najmanjšo napako je v letu 2021 tako pri pomladanski kot jesenski napovedi naredila BS (2,9 in 1,4 o. t.), ki svoje napovedi objavi med zadnjimi. Napaka UMAR, ki svoje napovedi objavi med prvimi, je pri Pomladanski napovedi 2021 znašala 3,5 o. t. Zelo podobne so bile tudi napake EK, GZS in Consensus Economics, napake ostalih institucij pa so bile večje in so presegle 4 o. t. Pri Jesenski napovedi 2021 je bila napaka UMAR 2 o. t., nekoliko manjše so bile napake EK (1,7 o. t.), GZS (1,8 o. t.) in MDS (1,8 o. t.), napake WIIW, OECD in Consensus Economics pa so bile večje od 2 o. t. Napake so bile načeloma manjše pri institucijah, ki so napovedi objavile pozneje (več o tem spodaj pri popravljenih MAE statistikah).

Tabela 8: Pregled napovedi gospodarske rasti po posameznih institucijah za leto 2021

Realizacija: 8,1 %	Pomladanska napoved iz leta 2020 (PN_{t+1})		Jesenska napoved iz leta 2020 (JN_{t+1})		Pomladanska napoved iz leta 2021 (PN_t)		Jesenska napoved iz leta 2021 (JN_t)	
	Napoved	Napaka v o. t.	Napoved	Napaka v o. t.	Napoved	Napaka v o. t.	Napoved	Napaka v o. t.
UMAR*	4,5	-3,6	5,1	-3,0	4,6	-3,5	6,1	-2,0
BS	4,9	-3,2	3,1	-5,0	5,2	-2,9	6,7	-1,4
GZS**	4,0	-4,1	5,0	-3,1	4,7	-3,4	6,3	-1,8
EK	6,7	-1,4	5,1	-3,0	4,9	-3,2	6,4	-1,7
MDS	5,4	-2,7	5,2	-2,9	3,7	-4,4	6,3	-1,8
WIIW	4,0	-4,1	4,5	-3,6	3,6	-4,5	5,2	-2,9
OECD	4,5	-3,6	3,4	-4,7	3,5	-4,6	5,9	-2,2
Consensus Economics	3,4	-4,7	4,7	-3,4	4,4	-3,7	5,5	-2,6

Vir: napovedi institucij, preračuni UMAR. Opombe: Pozitivne (negativne) vrednosti napak pomenijo, da je bila napovedana vrednost višja (nižja) od dejanske realizacije. *Namesto redne Pomladanske napovedi UMAR iz marca 2020 smo upoštevali Poletno napoved iz junija 2020, ki je bila podobno kot ostale primerljive napovedi pripravljena po razglasitvi epidemije v Sloveniji. **GZS v letu 2020 ni izdala nobene napovedi v obliki publikacije, zato smo upoštevali napovedi (aprilsko in oktobrsko), ki jih je poslala na Consensus Economics.

Ob gospodarskem okrevanju so institucije za leto 2021 pričakovale zmerno inflacijo, ki pa so jo nazadnje podcenile. Potem ko so se cene življenjskih potrebščin leta 2020 znižale, so institucije za leto 2021 ob predvidenem gospodarskem okrevanju pričakovale njihovo rast blizu dveh odstotkov. Povprečna letna inflacija je bila na koncu 1,9 % (CPI) oziroma 2,1 % (HICP) in višja od zadnjih napovedi vseh institucij. K njej so največ prispevale višje cene energentov (zlasti nafte in zemeljskega plina), med drugim tudi zaradi nizke osnove iz leta 2020, ob omejitvenih dejavnikih proizvodnje in povečanem povpraševanju pa tudi cene neenergetskega industrijskega blaga. V pomladanski napovedi 2021 je bila pri napovedi inflacije, merjene s CPI, napaka najmanjša pri GZS (0,2 o. t.) in Consensus Economics (0,7 o. t.), napaki UMAR in MDS pa sta znašali 1,1 o. t. Pri napovedi HICP inflacije pa sta bili napaki najmanjši pri BS in WIIW (v obeh primerih 0,8 o. t.), napake ostalih institucij pa so presegle 1 o. t. V jesenski napovedi 2021 je skoraj povsem točno napoved inflacije, merjene s HICP, pripravila BS. Napaka UMAR je pri Jesenski napovedi 2021 znašala 0,5 o. t. in je bila primerljiva z napakami ostalih institucij, ki napovedujejo inflacijo na podlagi CPI.

Tabela 9: Pregled napovedi povprečne letne inflacije po posameznih institucijah za leto 2021

Realizacija: CPI: 1,9 % HICP: 2,1 %	Pomladanska napoved iz leta 2020 (PN_{t+1})		Jesenska napoved iz leta 2020 (JN_{t+1})		Pomladanska napoved iz leta 2021 (PN_t)		Jesenska napoved iz leta 2021 (JN_t)	
	Napoved	Napaka v o. t.	Napoved	Napaka v o. t.	Napoved	Napaka v o. t.	Napoved	Napaka v o. t.
UMAR*	1,7	-0,2	1,6	-0,3	0,8	-1,1	1,4	-0,5
BS	1,3	-0,8	0,9	-1,2	1,3	-0,8	2,0	-0,1
GZS**	2,2	0,3	1,9	0,0	1,7	-0,2	1,6	-0,3
EK	1,2	-0,9	0,9	-1,2	0,8	-1,3	1,7	-0,4
MDS	1,4	-0,5	1,8	-0,1	0,8	-1,1	1,4	-0,5
WIIW	1,0	-1,1	1,3	-0,8	1,3	-0,8	1,8	-0,3
OECD	2,0	-0,1	1,7	-0,4	0,8	-1,3	1,7	-0,4
Consensus Economics	1,5	-0,4	1,4	-0,5	1,2	-0,7	1,5	-0,4

Vir: napovedi institucij, preračuni UMAR. Opombe: Napovedi UMAR, GZS, MDS in Consensus Economics se nanašajo na inflacijo, merjeno s CPI, medtem ko BS, EK, WIIW in OECD napovedujejo inflacijo, merjeno s HICP. Pozitivne (negativne) vrednosti napak pomenijo, da je bila napovedana vrednost višja (nižja) od dejanske realizacije. *Namesto redne Pomladanske napovedi UMAR iz marca 2020 smo upoštevali Poletno napoved iz junija 2020, ki je bila podobno kot ostale primerljive napovedi pripravljena po razglasitvi epidemije v Sloveniji. **GZS v letu 2020 ni izdala nobene napovedi v obliki publikacije, zato smo upoštevali napovedi (aprilsko in oktobrsko), ki jih je poslala na Consensus Economics.

Pri napovedih UMAR v daljšem časovnem obdobju ni zaznati večjih sistematičnih odstopanj napovedanih vrednosti od dejanskih. Za presojo glede uspešnosti napovedi se je treba osredotočiti na daljše časovno obdobje. V nadaljevanju najprej primerjamo uspešnost napovedi UMAR za gospodarsko rast in povprečno letno inflacijo v obdobju po letu 1997. Temu sledi primerjava uspešnosti napovedi med institucijami na podlagi prej omenjene novejše metode. Prva lastnost, na podlagi katere lahko presojamo uspešnost napovedi, je (ne)pristranskost. Napoved je pristranska, kadar sistematično podcenjuje ali precenjuje dejansko vrednost napovedane spremenljivke. Pristranskost ugotavljamo na podlagi predznaka povprečne napake napovedi. Izračuni kažejo, da smo na UMAR v obdobju 1997–2021 pri PN_{t+1} in JN_{t+1} gospodarsko rast nekoliko precenjevali, kar izhaja iz pozitivnih vrednosti povprečnih napak, vendar so te vrednosti majhne ter znašajo 0,42 in 0,25 o. t. Vrednosti povprečnih napak za gospodarsko rast pri PN_t in JN_t pa sta zanemarljivi (–0,15 in –0,19 o. t.), kar kaže na nepristranskost napovedi. Tudi napovedi povprečne letne inflacije so bile nepristranske, saj je povprečna napaka vseh napovedi v tem primeru zanemarljiva (–0,04 o. t.).

Točnost napovedi UMAR se povečuje s krajšanjem napovednega horizonta. Naslednja pomembna lastnost za presojo uspešnosti napovedi pa je točnost. Točnost napovedi ugotavljamo z izračunom povprečne absolutne napake,[94] za katero je pomembno, da v daljšem časovnem obdobju dosega čim nižjo vrednost. Za obdobje med letoma 1997 in 2021 povprečje absolutnih napak UMAR pri napovedih gospodarske rasti pri PN_{t+1} znaša 2,00 o. t., pri JN_{t+1} pa 1,69 o. t. Pri PN_t in JN_t pa napaki znašata 1,18 in 0,61 o. t. Povprečne absolutne napake pri napovedih inflacije pa so nekoliko nižje[95] in znašajo 0,95 o. t. pri PN_{t+1}, 0,85 o. t pri JN_{t+1}, 0,45 o. t. pri PN_t in 0,21 o. t. pri JN_t.[96] Zlasti pri napovedih gospodarske rasti so napake v krajšem časovnem obdobju (npr. v 2002–2021) nekoliko večje, kar je predvsem posledica večjih napak, ki so bile narejene v času gospodarske in finančne krize pred dobrim desetletjem in pozneje ob prehodu v fazo okrevanja ter ob epidemiji covida-19, ko je bilo napovedovanje zaradi večje negotovosti zahtevnejše (Slika 58). Podrobnejši vpogled v napake napovedi UMAR tudi kaže, da se absolutne napake tako pri gospodarski rasti kot pri povprečni letni inflaciji zmanjšujejo s krajšanjem napovednega horizonta, kar pomeni, da na UMAR učinkovito upoštevamo vse nove informacije, ki so na voljo v času priprave vsake naslednje napovedi.

[94] V uporabi je tudi RMSE statistika, ki bolj »kaznuje« velike napake, saj so te manj zaželene.

[95] Do enakih sklepov pridemo tudi na podlagi izračuna standardiziranih MAE in RMSE statistik, ki sta bolj primerni za neposredno medsebojno primerjavo točnosti med različnimi spremenljivkami.

[96] Rezultati za ostale institucije so prikazani v Statistični prilogi.

Slika 58: Povprečne absolutne napake UMAR pri napovedih gospodarske rasti (levo) in povprečne letne inflacije (desno)

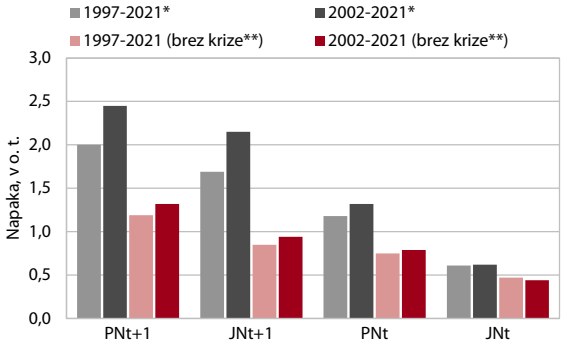

Vir: napovedi UMAR. Opombe: *napovedi iz leta 2019 za leto 2020 niso upoštevane. V letu 2020 je namesto Pomladanske napovedi upoštevana Poletna napoved, izdana junija 2020. **Izločena so leta 2009, 2011, 2012, 2014, 2020 in 2021.

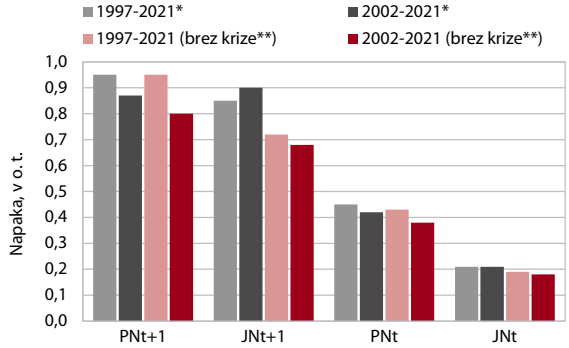

Vir: napovedi UMAR. Opombe: *napovedi iz leta 2019 za leto 2020 niso upoštevane. V letu 2020 je namesto Pomladanske napovedi upoštevana Poletna napoved, izdana junija 2020. **Izločena so leta 2009, 2011, 2012, 2014, 2020 in 2021.

Pri primerjavi točnosti napovedi med institucijami je treba upoštevati čas objav napovedi. Čas objav napovedi lahko pomembno vpliva na njihovo točnost, saj imajo institucije, ki svoje napovedi objavijo pozneje, na voljo večji nabor informacij, zaradi česar so lahko njihove napake pri napovedih manjše, in obratno. Te informacije so lahko nadaljnji podatki o gibanju kazalnika, revizije že objavljenih podatkov, pa tudi spremembe predpostavk o gibanjih v mednarodnem okolju, ki za Slovenijo, kot majhno odprto gospodarstvo, predstavljajo pomemben dejavnik negotovosti. V preteklih letih so bile pomemben dejavnik pri pripravi napovedi tudi usmeritve javnofinančne politike in ukrepi za javnofinančno konsolidacijo, ki so bili večinoma dorečeni po tem, ko smo na UMAR že zaključili s pripravo napovedi. Uvedba fiskalnega pravila je v proces napovedovanja vnesla nekoliko večjo predvidljivost z vidika postavljenih ciljev (zlasti štirih javnofinančnih blagajn), del negotovosti, ki izhaja iz podrobnejše strukture prihodkov in izdatkov, ki je določena po pripravi napovedi UMAR, pa se je ohranil. Izjemne gospodarske okoliščine, povezane s krizo zaradi covida-19, v katerih je prišlo do odstopa od fiskalnih pravil, v napovedi ponovno vnašajo povečano negotovost. Iz zgoraj navedenih razlogov smo primerjalno oceno točnosti napovedi med institucijami, ki jo prikazujemo v nadaljevanju, osnovali na izračunu t. i. popravljene MAE statistike, ki zaradi izločenega vpliva časa objav napovedi omogoča bolj nepristranske ocene.

Ocene popravljenih MAE statistik za daljše časovno obdobje kažejo na visoko zanesljivost UMAR pri napovedovanju gospodarske rasti in povprečne letne inflacije. Spodnji sliki (Slika 59 in Slika 60) prikazujeta razvrstitev institucij glede na vrednost popravljene MAE statistike pri napovedih gospodarske rasti in povprečne letne inflacije, pri čemer negativna (pozitivna) vrednost statistike pomeni, da je napovedovalska sposobnost posamezne institucije nad (pod) povprečjem. Glede na vrednosti popravljenih MAE statistik so v obdobju 2002–2021 pri napovedovanju gospodarske rasti nadpovprečne

napovedovalske sposobnosti izkazovali UMAR, BS in EK, pri napovedih povprečne letne inflacije pa zlasti UMAR in BS.[97]

Slika 59: (Popravljene) povprečne absolutne napake pri napovedih gospodarske rasti za obdobje 2002–2021, po institucijah

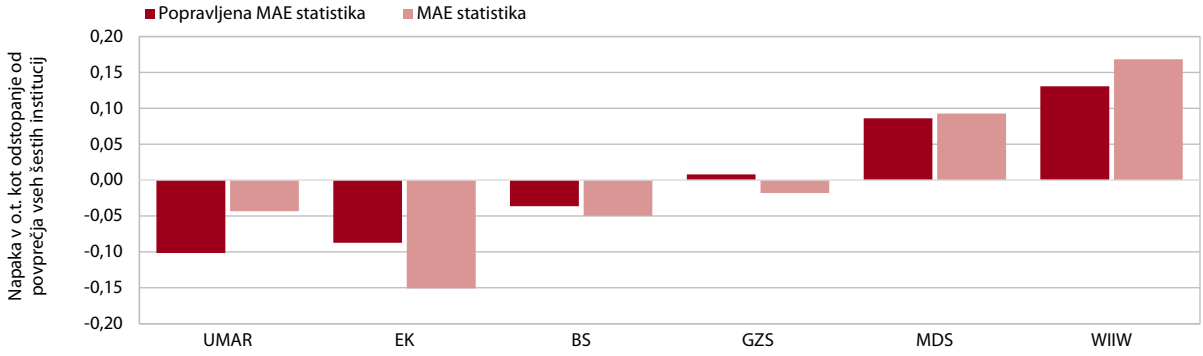

Vir: napovedi institucij; ocene UMAR po metodologiji Andersson, Aranki in Reslow (2017). Opomba: negativna (pozitivna) vrednost statistike pomeni, da je napovedovalska sposobnost posamezne institucije nad (pod) povprečjem.

Slika 60: (Popravljene) povprečne absolutne napake pri napovedih povprečne letne inflacije za obdobje 2002–2021, po institucijah

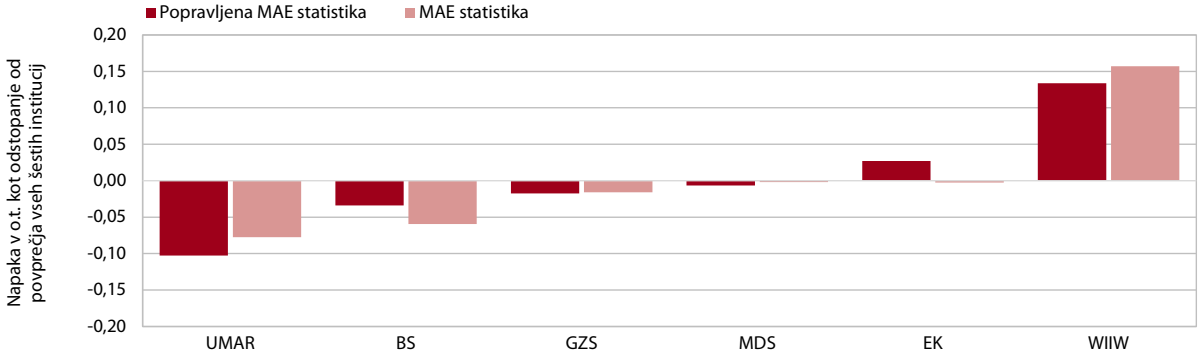

Vir: napovedi institucij; ocene UMAR po metodologiji Andersson, Aranki in Reslow (2017). Opomba: negativna (pozitivna) vrednost statistike pomeni, da je napovedovalska sposobnost posamezne institucije nad (pod) povprečjem.

[97] Z istočasno uporabo CPI in HICP inflacije implicitno predpostavljamo, da je sposobnost napovedovanja CPI inflacije enaka sposobnosti napovedovanja HICP inflacije. Glede na to, da imata seriji podobno varianco in vztrajnost, je lahko ta predpostavka povsem sprejemljiva. Nadalje tudi predpostavljamo, da je pričakovana napaka napovedi v vsakem časovnem obdobju enaka tako pri CPI kot pri HICP inflaciji. Ker sta si seriji zelo podobni, omenjena predpostavka ni tako problematična.

statistična priloga

Kazalo tabel

Tabela 1: Pomembnejši makroekonomski kazalniki razvoja Republike Slovenije
Tabela 2a: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (tekoče cene)
Tabela 2b: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (struktura v %, tekoče cene)
Tabela 3a: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (stalne cene)
Tabela 3b: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (realne stopnje rasti v %)
Tabela 4a: Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda (tekoče cene)
Tabela 4b: Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda (struktura v %, tekoče cene)
Tabela 5a: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda (tekoče cene)
Tabela 5b: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda (struktura v %, tekoče cene)
Tabela 6a: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda (stalne cene)
Tabela 6b: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda (realne stopnje rasti v %)
Tabela 7: Plačilna bilanca (v mio EUR) plačilno bilančna statistika
Tabela 8: Kazalniki trga dela (števila v tisoč, kazalniki in letne stopnje rasti v %)
Tabela 9: Indikatorji mednarodne konkurenčnosti (letne stopnje rasti v %)
Tabela 10a: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF, prihodki (tekoče cene)
Tabela 10b: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF, prihodki (delež v primerjavi z BDP v %)
Tabela 11a: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF, odhodki (tekoče cene)
Tabela 11b: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF, odhodki (delež v primerjavi z BDP v %)
Tabela 12: Primerjava uspešnosti napovedi realne gospodarske rasti in povprečne letne inflacije, po institucijah

Tabela 1: Pomembnejši makroekonomski kazalniki razvoja Republike Slovenije realne stopnje rasti v %, razen kjer ni drugače navedeno

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
									napoved		
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	2,8	2,2	3,2	4,8	4,4	3,3	-4,2	8,1	4,2	3,0	2,8
BDP v mio EUR (tekoče cene)	37.634	38.853	40.443	43.011	45.864	48.397	46.918	52.020	56.167	59.768	62.882
BDP na prebivalca v EUR (tekoče cene)	18.253	18.830	19.589	20.820	22.136	23.167	22.312	24.678	26.601	28.243	29.647
BDP na prebivalca v USD (tekoče cene)	24.249	20.892	21.683	23.521	26.142	25.936	25.485	29.187	29.261	30.870	32.404
BDP na prebivalca po kupni moči (PPS)[1]	22.100	22.700	23.600	25.100	26.400	27.700	26.500				
BDP na prebivalca po kupni moči (PPS EU28=100)[1]	83	83	84	86	87	88	89				
ZAPOSLENOST IN PRODUKTIVNOST											
Zaposlenost po nacionalnih računih	0,4	1,3	1,8	2,9	3,2	2,5	-0,6	1,4	1,7	1,0	0,7
Število registriranih brezposelnih (povprečje leta v tisoč)	120,1	112,7	103,2	88,6	78,5	74,2	85,0	74,3	61,1	58,9	56,8
Stopnja registrirane brezposelnosti v %	13,1	12,3	11,2	9,5	8,2	7,7	8,7	7,6	6,2	6,0	5,7
Stopnja brezposelnosti po anketi o delovni sili v %	9,7	9,0	8,0	6,6	5,1	4,5	5,0	4,8	4,3	4,1	3,9
Produktivnost dela (BDP na zaposlenega)	2,4	0,9	1,3	1,8	1,2	0,8	-3,7	6,6	2,4	1,9	2,1
PLAČE*											
Bruto plače na zaposlenega - nominalna rast v %	1,1	1,0	1,8	2,7	3,4	4,3	5,8	6,1	2,4	4,0	3,9
Zasebni sektor	1,4	0,5	1,7	2,9	4,0	3,9	4,4	6,1	5,8	4,2	4,2
Javni sektor	0,9	2,1	2,3	2,9	3,0	5,4	7,8	6,5	-2,8	3,4	3,3
Bruto plače na zaposlenega - realna rast v %	0,9	1,5	2,0	1,3	1,6	2,7	5,9	4,1	-3,7	0,7	1,6
Zasebni sektor	1,2	1,0	1,8	1,5	2,3	2,2	4,5	4,1	-0,5	1,0	1,9
Javni sektor	0,7	2,6	2,4	1,5	1,3	3,7	7,9	4,5	-8,6	0,2	1,0
MENJAVA S TUJINO											
Izvoz proizvodov in storitev	6,0	4,7	6,2	11,1	6,2	4,5	-8,7	13,2	7,1	5,5	5,0
Izvoz proizvodov	6,3	5,3	5,7	11,0	5,7	4,5	-5,5	12,3	4,9	4,4	4,0
Izvoz storitev	5,0	2,4	8,0	11,2	7,7	4,6	-20,5	17,1	16,6	9,6	8,6
Uvoz proizvodov in storitev	4,2	4,3	6,3	10,7	7,1	4,7	-9,6	17,4	7,2	4,9	4,6
Uvoz proizvodov	3,8	5,1	6,6	10,7	7,4	5,0	-8,6	17,4	6,0	4,4	4,3
Uvoz storitev	6,1	0,1	4,7	10,5	5,4	3,0	-14,9	17,3	14,5	7,5	6,4

Tabela 1: Pomembnejši makroekonomski kazalniki razvoja Republike Slovenije realne stopnje rasti v %, razen kjer ni drugače navedeno

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
									napoved		
PLAČILNA BILANCA - plačilno bilančna statistika											
Saldo tekočega računa plačilne bilance v mio EUR	1.918	1.483	1.932	2.674	2.731	2.898	3.462	1.663	1.167	1.492	1.654
- delež v primerjavi z BDP v %	5,1	3,8	4,8	6,2	6,0	6,0	7,4	3,2	2,1	2,5	2,6
Saldo menjave s tujino v mio EUR	2.640	3.122	3.465	3.870	3.896	4.218	4.362	2.822	2.353	2.906	3.334
- delež v primerjavi z BDP v %	7,0	8,0	8,6	9,0	8,5	8,7	9,3	5,4	4,2	4,9	5,3
DOMAČE POVPRAŠEVANJE											
Končna potrošnja	1,1	2,1	3,9	1,5	3,4	4,1	-3,8	9,4	3,3	1,4	1,6
Delež v BDP v %	73,9	72,8	73,0	71,0	70,3	70,7	70,8	72,7	72,6	71,5	70,7
v tem:											
Zasebna potrošnja	1,6	2,0	4,4	1,9	3,6	4,8	-6,6	11,6	4,3	1,4	1,6
Delež v BDP v %	55,0	54,0	54,0	52,5	52,0	52,4	50,2	52,5	54,0	53,1	52,4
Državna potrošnja	-0,2	2,3	2,4	0,4	3,0	2,0	4,2	3,9	0,6	1,3	1,5
Delež v BDP v %	18,9	18,8	19,0	18,5	18,3	18,3	20,6	20,2	18,7	18,4	18,2
Investicije v osnovna sredstva	-0,1	-1,2	-3,6	10,2	9,7	5,5	-8,2	12,3	6,5	5,0	5,0
Delež v BDP v %	19,1	18,7	17,4	18,3	19,3	19,6	18,9	20,2	21,2	21,7	22,1
TEČAJ IN CENE											
Razmerje USD za 1 EUR	1,329	1,110	1,107	1,129	1,181	1,120	1,141	1,184	1,100	1,093	1,093
Realni efektivni tečaj - deflator CPI[2]	-0,2	-4,1	0,2	0,4	0,8	-0,3	-0,4	-0,6	0,7	0,6	0,4
Inflacija (konec leta), v %[3]	0,2	-0,4	0,5	1,7	1,4	1,8	-1,1	4,9	5,4	2,4	2,1
Inflacija (povprečje leta), v %[3]	0,2	-0,5	-0,1	1,4	1,7	1,6	-0,1	1,9	6,4	3,2	2,3
Cena nafte Brent v USD / sodček	98,9	52,4	44,8	54,3	71,0	64,3	41,8	70,7	111,8	95,7	90,7

Vir podatkov: SURS, BS, Eurostat, preračuni, napoved UMAR.
[1] Merjeno v standardih kupne moči (PPS).
[2] Rast vrednosti pomeni apreciacijo nacionalne valute in obratno.
[3] Merilo inflacije je indeks cen življenjskih potrebščin.
* Upoštevali smo metodološko specifiko glede poročanja plač (brez vključenih nadomestil države za leti 2020 in 2021), ki vpliva tudi še na leto 2022.

Tabela 2a: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

tekoče cene, mio EUR

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
										napoved		
A	Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	759,1	814,6	800,8	791,3	1.029,9	947,0	995,7	959,6	1.034,0	1.071,4	1.101,1
BCDE	Rudarstvo, predelovalne dejavnosti, oskrba z elektriko in vodo, ravnanje z odplakami, saniranje okolja	8.736,8	9.080,9	9.492,3	10.187,9	10.691,8	11.483,6	11.274,5	12.715,8	13.704,6	14.523,7	15.217,5
	od tega: C Predelovalne dejavnosti	7.385,1	7.747,0	8.156,2	8.848,8	9.312,2	9.998,7	9.692,9	10.963,1	11.851,1	12.551,3	13.142,4
F	Gradbeništvo	1.852,3	1.808,3	1.817,8	2.002,5	2.286,9	2.529,0	2.501,9	2.772,9	3.061,6	3.347,0	3.647,2
GHI	Trgovina in popravila vozil, promet in skladiščenje, gostinstvo	6.497,2	6.852,4	7.251,2	7.815,4	8.414,3	8.836,9	7.932,8	8.721,2	9.548,3	10.230,5	10.847,8
J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	1.391,5	1.357,4	1.388,2	1.488,1	1.544,9	1.700,4	1.750,6	1.900,8	2.106,8	2.301,1	2.484,5
K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	1.304,1	1.362,2	1.337,5	1.407,7	1.514,7	1.604,2	1.631,8	1.836,6	1.808,6	1.943,1	2.044,3
L	Poslovanje z nepremičninami	2.529,9	2.652,9	2.771,4	2.853,3	2.974,8	3.053,8	3.068,9	3.234,9	3.230,1	3.377,5	3.490,6
MN	Strokovne, znanstvene, tehnične dejavnosti in druge raznovrstne poslovne dejavnosti	3.222,7	3.346,6	3.459,3	3.795,0	4.089,8	4.208,8	3.908,3	4.432,9	4.859,0	5.259,6	5.565,7
OPQ	Uprava in obramba, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo	5.389,7	5.469,2	5.805,9	6.087,1	6.419,6	6.906,5	7.528,0	8.115,3	8.570,8	9.026,2	9.427,3
RST	Druge storitvene dejavnosti	848,9	847,2	905,0	941,6	982,7	1.058,2	887,8	1.015,2	1.235,7	1.339,8	1.415,5
1. DODANA VREDNOST		**32.532,0**	**33.591,7**	**35.029,6**	**37.370,0**	**39.949,3**	**42.328,5**	**41.480,4**	**45.704,9**	**49.159,4**	**52.420,0**	**55.241,5**
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE		5.102,3	5.260,9	5.413,7	5.641,4	5.915,0	6.068,2	5.437,7	6.315,3	7.007,1	7.348,3	7.640,8
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)		**37.634,3**	**38.852,6**	**40.443,2**	**43.011,3**	**45.864,2**	**48.396,7**	**46.918,0**	**52.020,2**	**56.166,5**	**59.768,3**	**62.882,4**

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 2b: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

deleži v % BDP (tekoče cene)

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
										napoved		
A	Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	2,0	2,1	2,0	1,8	2,2	2,0	2,1	1,8	1,9	1,8	1,8
BCDE	Rudarstvo, predelovalne dejavnosti, oskrba z elektriko in vodo, ravnanje z odplakami, saniranje okolja	23,2	23,4	23,5	23,7	23,3	23,7	24,0	24,4	24,4	24,3	24,2
	od tega: C Predelovalne dejavnosti	19,6	19,9	20,2	20,6	20,3	20,7	20,7	21,1	21,1	21,0	20,9
F	Gradbeništvo	4,9	4,7	4,5	4,7	5,0	5,2	5,3	5,3	5,5	5,6	5,8
GHI	Trgovina in popravila vozil, promet in skladiščenje, gostinstvo	17,3	17,6	17,9	18,2	18,3	18,3	16,9	16,8	17,0	17,1	17,3
J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	3,7	3,5	3,4	3,5	3,4	3,5	3,7	3,7	3,8	3,9	4,0
K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	3,5	3,5	3,3	3,3	3,3	3,3	3,5	3,5	3,2	3,3	3,3
L	Poslovanje z nepremičninami	6,7	6,8	6,9	6,6	6,5	6,3	6,5	6,2	5,8	5,7	5,6
MN	Strokovne, znanstvene, tehnične dejavnosti in druge raznovrstne poslovne dejavnosti	8,6	8,6	8,6	8,8	8,9	8,7	8,3	8,5	8,7	8,8	8,9
OPQ	Uprava in obramba, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo	14,3	14,1	14,4	14,2	14,0	14,3	16,0	15,6	15,3	15,1	15,0
RST	Druge storitvene dejavnosti	2,3	2,2	2,2	2,2	2,1	2,2	1,9	2,0	2,2	2,3	2,3
1.	**DODANA VREDNOST**	**86,4**	**86,5**	**86,6**	**86,9**	**87,1**	**87,5**	**88,4**	**87,9**	**87,5**	**87,7**	**87,8**
2.	KOREKCIJSKE POSTAVKE	13,6	13,5	13,4	13,1	12,9	12,5	11,6	12,1	12,5	12,3	12,2
3.	**BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 3a: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

mio EUR

		stalne cene preteklega leta								stalne cene 2021		
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
										napoved		
A	Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	733,0	858,7	803,3	760,6	957,0	956,3	983,8	933,6	988,9	999,3	1.008,8
BCDE	Rudarstvo, predelovalne dejavnosti, oskrba z elektriko in vodo, ravnanje z odplakami, saniranje okolja	8.695,4	8.891,7	9.543,7	10.148,1	10.504,9	11.433,8	11.100,8	12.372,9	13.179,9	13.502,8	13.806,8
	od tega: C Predelovalne dejavnosti	7.300,8	7.593,1	8.177,8	8.788,3	9.114,3	10.082,5	9.722,6	10.677,2	11.357,8	11.653,1	11.944,4
F	Gradbeništvo	1.820,9	1.792,9	1.748,8	1.953,9	2.169,8	2.472,6	2.478,9	2.572,9	2.926,8	3.103,9	3.288,6
GHI	Trgovina in popravila vozil, promet in skladišèenje, gostinstvo	6.522,2	6.858,4	7.235,4	7.800,7	8.279,4	8.703,8	8.140,0	8.853,4	9.161,6	9.441,0	9.752,6
J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	1.383,8	1.419,0	1.351,6	1.458,3	1.569,4	1.652,6	1.746,3	1.897,1	2.025,3	2.164,0	2.288,5
K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	1.239,6	1.261,4	1.397,8	1.331,9	1.417,6	1.587,7	1.626,1	1.830,2	1.781,5	1.826,9	1.871,7
L	Poslovanje z nepremičninami	2.605,0	2.534,5	2.651,8	2.811,9	2.907,1	3.007,7	3.039,7	3.130,9	3.291,5	3.326,1	3.357,7
MN	Strokovne, znanstvene, tehnične dejavnosti in druge raznovrstne poslovne dejavnosti	3.287,1	3.373,6	3.453,2	3.724,3	4.049,3	3.973,4	3.777,2	4.304,9	4.710,0	4.976,1	5.197,6
OPQ	Uprava in obramba, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo	5.460,5	5.400,5	5.603,0	5.917,1	6.206,6	6.525,7	7.116,6	7.664,6	8.286,1	8.414,6	8.548,4
RST	Druge storitvene dejavnosti	847,1	842,5	891,0	922,5	959,0	1.023,1	886,0	983,1	1.208,6	1.257,5	1.307,2
1. DODANA VREDNOST		**32.594,5**	**33.233,0**	**34.679,6**	**36.829,0**	**39.020,3**	**41.337,0**	**40.895,4**	**44.543,4**	**47.560,2**	**49.012,2**	**50.427,7**
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE		4.868,9	5.233,0	5.413,1	5.561,7	5.893,2	6.018,1	5.454,4	6.181,8	6.663,6	6.831,0	6.982,0
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)		**37.463,4**	**38.466,0**	**40.092,8**	**42.390,7**	**44.913,5**	**47.355,1**	**46.349,9**	**50.725,2**	**54.223,8**	**55.843,2**	**57.409,8**

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 3b: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

realne stopnje rasti v %

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
										napoved		
A	Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	2,0	13,1	-1,4	-5,0	20,9	-7,1	3,9	-6,2	3,0	1,0	1,0
BCDE	Rudarstvo, predelovalne dejavnosti, oskrba z elektriko in vodo, ravnanje z odplakami, saniranje okolja	4,0	1,8	5,1	6,9	3,1	6,9	-3,3	9,7	3,6	2,4	2,3
	od tega: C Predelovalne dejavnosti	4,5	2,8	5,6	7,7	3,0	8,3	-2,8	10,2	3,6	2,6	2,5
F	Gradbeništvo	9,8	-3,2	-3,3	7,5	8,4	8,1	-2,0	2,8	5,5	6,0	6,0
GHI	Trgovina in popravila vozil, promet in skladišèenje, gostinstvo	3,5	5,6	5,6	7,6	5,9	3,4	-7,9	11,6	5,0	3,0	3,3
J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	4,7	2,0	-0,4	5,0	5,5	7,0	2,7	8,4	6,5	6,8	5,8
K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	-1,4	-3,3	2,6	-0,4	0,7	4,8	1,4	12,2	-3,0	2,5	2,5
L	Poslovanje z nepremičninami	1,3	0,2	0,0	1,5	1,9	1,1	-0,5	2,0	1,7	1,0	1,0
MN	Strokovne, znanstvene, tehnične dejavnosti in druge raznovrstne poslovne dejavnosti	9,2	4,7	3,2	7,7	6,7	-2,8	-10,3	10,1	6,2	5,6	4,5
OPQ	Uprava in obramba, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo	0,3	0,2	2,4	1,9	2,0	1,7	3,0	1,8	2,1	1,5	1,6
RST	Druge storitvene dejavnosti	-1,1	-0,8	5,2	1,8	1,8	4,1	-16,3	10,7	19,0	4,0	4,0
1. DODANA VREDNOST		**3,4**	**2,2**	**3,2**	**5,1**	**4,4**	**3,5**	**-3,4**	**7,4**	**4,1**	**3,1**	**2,9**
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE		-1,5	2,6	2,9	2,7	4,5	1,7	-10,1	13,7	5,5	2,5	2,2
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)		**2,8**	**2,2**	**3,2**	**4,8**	**4,4**	**3,3**	**-4,2**	**8,1**	**4,2**	**3,0**	**2,8**

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 4a: Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda

tekoče cene, mio EUR

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
									napoved		
1. Sredstva za zaposlene	**18.408,0**	**18.935,4**	**19.966,0**	**21.246,0**	**22.818,7**	**24.582,6**	**25.221,1**	**26.912,0**	**28.392,2**	**29.897,0**	**31.277,7**
Bruto plače in prejemki	15.792,6	16.223,9	17.167,0	18.270,3	19.608,6	21.130,9	21.656,0	23.149,2	24.422,4	25.716,8	26.904,5
Socialni prispevki delodajalcev	2.615,4	2.711,5	2.799,0	2.975,8	3.210,1	3.451,8	3.565,1	3.762,8	3.969,8	4.180,2	4.373,2
2. Davki na proizvodnjo in uvoz	**5.638,3**	**5.799,1**	**5.959,8**	**6.187,1**	**6.483,0**	**6.701,5**	**6.024,6**	**6.936,7**	**7.673,7**	**8.040,9**	**8.358,7**
3. Subvencije na proizvodnjo	**581,5**	**528,1**	**548,1**	**575,3**	**604,6**	**630,6**	**2.156,2**	**1.529,4**	**915,0**	**767,0**	**635,0**
4. Bruto poslovni presežek / raznovrstni dohodek	**14.169,5**	**14.646,4**	**15.065,5**	**16.153,5**	**17.167,2**	**17.743,2**	**17.828,5**	**19.700,9**	**21.015,6**	**22.597,4**	**23.881,0**
5. Bruto domači proizvod (5=1+2-3+4)	**37.634,3**	**38.852,6**	**40.443,2**	**43.011,3**	**45.864,2**	**48.396,7**	**46.918,0**	**52.020,2**	**56.166,5**	**59.768,3**	**62.882,4**

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 4b: Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda

struktura v % (tekoče cene)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
									napoved		
1. Sredstva za zaposlene	**48,9**	**48,7**	**49,4**	**49,4**	**49,8**	**50,8**	**53,8**	**51,7**	**50,6**	**50,0**	**49,7**
Bruto plače in prejemki	42,0	41,8	42,4	42,5	42,8	43,7	46,2	44,5	43,5	43,0	42,8
Socialni prispevki delodajalcev	6,9	7,0	6,9	6,9	7,0	7,1	7,6	7,2	7,1	7,0	7,0
2. Davki na proizvodnjo in uvoz	**15,0**	**14,9**	**14,7**	**14,4**	**14,1**	**13,8**	**12,8**	**13,3**	**13,7**	**13,5**	**13,3**
3. Subvencije na proizvodnjo	**1,5**	**1,4**	**1,4**	**1,3**	**1,3**	**1,3**	**4,6**	**2,9**	**1,6**	**1,3**	**1,0**
4. Bruto poslovni presežek / raznovrstni dohodek	**37,7**	**37,7**	**37,3**	**37,6**	**37,4**	**36,7**	**38,0**	**37,9**	**37,4**	**37,8**	**38,0**
5. Bruto domači proizvod (5=1+2-3+4)	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Vir podatkov: SURS; napoved UMAR.

Tabela 5a: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

tekoče cene, mio EUR

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
										napoved		
1	**BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)**	**37.634,3**	**38.852,6**	**40.443,2**	**43.011,3**	**45.864,2**	**48.396,7**	**46.918,0**	**52.020,2**	**56.166,5**	**59.768,3**	**62.882,4**
2	IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	28.659,2	29.974,3	31.383,2	35.753,4	38.899,9	40.635,6	36.541,2	43.451,7	48.919,1	51.655,0	54.353,9
3	UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	26.117,4	26.865,5	27.929,9	31.892,4	35.026,5	36.448,9	32.212,9	40.687,3	46.631,3	48.821,4	51.098,0
4	SALDO menjave s tujino (4=2-3)	2.541,7	3.108,8	3.453,3	3.860,9	3.873,4	4.186,6	4.328,2	2.764,4	2.287,7	2.833,5	3.256,0
5	DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	35.092,6	35.743,8	36.989,9	39.150,4	41.990,9	44.210,1	42.589,8	49.255,7	53.878,8	56.934,7	59.626,4
6	KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	27.801,3	28.298,3	29.537,5	30.535,2	32.250,2	34.230,8	33.207,3	37.802,9	40.791,5	42.712,5	44.442,7
7	ZASEBNA POTROŠNJA	20.692,9	20.985,0	21.838,9	22.598,4	23.869,7	25.350,3	23.562,4	27.302,8	30.307,1	31.727,9	32.977,5
	- gospodinjstva	20.339,1	20.640,2	21.475,4	22.218,6	23.463,3	24.918,5	23.160,4	26.834,7	29.794,1	31.187,9	32.415,7
	- izdatki zasebnih neprofitnih institucij	353,8	344,8	363,5	379,8	406,4	431,8	402,0	468,1	513,0	540,0	561,8
8	DRŽAVNA POTROŠNJA	7.108,4	7.313,3	7.698,6	7.936,7	8.380,6	8.880,6	9.644,9	10.500,1	10.484,4	10.984,7	11.465,2
9	BRUTO INVESTICIJE (9=10+11)	7.291,3	7.445,6	7.452,4	8.615,2	9.740,6	9.979,3	9.382,5	11.452,9	13.087,2	14.222,2	15.183,7
10	BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	7.191,0	7.247,8	7.028,7	7.879,8	8.834,4	9.495,4	8.860,5	10.482,9	11.918,0	12.958,0	13.911,9
11	SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI	100,3	197,8	423,8	735,4	906,3	483,8	522,1	969,9	1.169,2	1.264,2	1.271,8

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 5b: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

struktura v % (tekoče cene)

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
										napoved		
1	**BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
2	IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	76,2	77,1	77,6	83,1	84,8	84,0	77,9	83,5	87,1	86,4	86,4
3	UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	69,4	69,1	69,1	74,1	76,4	75,3	68,7	78,2	83,0	81,7	81,3
4	SALDO menjave s tujino (4=2-3)	6,8	8,0	8,5	9,0	8,4	8,7	9,2	5,3	4,1	4,7	5,2
5	DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	93,2	92,0	91,5	91,0	91,6	91,3	90,8	94,7	95,9	95,3	94,8
6	KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	73,9	72,8	73,0	71,0	70,3	70,7	70,8	72,7	72,6	71,5	70,7
7	ZASEBNA POTROŠNJA	55,0	54,0	54,0	52,5	52,0	52,4	50,2	52,5	54,0	53,1	52,4
	- gospodinjstva	54,0	53,1	53,1	51,7	51,2	51,5	49,4	51,6	53,0	52,2	51,5
	- izdatki zasebnih neprofitnih institucij	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
8	DRŽAVNA POTROŠNJA	18,9	18,8	19,0	18,5	18,3	18,3	20,6	20,2	18,7	18,4	18,2
9	BRUTO INVESTICIJE (9=10+11)	19,4	19,2	18,4	20,0	21,2	20,6	20,0	22,0	23,3	23,8	24,1
10	BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	19,1	18,7	17,4	18,3	19,3	19,6	18,9	20,2	21,2	21,7	22,1
11	SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI	0,3	0,5	1,0	1,7	2,0	1,0	1,1	1,9	2,1	2,1	2,0

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 6a: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

mio EUR

		stalne cene preteklega leta								stalne cene 2021		
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
										napoved		
1	**BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)**	**37.463,4**	**38.466,0**	**40.092,8**	**42.390,7**	**44.913,5**	**47.355,1**	**46.349,9**	**50.725,2**	**54.223,8**	**55.843,2**	**57.409,8**
2	IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	28.681,3	30.018,0	31.821,7	34.857,7	37.954,2	40.656,9	37.115,4	41.363,5	46.558,3	49.114,8	51.558,4
3	UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	26.404,1	27.245,3	28.555,1	30.910,5	34.152,6	36.662,5	32.957,6	37.807,2	43.635,7	45.755,3	47.854,7
4	SALDO menjave s tujino (4=2-3)	2.277,2	2.772,6	3.266,7	3.947,2	3.801,6	3.994,4	4.157,8	3.556,4	2.922,6	3.359,6	3.703,7
5	DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	35.186,3	35.693,4	36.826,1	38.443,5	41.111,9	43.360,7	42.192,1	47.168,9	51.301,2	52.483,7	53.706,0
6	KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	27.923,8	28.387,8	29.408,8	29.984,9	31.579,8	33.562,2	32.945,6	36.330,5	39.047,3	39.600,5	40.223,9
7	ZASEBNA POTROŠNJA	20.781,5	21.112,7	21.918,4	22.254,5	23.407,8	25.015,2	23.688,6	26.305,7	28.484,1	28.894,8	29.357,6
	- gospodinjstva	20.427,7	20.769,2	21.559,8	21.882,1	23.009,4	24.597,5	23.283,2	25.845,8	28.002,0	28.403,0	28.857,4
	- izdatki zasebnih neprofitnih institucij	353,8	343,5	358,6	372,4	398,4	417,7	405,4	459,9	482,1	491,8	500,1
8	DRŽAVNA POTROŠNJA	7.142,3	7.275,1	7.490,4	7.730,3	8.172,1	8.546,9	9.257,1	10.024,8	10.563,1	10.705,7	10.866,3
9	BRUTO INVESTICIJE (9=10+11)	7.262,4	7.305,6	7.417,3	8.458,6	9.532,1	9.798,5	9.246,4	10.838,3	12.253,9	12.883,2	13.482,2
10	BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	7.152,8	7.103,8	6.987,6	7.744,3	8.645,9	9.319,0	8.715,0	9.954,1	11.159,2	11.722,7	12.314,7
11	SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI	109,6	201,8	429,7	714,4	886,1	479,5	531,4	884,2	1.094,8	1.160,5	1.167,5

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 6b: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

realne stopnje rasti v %

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
										napoved		
1	**BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)**	**2,8**	**2,2**	**3,2**	**4,8**	**4,4**	**3,3**	**-4,2**	**8,1**	**4,2**	**3,0**	**2,8**
2	IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	6,0	4,7	6,2	11,1	6,2	4,5	-8,7	13,2	7,1	5,5	5,0
3	UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	4,2	4,3	6,3	10,7	7,1	4,7	-9,6	17,4	7,2	4,9	4,6
4	*SALDO menjave s tujino[1]*	*1,6*	*0,6*	*0,4*	*1,2*	*-0,1*	*0,3*	*-0,1*	*-1,6*	*0,3*	*0,8*	*0,6*
5	DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	1,3	1,7	3,0	3,9	5,0	3,3	-4,6	10,8	4,2	2,3	2,3
6	KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	1,1	2,1	3,9	1,5	3,4	4,1	-3,8	9,4	3,3	1,4	1,6
7	ZASEBNA POTROŠNJA	1,6	2,0	4,4	1,9	3,6	4,8	-6,6	11,6	4,3	1,4	1,6
	- gospodinjstva	1,6	2,1	4,5	1,9	3,6	4,8	-6,6	11,6	4,3	1,4	1,6
	- izdatki zasebnih neprofitnih institucij	3,3	-2,9	4,0	2,5	4,9	2,8	-6,1	14,4	3,0	2,0	1,7
8	DRŽAVNA POTROŠNJA	-0,2	2,3	2,4	0,4	3,0	2,0	4,2	3,9	0,6	1,3	1,5
9	BRUTO INVESTICIJE (9=10+11)	1,7	0,2	-0,4	13,5	10,6	0,6	-7,3	15,5	7,0	5,1	4,6
10	BRUTO INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	-0,1	-1,2	-3,6	10,2	9,7	5,5	-8,2	12,3	6,5	5,0	5,0
11	*SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI[1]*	*0,3*	*0,3*	*0,6*	*0,7*	*0,3*	*-0,9*	*0,1*	*0,8*	*0,2*	*0,1*	*0,0*

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.
Opomba: [1] Kot prispevek k realni rasti BDP (v odstotnih točkah).

Tabela 7: Plačilna bilanca - plačilno bilančna statistika

mio EUR

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
									napoved		
I. TEKOČI RAČUN	**1.918**	**1.483**	**1.932**	**2.674**	**2.731**	**2.898**	**3.462**	**1.663**	**1.167**	**1.492**	**1.654**
1. BLAGO	1.175	1.476	1.524	1.617	1.272	1.311	2.366	438	-628	-533	-619
1.1. Izvoz blaga	22.860	23.948	24.883	28.372	30.808	32.013	29.656	35.248	39.122	40.795	42.402
1.2. Uvoz blaga	21.685	22.471	23.360	26.756	29.535	30.702	27.290	34.810	39.750	41.328	43.021
2. STORITVE	1.465	1.646	1.941	2.254	2.624	2.907	1.996	2.384	2.981	3.439	3.954
2.1. Izvoz storitev	5.710	5.952	6.517	7.394	8.124	8.659	6.900	8.222	9.817	10.883	11.977
- Transport	1.529	1.654	1.839	2.164	2.431	2.512	2.330	2.689	2.891	3.040	3.218
- Potovanja	2.140	2.162	2.271	2.523	2.704	2.843	1.200	1.509	2.364	2.796	3.287
- Ostalo	2.041	2.136	2.407	2.706	2.989	3.303	3.370	4.025	4.563	5.047	5.472
2.2. Uvoz storitev	4.245	4.306	4.575	5.140	5.500	5.751	4.904	5.838	6.836	7.444	8.023
- Transport	814	846	917	1.098	1.107	1.185	1.128	1.535	1.711	1.837	1.945
- Potovanja	1.119	1.109	1.176	1.322	1.483	1.500	718	877	1.336	1.502	1.673
- Ostalo	2.311	2.351	2.482	2.720	2.911	3.066	3.059	3.427	3.788	4.104	4.405
1., 2. BLAGO IN STORITVE	**2.640**	**3.122**	**3.465**	**3.870**	**3.896**	**4.218**	**4.362**	**2.822**	**2.353**	**2.906**	**3.334**
Izvoz blaga in storitev	28.570	29.900	31.400	35.766	38.931	40.671	36.556	43.470	48.939	51.677	54.379
Uvoz blaga in storitev	25.930	26.778	27.935	31.896	35.036	36.453	32.194	40.648	46.586	48.772	51.044
3. PRIMARNI DOHODKI	**-437**	**-1.256**	**-1.139**	**-879**	**-769**	**-811**	**-426**	**-651**	**-677**	**-795**	**-1.028**
3.1. Prejemki	888	1.070	1.259	1.381	1.633	1.758	1.645	1.758	1.906	1.900	1.814
- Od dela	238	302	355	385	486	536	493	555	560	565	570
- Od kapitala	368	511	637	703	802	845	713	749	771	775	803
- Ostali primarni dohodki	282	258	267	293	345	378	439	454	575	560	441
3.2. Izdatki	1.326	2.326	2.398	2.260	2.401	2.569	2.071	2.409	2.583	2.695	2.842
- Od dela	118	126	132	149	173	195	169	192	200	205	215
- Od kapitala	1.063	2.057	2.081	1.929	2.024	2.164	1.710	1.953	2.096	2.218	2.347
- Ostali primarni dohodki	144	143	184	182	204	211	192	264	287	272	280
4. SEKUNDARNI DOHODKI	**-285**	**-384**	**-394**	**-317**	**-396**	**-509**	**-473**	**-508**	**-510**	**-618**	**-652**
4.1. Prejemki	706	730	713	828	873	934	972	1.087	1.094	1.066	1.071
4.2. Izdatki	991	1.114	1.107	1.145	1.270	1.443	1.445	1.595	1.604	1.684	1.723
II. KAPITALSKI RAČUN	**79**	**412**	**-307**	**-324**	**-203**	**-187**	**-226**	**50**			
1. Bruto pridobitve/ odtujitve neproizvedenih nefinančnih imetij	-24	-37	-45	-76	-24	-24	-63	33			
2. Kapitalski transferji	102	449	-262	-248	-178	-163	-163	17			
III. FINANČNI RAČUN	**2.276**	**1.779**	**1.184**	**2.112**	**2.548**	**2.094**	**3.053**	**1.017**			
1. Neposredne naložbe	-584	-1.269	-864	-495	-934	-762	266	-523			
- Imetja	155	292	434	570	373	1.157	697	1.068			
- Obveznosti	739	1.560	1.298	1.065	1.307	1.919	431	1.591			
2. Naložbe v vrednostne papirje	-3.951	3.039	5.024	2.990	744	734	-1.826	3.199			
3 Finančni derivativi	-51	-98	-270	-185	-81	-163	53	-25			
4. Ostale naložbe	6.773	219	-2.610	-287	2.768	2.248	4.394	-2.458			
4.1. Imetja	4.812	-643	-2.216	-1.372	2.054	3.250	4.856	2.000			
4.2. Obveznosti	-1.961	-862	395	-1.085	-713	1.002	462	4.458			
5. Rezervna imetja	89	-113	-97	89	52	37	167	824			
IV. NETO NAPAKE IN IZPUSTITVE	**279**	**-116**	**-441**	**-239**	**20**	**-616**	**-184**	**-696**			

Vir podatkov: BS, napoved UMAR.
Opomba: Metodologija plačilne bilance temelji na priporočilih šeste izdaje Priročnika za izdelavo plačilne bilance, ki ga je izdal Mednarodni denarni sklad (Balance of Payments and International Investment Position).

Tabela 8: Kazalniki trga dela

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
									napoved		
PONUDBA NA TRGU DELA											
Stopnja aktivnosti (20-64 let, v %)	75,1	76,0	76,2	78,6	79,5	79,9	80	79,1	80,3	81,3	82,0
Aktivno prebivalstvo po ADS (v tisoč)	1.015	1.008	995	1.027	1.033	1.028	1029	1.020	1.030	1.039	1.044
- letna rast (v %)	0,7	-0,7	-1,3	3,2	0,7	-0,5	0,1	-0,9	1,0	0,8	0,5
ZAPOSLENOST IN BREZPOSELNOST											
Zaposlenost po nacionalnih računih (v tisoč)	931,7	943,9	961,2	989,2	1.020,8	1.045,9	1039,8	1.054,4	1.072,9	1.084,0	1.091,7
- letna rast (v %)	0,4	1,3	1,8	2,9	3,2	2,5	-0,6	1,4	1,7	1,0	0,7
Delovno aktivni po ADS (v tisoč)	917,0	917,6	915,1	959,0	980,5	982,4	978,1	971,5	986,1	996,3	1.003,4
- letna rast (v %)	1,2	0,1	-0,3	4,8	2,2	0,2	-0,4	-0,7	1,5	1,0	0,7
Stopnja delovne aktivnosti (20-64 let, v %)	67,8	69,1	70,1	73,4	75,4	76,4	76	75,4	76,9	78,1	78,9
Formalno delovno aktivni (v tisoč) *	797,8	804,6	817,2	845,5	872,8	894,2	888,9	900,3	919,8	929,4	936,4
- letna rast (v %)	0,5	0,9	1,6	3,5	3,2	2,5	-0,6	1,3	2,2	1,1	0,7
od teh osebe v delovnem razmerju (v tisoč)	703,0	713,1	730,5	755,3	780,2	801,9	794,6	804,4	822,3	831,2	837,7
- letna rast (v %)	0,6	1,4	2,4	3,4	3,3	2,8	-0,9	1,2	2,2	1,1	0,8
od teh samozaposleni (v tisoč)	94,8	91,6	86,7	90,2	92,6	92,3	94,3	95,8	97,4	98,3	98,7
- letna rast (v %)	-0,1	-3,4	-5,3	4,0	2,7	-0,3	2,1	1,6	1,7	0,8	0,5
Brezposelni po ADS (v tisoč)	98,0	90,5	79,7	67,5	52,8	45,7	51,1	48,5	43,8	42,2	40,7
- letna rast (v %)	-3,7	-7,7	-11,9	-15,3	-21,8	-13,4	11,8	-5,1	-9,8	-3,7	-3,5
Registrirani brezposelni (v tisoč)	120,1	112,7	103,2	88,6	78,5	74,2	85,0	74,3	61,1	58,9	56,8
- letna rast (v %)	0,2	-6,1	-8,5	-14,1	-11,5	-5,5	14,6	-12,6	-17,8	-3,7	-3,5
Stopnja brezposelnosti po ADS (v %)	9,7	9,0	8,0	6,6	5,1	4,5	5,0	4,8	4,3	4,1	3,9
Stopnja registrirane brezposelnosti (v %)	13,1	12,3	11,2	9,5	8,2	7,7	8,7	7,6	6,2	6,0	5,7

Vir: SURS, ZRSZ; Eurostat; napoved UMAR in Eurostat.
Opomba: * Po statističnem registru delovno aktivnega prebivalstva, vključno z oceno samostojnih kmetov.

Tabela 9: Indikatorji mednarodne konkurenčnosti

letne stopnje rasti v %

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
									napoved		
Efektivni tečaj[1]											
Nominalno	0,2	-3,0	0,9	0,5	0,8	-0,4	0,8	0,0	-1,0	0,0	0,0
Realno - deflator cene življenjskih potrebščin	-0,2	-4,1	0,2	0,4	0,8	-0,3	-0,4	-0,6	0,7	0,6	0,4
Realno - deflator stroški dela na enoto proizvoda	-1,4	-3,4	1,1	0,1	0,7	0,9	3,6	0,0	-0,6	0,6	-0,1
Komponente stroškov dela na enoto proizvoda											
Nominalni stroški dela na enoto proizvoda	-1,1	0,6	1,8	1,2	2,7	4,2	7,4	-1,1	1,1	2,2	1,7
Sredstva za zaposlene na zaposlenega, nominalno	1,2	1,5	3,1	3,0	3,9	5,0	3,5	5,4	3,6	4,2	3,8
Produktivnost dela, realno [2]	2,3	0,9	1,3	1,9	1,2	0,8	-3,7	6,6	2,4	1,9	2,1
Realni stroški dela na enoto proizvoda	-1,5	-0,4	0,9	-0,3	0,6	1,9	6,1	-3,6	-2,4	-1,1	-0,6
Produktivnost dela, nominalno [3]	2,8	1,9	2,2	3,3	3,3	3,0	-2,5	9,3	6,1	5,3	4,5

Vir podatkov: SURS, ECB, Consensus Forecasts, Evropska komisija, Reiffeisen Research; preračuni in napoved za Slovenijo UMAR.
Opombe: [1] Harmonizirani efektivni tečaj do 37 trgovinskih partneric: 19 držav zunaj evrskega območja in 18 držav evrskega območja; rast vrednosti pomeni apreciacijo nacionalne valute in obratno. [2] Bruto domači proizvod na zaposlenega, v stalnih cenah; [3] Bruto domači proizvod na zaposlenega, v tekočih cenah.

Tabela 10a: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

tekoče cene, v mio EUR

BILANCA PRIHODKOV	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 predhodno
I. SKUPAJ PRIHODKI	**15.494**	**15.714**	**15.842**	**16.803**	**18.594**	**19.232**	**18.529**	**21.382**
DAVČNI PRIHODKI	**13.193**	**13.746**	**14.241**	**15.162**	**16.225**	**17.179**	**16.460**	**18.785**
DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	2.386	2.585	2.681	2.967	3.296	3.614	3.262	3.981
Dohodnina	1.916	1.986	2.079	2.197	2.447	2.592	2.488	2.845
Davek od dohodkov pravnih oseb	468	595	600	766	846	997	773	1.115
PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	5.273	5.474	5.721	6.092	6.550	7.021	7.290	7.924
DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO	20	20	20	21	22	23	22	24
DAVKI NA PREMOŽENJE	245	238	256	274	278	296	287	316
DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	5.191	5.347	5.433	5.723	5.989	6.127	5.493	6.359
Davek na dodano vrednost	3.153	3.229	3.272	3.504	3.757	3.872	3.528	4.231
Trošarine	1.491	1.515	1.551	1.586	1.560	1.543	1.314	1.470
DAVKI NA MEDN. TRGOVINO IN TRANSAKCIJE	78	83	82	83	90	99	102	177
DRUGI DAVKI	0	1	48	1	0	-1	4	2
NEDAVČNI PRIHODKI	**1.185**	**956**	**963**	**1.089**	**1.351**	**1.114**	**1.118**	**1.339**
KAPITALSKI PRIHODKI	53	96	96	91	153	136	147	228
DONACIJE	**19**	**12**	**10**	**10**	**12**	**14**	**18**	**22**
TRANSFERNI PRIHODKI	**5**	**21**	**51**	**52**	**56**	**58**	**55**	**57**
SREDSTVA PREJETA IZ PRORAČUNA EU	**1.040**	**882**	**481**	**399**	**797**	**731**	**731**	**951**

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, Konsolidirana bilanca javnega financiranja.

Tabela 10b: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

deleži v primerjavi z BDP v %

BILANCA PRIHODKOV	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 predhodno
I. SKUPAJ PRIHODKI	**41,2**	**40,4**	**39,2**	**39,1**	**40,5**	**39,7**	**39,5**	**41,1**
DAVČNI PRIHODKI	**35,1**	**35,4**	**35,2**	**35,3**	**35,4**	**35,5**	**35,1**	**36,1**
DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	6,3	6,7	6,6	6,9	7,2	7,5	7,0	7,7
Dohodnina	5,1	5,1	5,1	5,1	5,3	5,4	5,3	5,5
Davek od dohodkov pravnih oseb	1,2	1,5	1,5	1,8	1,8	2,1	1,6	2,1
PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	14,0	14,1	14,1	14,2	14,3	14,5	15,5	15,2
DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
DAVKI NA PREMOŽENJE	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	13,8	13,8	13,4	13,3	13,1	12,7	11,7	12,2
Davek na dodano vrednost	8,4	8,3	8,1	8,1	8,2	8,0	7,5	8,1
Trošarine	4,0	3,9	3,8	3,7	3,4	3,2	2,8	2,8
DAVKI NA MEDN. TRGOVINO IN TRANSAKCIJE	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
DRUGI DAVKI	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
NEDAVČNI PRIHODKI	**3,1**	**2,5**	**2,4**	**2,5**	**2,9**	**2,3**	**2,4**	**2,6**
KAPITALSKI PRIHODKI	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4
DONACIJE	**0,1**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
TRANSFERNI PRIHODKI	**0,0**	**0,1**	**0,1**	**0,1**	**0,1**	**0,1**	**0,1**	**0,1**
SREDSTVA PREJETA IZ PRORAČUNA EU	**2,8**	**2,3**	**1,2**	**0,9**	**1,7**	**1,5**	**1,6**	**1,8**

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, Konsolidirana bilanca javnega financiranja, SURS, Temeljni agregati nacionalnih računov.

Tabela 11a: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

tekoče cene, mio EUR

BILANCA ODHODKOV	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 predhodno
II. SKUPAJ ODHODKI	**16.755**	**16.956**	**16.497**	**17.102**	**18.067**	**18.969**	**22.071**	**24.297**
TEKOČI ODHODKI	**7.043**	**7.168**	**7.407**	**7.733**	**7.967**	**8.228**	**9.128**	**10.390**
PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	3.116	3.124	3.278	3.406	3.583	3.837	4.285	5.027
PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOC. VARNOST	494	486	508	533	585	634	681	731
IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE	2.233	2.311	2.371	2.627	2.634	2.728	3.021	3.341
PLAČILA OBRESTI	1.097	1.043	1.074	985	868	792	778	732
REZERVE	103	204	176	183	298	238	364	559
TEKOČI TRANSFERI	**7.592**	**7.540**	**7.700**	**7.913**	**8.237**	**8.704**	**10.868**	**11.321**
SUBVENCIJE	467	399	397	425	444	468	1.449	867
TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	6.335	6.371	6.496	6.665	6.926	7.324	8.251	9.168
DRUGI TEKOČI TRANSFERI	790	770	808	822	867	913	1.168	1.286
INVESTICIJSKI ODHODKI - SKUPAJ	**1.717**	**1.815**	**962**	**1.078**	**1.432**	**1.527**	**1.549**	**1.957**
INVESTICIJSKI ODHODKI	1.451	1.520	784	891	1.160	1.253	1.231	1.542
INVESTICIJSKI TRANSFERI	266	295	178	187	272	274	319	416
PLAČILA SREDSTEV V PRORAČUN EU	**403**	**433**	**427**	**379**	**433**	**510**	**526**	**629**
III. JAVNOFINANČNI PRESEŽEK / PRIMANJKLJAJ (I. - II.)	**-1.261**	**-1.242**	**-655**	**-299**	**526**	**264**	**-3.542**	**-2.915**

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, Konsolidirana bilanca javnega financiranja.

Tabela 11b: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

deleži v primerjavi z BDP v %

BILANCA ODHODKOV	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 predhodno
II. SKUPAJ ODHODKI	**44,5**	**43,6**	**40,8**	**39,8**	**39,4**	**39,2**	**47,0**	**46,7**
TEKOČI ODHODKI	**18,7**	**18,5**	**18,3**	**18,0**	**17,4**	**17,0**	**19,5**	**20,0**
PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	8,3	8,0	8,1	7,9	7,8	7,9	9,1	9,7
PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOC. VARNOST	1,3	1,3	1,3	1,2	1,3	1,3	1,5	1,4
IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE	5,9	5,9	5,9	6,1	5,7	5,6	6,4	6,4
PLAČILA OBRESTI	2,9	2,7	2,7	2,3	1,9	1,6	1,7	1,4
REZERVE	0,3	0,5	0,4	0,4	0,6	0,5	0,8	1,1
TEKOČI TRANSFERI	**20,2**	**19,4**	**19,0**	**18,4**	**18,0**	**18,0**	**23,2**	**21,8**
SUBVENCIJE	1,2	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	3,1	1,7
TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	16,8	16,4	16,1	15,5	15,1	15,1	17,6	17,6
DRUGI TEKOČI TRANSFERI	2,1	2,0	2,0	1,9	1,9	1,9	2,5	2,5
INVESTICIJSKI ODHODKI - SKUPAJ	**4,6**	**4,7**	**2,4**	**2,5**	**3,1**	**3,2**	**3,3**	**3,8**
INVESTICIJSKI ODHODKI	3,9	3,9	1,9	2,1	2,5	2,6	2,6	3,0
INVESTICIJSKI TRANSFERI	0,7	0,8	0,4	0,4	0,6	0,6	0,7	0,8
PLAČILA SREDSTEV V PRORAČUN EU	**1,1**	**1,1**	**1,1**	**0,9**	**0,9**	**1,1**	**1,1**	**1,2**
III. JAVNOFINANČNI PRESEŽEK / PRIMANJKLJAJ (I. - II.)	**-3,4**	**-3,2**	**-1,6**	**-0,7**	**1,1**	**0,5**	**-7,5**	**-5,6**

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, Konsolidirana bilanca javnega financiranja, SURS, Temeljni agregati nacionalnih računov.

Tabela 12: Primerjava uspešnosti napovedi realne gospodarske rasti in povprečne letne inflacije, po institucijah

1. Aritmetično povprečje napak, ME		Bruto domači proizvod, realna rast				Inflacija, povprečje leta			
		PNt+1	JNt+1	PNt	JNt	PNt+1	JNt+1	PNt	JNt
UMAR	2002-2014	1,45	0,98	0,18	0,04	-0,11	0,20	-0,30	0,13
	2002-2015	1,19	0,81	0,14	0,02	0,02	0,27	-0,25	0,13
	2002-2016	1,08	0,75	0,07	0,01	0,09	0,31	-0,25	0,13
	2002-2017	0,85	0,57	-0,02	-0,03	0,07	0,29	-0,21	0,13
	2002-2018	0,72	0,50	0,02	-0,04	0,06	0,26	-0,22	0,13
	2002-2019	0,76	0,54	0,07	-0,01	0,07	0,27	-0,21	0,13
	2002-2020	0,76	0,54	-0,04	-0,07	0,07	0,27	-0,17	0,14
	2002-2021	0,53	0,36	-0,22	-0,17	0,06	0,24	-0,21	0,11
BS	2002-2014	1,35	0,92	0,27	-0,02	-0,26	-0,14	-0,20	0,08
	2002-2015	1,15	0,74	0,20	-0,04	-0,09	-0,03	-0,14	0,09
	2002-2016	1,03	0,65	0,15	-0,05	0,00	0,05	-0,13	0,08
	2002-2017	0,81	0,45	0,04	-0,07	-0,01	0,04	-0,11	0,07
	2002-2018	0,68	0,41	0,05	-0,08	-0,03	0,00	-0,10	0,07
	2002-2019	0,72	0,44	0,09	-0,07	0,00	0,03	-0,10	0,07
	2002-2020	0,72	0,44	0,03	-0,17	0,00	0,03	-0,08	0,07
	2002-2021	0,52	0,15	-0,12	-0,24	-0,04	-0,03	-0,11	0,06
GZS	2002-2014	1,35	0,75	0,13	-0,06	0,00	0,10	0,02	0,08
	2002-2015	1,14	0,57	0,06	-0,09	0,15	0,24	0,06	0,08
	2002-2016	1,01	0,49	0,03	-0,09	0,15	0,32	0,05	0,07
	2002-2017	0,78	0,29	n.p.	n.p.	0,13	0,29	n.p.	n.p.
	2002-2018	n.p.	n.p.	-0,01	-0,11	n.p.	n.p.	0,06	0,08
	2002-2019	0,78	0,29	0,02	-0,07	0,13	0,29	0,08	0,08
	2002-2020	0,78	0,29	0,06	-0,12	0,13	0,29	0,17	0,10
	2002-2021	0,48	0,14	-0,13	-0,21	0,20	0,35	0,15	0,08
EK	2002-2014	1,18	0,75	0,16	-0,10	-0,02	0,14	-0,07	0,09
	2002-2015	0,99	0,61	0,11	-0,11	0,12	0,26	-0,01	0,09
	2002-2016	0,90	0,53	0,05	-0,13	0,24	0,30	-0,01	0,10
	2002-2017	0,68	0,34	-0,06	-0,14	0,22	0,28	-0,01	0,10
	2002-2018	0,55	0,29	-0,05	-0,14	0,20	0,24	-0,01	0,10
	2002-2019	0,59	0,33	-0,01	-0,12	0,21	0,26	-0,01	0,10
	2002-2020	0,59	0,33	-0,08	-0,20	0,21	0,26	0,03	0,11
	2002-2021	0,48	0,15	-0,24	-0,28	0,15	0,18	-0,03	0,08
MDS	2002-2014	1,42	0,91	0,18	-0,02	-0,04	-0,06	-0,24	0,03
	2002-2015	1,18	0,74	0,11	-0,06	0,12	0,05	-0,22	0,04
	2002-2016	1,06	0,64	0,06	-0,07	0,16	0,10	-0,19	0,02
	2002-2017	0,81	0,40	-0,10	-0,13	0,12	0,07	-0,18	0,03
	2002-2018	0,61	0,26	-0,12	-0,12	0,13	0,07	-0,17	0,05
	2002-2019	0,62	0,30	-0,06	-0,08	0,15	0,08	-0,17	0,06
	2002-2020	0,62	0,30	-0,19	-0,14	0,15	0,08	-0,14	0,08
	2002-2021	0,45	0,13	-0,40	-0,23	0,11	0,07	-0,18	0,06
WIIW	2002-2014	1,31	1,24	0,46	-0,02	-0,04	0,07	-0,01	-0,01
	2002-2015	1,04	1,05	0,34	-0,04	0,16	0,19	0,08	0,01
	2002-2016	0,93	0,96	0,29	-0,04	0,19	0,22	0,12	-0,01
	2002-2017	0,70	0,75	0,14	-0,10	0,14	0,17	0,09	-0,01
	2002-2018	0,56	0,67	0,09	-0,09	0,10	0,16	0,08	-0,02
	2002-2019	0,59	0,70	0,13	-0,06	0,10	0,17	0,08	-0,01
	2002-2020	0,59	0,70	-0,08	-0,12	0,10	0,17	0,12	0,02
	2002-2021	0,35	0,47	-0,31	-0,26	0,04	0,11	0,07	0,00

Tabela 12: Primerjava uspešnosti napovedi realne gospodarske rasti in povprečne letne inflacije, po institucijah

2. Povprečna absolutna napaka, MAE		Bruto domači proizvod, realna rast				Inflacija, povprečje leta			
		PNt+1	JNt+1	PNt	JNt	PNt+1	JNt+1	PNt	JNt
UMAR	2002-2014	2,48	2,22	1,26	0,59	0,94	1,03	0,43	0,20
	2002-2015	2,46	2,16	1,21	0,56	0,99	1,03	0,43	0,20
	2002-2016	2,33	2,03	1,18	0,54	1,00	1,02	0,41	0,19
	2002-2017	2,35	2,03	1,19	0,54	0,94	0,96	0,41	0,19
	2002-2018	2,29	1,95	1,16	0,52	0,90	0,91	0,40	0,18
	2002-2019	2,24	1,91	1,15	0,51	0,86	0,89	0,38	0,18
	2002-2020	2,24	1,91	1,20	0,55	0,86	0,89	0,39	0,19
	2002-2021	2,24	1,97	1,32	0,62	0,83	0,86	0,42	0,21
BS	2002-2014	2,31	2,21	1,33	0,71	1,04	0,96	0,39	0,19
	2002-2015	2,25	2,16	1,29	0,68	1,10	1,00	0,41	0,19
	2002-2016	2,15	2,06	1,24	0,65	1,11	1,01	0,38	0,18
	2002-2017	2,17	2,09	1,26	0,63	1,05	0,95	0,37	0,17
	2002-2018	2,12	1,98	1,19	0,61	1,00	0,93	0,35	0,16
	2002-2019	2,09	1,93	1,17	0,59	0,97	0,91	0,33	0,16
	2002-2020	2,09	1,93	1,16	0,67	0,97	0,91	0,33	0,15
	2002-2021	2,09	2,09	1,25	0,71	0,96	0,92	0,35	0,15
GZS	2002-2014	2,37	2,15	1,39	0,71	1,02	1,04	0,45	0,17
	2002-2015	2,32	2,11	1,35	0,69	1,09	1,11	0,46	0,16
	2002-2016	2,21	2,02	1,29	0,65	1,03	1,13	0,43	0,15
	2002-2017	2,25	2,06	n.p.	n.p.	0,98	1,08	n.p.	n.p.
	2002-2018	n.p.	n.p.	1,25	0,63	n.p.	n.p.	0,41	0,16
	2002-2019	2,25	2,06	1,21	0,62	0,98	1,08	0,41	0,16
	2002-2020	2,25	2,06	1,18	0,64	0,98	1,08	0,49	0,17
	2002-2021	2,14	2,07	1,29	0,71	0,93	1,03	0,47	0,17
EK	2002-2014	2,35	2,13	1,25	0,50	1,12	1,09	0,32	0,17
	2002-2015	2,29	2,06	1,21	0,49	1,18	1,13	0,36	0,17
	2002-2016	2,17	1,97	1,18	0,47	1,23	1,12	0,34	0,18
	2002-2017	2,20	1,99	1,21	0,46	1,15	1,06	0,32	0,17
	2002-2018	2,15	1,91	1,15	0,45	1,09	1,02	0,31	0,16
	2002-2019	2,10	1,85	1,13	0,43	1,05	1,00	0,30	0,16
	2002-2020	2,10	1,85	1,15	0,49	1,05	1,00	0,32	0,16
	2002-2021	2,10	1,91	1,25	0,56	1,04	1,01	0,37	0,18
MDS	2002-2014	2,22	2,37	1,39	0,95	1,06	1,10	0,50	0,26
	2002-2015	2,21	2,31	1,35	0,93	1,14	1,13	0,48	0,25
	2002-2016	2,10	2,20	1,30	0,88	1,11	1,10	0,46	0,25
	2002-2017	2,16	2,26	1,37	0,89	1,07	1,06	0,43	0,25
	2002-2018	2,18	2,25	1,32	0,84	1,02	1,00	0,41	0,25
	2002-2019	2,10	2,18	1,30	0,82	0,98	0,97	0,40	0,25
	2002-2020	2,10	2,18	1,37	0,84	0,98	0,97	0,40	0,27
	2002-2021	2,10	2,22	1,52	0,89	0,96	0,92	0,44	0,28
WIIW	2002-2014	2,38	2,56	1,66	1,22	1,24	1,12	0,89	0,48
	2002-2015	2,39	2,48	1,63	1,15	1,34	1,16	0,92	0,48
	2002-2016	2,27	2,33	1,55	1,08	1,30	1,13	0,90	0,47
	2002-2017	2,30	2,34	1,59	1,08	1,25	1,09	0,86	0,44
	2002-2018	2,26	2,24	1,53	1,01	1,21	1,04	0,82	0,42
	2002-2019	2,19	2,18	1,49	0,98	1,15	1,00	0,78	0,41
	2002-2020	2,19	2,18	1,62	0,99	1,15	1,00	0,78	0,41
	2002-2021	2,19	2,25	1,77	1,09	1,14	0,99	0,78	0,41

Tabela 12: Primerjava uspešnosti napovedi realne gospodarske rasti in povprečne letne inflacije, po institucijah

3. Koren povprečne kvadratne napake, RMSE		Bruto domači proizvod, realna rast				Inflacija, povprečje leta			
		PNt+1	JNt+1	PNt	JNt	PNt+1	JNt+1	PNt	JNt
UMAR	2002-2014	3,88	3,57	1,59	0,78	1,31	1,32	0,55	0,24
	2002-2015	3,78	3,45	1,54	0,75	1,34	1,31	0,54	0,23
	2002-2016	3,66	3,34	1,50	0,73	1,32	1,28	0,53	0,23
	2002-2017	3,60	3,27	1,50	0,72	1,28	1,24	0,52	0,22
	2002-2018	3,51	3,18	1,46	0,70	1,24	1,21	0,51	0,21
	2002-2019	3,42	3,11	1,44	0,69	1,21	1,18	0,49	0,21
	2002-2020	3,42	3,11	1,48	0,72	1,21	1,18	0,49	0,23
	2002-2021	3,43	3,10	1,64	0,83	1,18	1,15	0,54	0,25
BS	2002-2014	3,75	3,61	1,96	0,85	1,37	1,25	0,47	0,25
	2002-2015	3,64	3,50	1,90	0,82	1,41	1,27	0,49	0,25
	2002-2016	3,52	3,39	1,84	0,80	1,40	1,26	0,47	0,24
	2002-2017	3,47	3,34	1,82	0,78	1,35	1,22	0,46	0,23
	2002-2018	3,38	3,24	1,77	0,76	1,31	1,19	0,44	0,22
	2002-2019	3,30	3,16	1,73	0,74	1,28	1,16	0,43	0,22
	2002-2020	3,30	3,16	1,70	0,86	1,28	1,16	0,42	0,21
	2002-2021	3,30	3,28	1,78	0,90	1,26	1,17	0,45	0,21
GZS	2002-2014	3,82	3,55	1,90	0,83	1,42	1,28	0,56	0,24
	2002-2015	3,71	3,45	1,84	0,81	1,48	1,35	0,56	0,23
	2002-2016	3,59	3,34	1,79	0,78	1,43	1,36	0,54	0,22
	2002-2017	3,55	3,30	n.p.	n.p.	1,38	1,32	n.p.	n.p.
	2002-2018	n.p.	n.p.	1,74	0,76	n.p.	n.p.	0,52	0,22
	2002-2019	3,55	3,30	1,69	0,75	1,38	1,32	0,51	0,22
	2002-2020	3,55	3,30	1,65	0,76	1,38	1,32	0,67	0,23
	2002-2021	3,48	3,21	1,78	0,85	1,32	1,26	0,65	0,23
EK	2002-2014	3,74	3,43	1,67	0,69	1,45	1,33	0,44	0,24
	2002-2015	3,63	3,32	1,62	0,67	1,49	1,36	0,48	0,23
	2002-2016	3,51	3,22	1,58	0,65	1,52	1,34	0,47	0,24
	2002-2017	3,46	3,17	1,59	0,64	1,47	1,30	0,45	0,23
	2002-2018	3,38	3,08	1,54	0,62	1,43	1,26	0,44	0,22
	2002-2019	3,29	3,00	1,51	0,60	1,39	1,24	0,43	0,22
	2002-2020	3,29	3,00	1,51	0,69	1,39	1,24	0,45	0,22
	2002-2021	3,22	3,00	1,63	0,77	1,37	1,24	0,53	0,23
MDS	2002-2014	3,63	3,77	1,87	1,27	1,34	1,43	0,69	0,30
	2002-2015	3,54	3,65	1,81	1,24	1,41	1,43	0,67	0,30
	2002-2016	3,42	3,53	1,76	1,19	1,38	1,40	0,65	0,29
	2002-2017	3,40	3,51	1,82	1,18	1,34	1,36	0,63	0,29
	2002-2018	3,35	3,44	1,77	1,15	1,30	1,32	0,61	0,29
	2002-2019	3,26	3,35	1,73	1,12	1,27	1,28	0,59	0,29
	2002-2020	3,26	3,35	1,78	1,13	1,27	1,28	0,59	0,31
	2002-2021	3,23	3,33	1,99	1,17	1,24	1,25	0,63	0,32
WIIW	2002-2014	3,89	3,93	2,56	1,55	1,62	1,68	1,03	0,56
	2002-2015	3,80	3,80	2,49	1,49	1,71	1,68	1,05	0,55
	2002-2016	3,68	3,67	2,41	1,44	1,66	1,63	1,03	0,54
	2002-2017	3,63	3,61	2,39	1,42	1,61	1,59	1,00	0,52
	2002-2018	3,54	3,50	2,32	1,37	1,57	1,54	0,97	0,51
	2002-2019	3,45	3,41	2,27	1,34	1,53	1,50	0,94	0,49
	2002-2020	3,45	3,41	2,39	1,33	1,53	1,50	0,93	0,50
	2002-2021	3,49	3,42	2,54	1,45	1,51	1,47	0,93	0,49

Tabela 12: Primerjava uspešnosti napovedi realne gospodarske rasti in povprečne letne inflacije, po institucijah

4. Standardizirana povprečna absolutna napaka, stdMAE		Bruto domači proizvod, realna rast				Inflacija, povprečje leta			
		PNt+1	JNt+1	PNt	JNt	PNt+1	JNt+1	PNt	JNt
UMAR	2002-2014	0,66	0,59	0,34	0,16	0,45	0,49	0,21	0,10
	2002-2015	0,68	0,59	0,33	0,16	0,45	0,47	0,19	0,09
	2002-2016	0,67	0,58	0,34	0,15	0,44	0,45	0,18	0,09
	2002-2017	0,68	0,58	0,34	0,16	0,43	0,43	0,19	0,08
	2002-2018	0,67	0,57	0,34	0,15	0,42	0,42	0,19	0,08
	2002-2019	0,67	0,58	0,35	0,15	0,41	0,42	0,18	0,09
	2002-2020	0,67	0,58	0,33	0,15	0,41	0,42	0,18	0,09
	2002-2021	0,64	0,56	0,34	0,16	0,41	0,42	0,20	0,10
BS	2002-2014	0,61	0,59	0,35	0,19	0,64	0,47	0,19	0,09
	2002-2015	0,62	0,60	0,35	0,19	0,60	0,45	0,18	0,08
	2002-2016	0,61	0,59	0,35	0,19	0,58	0,44	0,17	0,08
	2002-2017	0,62	0,60	0,36	0,18	0,56	0,43	0,17	0,08
	2002-2018	0,62	0,58	0,35	0,18	0,56	0,43	0,16	0,08
	2002-2019	0,63	0,58	0,35	0,18	0,56	0,43	0,16	0,07
	2002-2020	0,63	0,58	0,32	0,18	0,56	0,43	0,15	0,07
	2002-2021	0,60	0,60	0,32	0,18	0,57	0,45	0,17	0,07
GZS	2002-2014	0,63	0,57	0,37	0,19	0,49	0,50	0,22	0,08
	2002-2015	0,64	0,58	0,37	0,19	0,49	0,50	0,21	0,07
	2002-2016	0,63	0,58	0,37	0,19	0,46	0,50	0,19	0,07
	2002-2017	0,65	0,59	n.p.	n.p.	0,45	0,49	n.p.	n.p.
	2002-2018	n.p.	n.p.	0,36	0,18	n.p.	n.p.	0,19	0,07
	2002-2019	0,67	0,61	0,36	0,19	0,46	0,50	0,19	0,07
	2002-2020	0,67	0,61	0,32	0,17	0,46	0,50	0,22	0,08
	2002-2021	0,60	0,58	0,33	0,18	0,44	0,49	0,22	0,08
EK	2002-2014	0,63	0,57	0,33	0,13	0,55	0,54	0,16	0,08
	2002-2015	0,63	0,57	0,33	0,13	0,53	0,51	0,16	0,08
	2002-2016	0,62	0,56	0,34	0,14	0,54	0,49	0,15	0,08
	2002-2017	0,63	0,57	0,35	0,13	0,52	0,48	0,15	0,08
	2002-2018	0,63	0,56	0,34	0,13	0,51	0,47	0,14	0,07
	2002-2019	0,63	0,56	0,34	0,13	0,50	0,47	0,14	0,08
	2002-2020	0,63	0,56	0,31	0,13	0,50	0,47	0,15	0,08
	2002-2021	0,60	0,55	0,33	0,14	0,51	0,49	0,18	0,08
MDS	2002-2014	0,59	0,63	0,37	0,25	0,51	0,53	0,24	0,13
	2002-2015	0,61	0,64	0,37	0,26	0,51	0,51	0,22	0,11
	2002-2016	0,60	0,63	0,37	0,25	0,49	0,49	0,20	0,11
	2002-2017	0,62	0,65	0,39	0,26	0,48	0,48	0,20	0,11
	2002-2018	0,64	0,66	0,39	0,24	0,48	0,47	0,19	0,12
	2002-2019	0,63	0,66	0,39	0,25	0,47	0,46	0,19	0,12
	2002-2020	0,63	0,66	0,37	0,23	0,47	0,46	0,19	0,13
	2002-2021	0,60	0,63	0,39	0,23	0,47	0,45	0,21	0,14
WIIW	2002-2014	0,63	0,68	0,44	0,33	0,61	0,55	0,44	0,24
	2002-2015	0,66	0,68	0,45	0,32	0,61	0,53	0,41	0,21
	2002-2016	0,65	0,67	0,44	0,31	0,57	0,50	0,39	0,21
	2002-2017	0,66	0,67	0,46	0,31	0,56	0,49	0,39	0,20
	2002-2018	0,66	0,65	0,45	0,30	0,56	0,48	0,38	0,20
	2002-2019	0,66	0,66	0,45	0,30	0,55	0,48	0,37	0,19
	2002-2020	0,66	0,66	0,44	0,27	0,55	0,48	0,36	0,19
	2002-2021	0,63	0,64	0,46	0,28	0,56	0,48	0,37	0,20

Tabela 12: Primerjava uspešnosti napovedi realne gospodarske rasti in povprečne letne inflacije, po institucijah

5. Standardiziran koren povprečne kvadratne napake, stdRMSE		Bruto domači proizvod, realna rast				Inflacija, povprečje leta			
		PNt+1	JNt+1	PNt	JNt	PNt+1	JNt+1	PNt	JNt
UMAR	2002-2014	1,03	0,95	0,42	0,21	0,63	0,63	0,27	0,11
	2002-2015	1,04	0,95	0,43	0,21	0,60	0,59	0,24	0,10
	2002-2016	1,04	0,95	0,43	0,21	0,58	0,57	0,23	0,10
	2002-2017	1,04	0,94	0,43	0,21	0,58	0,56	0,23	0,10
	2002-2018	1,02	0,93	0,43	0,20	0,58	0,56	0,24	0,10
	2002-2019	1,03	0,94	0,43	0,21	0,58	0,56	0,23	0,10
	2002-2020	1,03	0,94	0,40	0,20	0,58	0,56	0,23	0,11
	2002-2021	0,98	0,88	0,43	0,22	0,58	0,56	0,26	0,12
BS	2002-2014	1,00	0,96	0,52	0,23	0,84	0,62	0,23	0,12
	2002-2015	1,00	0,97	0,52	0,23	0,76	0,57	0,22	0,11
	2002-2016	1,01	0,97	0,53	0,23	0,73	0,55	0,21	0,10
	2002-2017	1,00	0,96	0,52	0,22	0,73	0,55	0,21	0,10
	2002-2018	0,99	0,95	0,52	0,22	0,73	0,55	0,21	0,10
	2002-2019	0,99	0,95	0,52	0,22	0,73	0,55	0,21	0,10
	2002-2020	0,99	0,95	0,46	0,24	0,73	0,55	0,20	0,10
	2002-2021	0,94	0,94	0,46	0,23	0,74	0,57	0,22	0,10
GZS	2002-2014	1,02	0,94	0,51	0,22	0,68	0,61	0,27	0,11
	2002-2015	1,02	0,95	0,51	0,22	0,66	0,61	0,25	0,10
	2002-2016	1,03	0,95	0,51	0,22	0,63	0,60	0,24	0,10
	2002-2017	1,02	0,95	n.p.	n.p.	0,63	0,60	n.p.	n.p.
	2002-2018	n.p.	n.p.	0,50	0,22	n.p.	n.p.	0,24	0,10
	2002-2019	1,05	0,98	0,51	0,22	0,65	0,62	0,24	0,10
	2002-2020	1,05	0,98	0,45	0,21	0,65	0,62	0,31	0,11
	2002-2021	0,98	0,90	0,46	0,22	0,63	0,60	0,31	0,11
EK	2002-2014	1,00	0,91	0,45	0,18	0,71	0,66	0,22	0,12
	2002-2015	1,00	0,92	0,45	0,19	0,67	0,62	0,22	0,11
	2002-2016	1,00	0,92	0,45	0,19	0,67	0,59	0,21	0,10
	2002-2017	1,00	0,91	0,46	0,18	0,66	0,59	0,20	0,10
	2002-2018	0,99	0,90	0,45	0,18	0,66	0,59	0,20	0,10
	2002-2019	0,99	0,90	0,45	0,18	0,66	0,59	0,20	0,10
	2002-2020	0,99	0,90	0,41	0,19	0,66	0,59	0,21	0,10
	2002-2021	0,92	0,86	0,42	0,20	0,67	0,61	0,25	0,11
MDS	2002-2014	0,97	1,00	0,50	0,34	0,64	0,68	0,33	0,15
	2002-2015	0,98	1,01	0,50	0,34	0,64	0,65	0,30	0,13
	2002-2016	0,98	1,01	0,50	0,34	0,61	0,62	0,29	0,13
	2002-2017	0,98	1,01	0,52	0,34	0,61	0,61	0,28	0,13
	2002-2018	0,98	1,01	0,52	0,34	0,61	0,61	0,28	0,14
	2002-2019	0,98	1,01	0,52	0,34	0,60	0,61	0,28	0,14
	2002-2020	0,98	1,01	0,48	0,31	0,60	0,61	0,28	0,15
	2002-2021	0,92	0,95	0,52	0,30	0,61	0,61	0,30	0,16
WIIW	2002-2014	1,04	1,04	0,68	0,41	0,80	0,83	0,51	0,28
	2002-2015	1,05	1,05	0,69	0,41	0,77	0,76	0,47	0,25
	2002-2016	1,05	1,05	0,69	0,41	0,73	0,72	0,45	0,24
	2002-2017	1,04	1,04	0,69	0,41	0,73	0,72	0,45	0,24
	2002-2018	1,03	1,02	0,68	0,40	0,73	0,72	0,45	0,24
	2002-2019	1,04	1,03	0,68	0,40	0,73	0,71	0,45	0,24
	2002-2020	1,04	1,03	0,65	0,36	0,73	0,71	0,44	0,23
	2002-2021	1,00	0,98	0,66	0,38	0,74	0,72	0,44	0,24

Tabela 12: Primerjava uspešnosti napovedi realne gospodarske rasti in povprečne letne inflacije, po institucijah

Vir: napovedi institucij.

Opombe:
Negativne vrednosti v tabelah pomenijo podcenitev, pozitivne vrednosti pa precenitev dejanskih gibanj.
Napovedi iz leta 2019 za leto 2020 niso upoštevane, saj epidemije takrat ni bilo moč predvideti.
V letu 2020 so pri vseh institucijah upoštevane samo napovedi, ki so bile izdane po razglasitvi epidemije v Sloveniji 12. marca 2020. V primeru UMAR je namesto redne Pomladanske napovedi iz marca 2020 upoštevana Poletna napoved iz junija 2020.

Oznake:
PNt+1 - Pomladanska napoved za prihodnje leto;
JNt+1 - Jesenska napoved za prihodnje leto;
PNt - Pomladanska napoved za tekoče leto;
JNt - Jesenska napoved za tekoče leto;
ME - aritmetično povprečje napak (angl. *Mean Error*);
MAE - povprečna absolutna napaka (angl. *Mean Absolute Error*);
RMSE - koren povprečne kvadratne napake (angl. *Root Mean Square Error*);
stdMAE - standardizirana povprečna absolutna napaka (angl. *Standardized Mean Absolute Error*);
stdRMSE - standardiziran koren povprečne kvadratne napake (angl. *Standardized Root Mean Square Error*).

Seznam kratic

Kratice, uporabljene v besedilu

ADS – Anketa o delovni sili, **AJPES** – Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, **APP** – Asset purchases programme, **BDP** – bruto domači proizvod, **BS** – Banka Slovenije, **CORSIA** – Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation, **CPI** – Consumer Price Index, **ECB** – European Central Bank, **EIA** – Energy Information Administration, **EIB** – Evropska investicijska banka, **EK** – Evropska komisija, **EMS** – Evropski mehanizem za stabilnost, **EMU** – Evropska monetarna unija, **ESI -** Economic Sentiment Indicator, **ETS** – Emissions Trading System, **EU** – Evropska unija, **EUR** – evro, **EUROSTAT** – Statistical Office of the European Communities, **GFS** – Government Finance Statistics, **GZS** – Gospodarska zbornica Slovenije, **HICP** – harmonizirani indeks cen življenjskih potrebščin, **ICŽP** – indeks cen življenjskih potrebščin, **IER** – Inštitut za ekonomska raziskovanja, **IMF** – International Monetary Fund, **JN** – jesenska napoved, **MAE** – povprečna absolutna napaka (angl. *Mean Absolute Error*), **MDS** – Mednarodni denarni sklad, **ME** – aritmetično povprečje napak (angl. *Mean Error*), **MF** – Ministrstvo za finance, **OECD** – Organisation for Economic Cooperation and Development, **OPEC** – Organization of the Petroleum Exporting Countries, **OVE** – Obnovljivi viri energije, **PEPP** – Pandemic emergency purchase programme, **PMI** – Purchasing Managers' Index, **PN** – pomladanska napoved, **PPS** – Purchasing Power Standard, **React – EU** – Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe, **RMSE** – koren povprečne kvadratne napake (angl. *Root Mean Square Error*), **PPS** – Purchasing Power Standard, **SKD** – Standardna klasifikacija dejavnosti, **SMTK** – Standardna mednarodna trgovinska klasifikacija, **SNA** – Sistem nacionalnih računov, **SPTE** – Soproizvodnja toplotne in električne energije, **SRDAP** – Statistični register delovno aktivnega prebivalstva, **SURS** – Statistični urad RS, **TR** – tekoči račun, **USD** – ameriški dolar, **UMAR** – Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, **WB** – World Bank, **WIIW -** Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche, **ZDA** – Združene države Amerike, **ZK** – Združeno Kraljestvo, **ZRSZ** – Zavod RS za zaposlovanje.

pomladanska napoved
gospodarskih gibanj 2022

ISSN 2536-3603